

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Tredie Række No. 296.

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

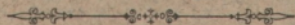
AARET 1896.

(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1896.)

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

UDGIVEN AF

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1898.

Pris: Kr. 0.50.

Norges officielle Statistik, Tredie Række.
(Statistique officielle de la Norvège, troisième série.)

- No. 1—85 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889, S. 22—27.
- 86—146 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1 Juli 1889—31 December 1891, S. 1—5.
 - 147—206 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1 Januar 1892—31 December 1894, S. 1—5.
 - 207—281 findes opførte i Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1 Januar 1895—31 December 1897, S. 1—6.
 - 282. De offentlige Jernbaner 1896/97. (*Rapport sur les chemins de fer publics.*)
 - 283. Civil Retspleie 1895. (*Statistique de la justice civile.*)
 - 284. Oversigt over de vigtigste Resultater af de statistiske Tabeller vedkommende Folketællingen i Kongeriget Norge 1 Januar 1891. (*Aperçu général du recensement du 1er Janvier 1891.*)
 - 285. Norges Bergværksdrift 1894 og 1895. (*Statistique des mines et usines.*)
 - 286. Strafarbejdsanstalter 1895/96. (*Statistique des maisons centrales pénitentiaires.*)
 - 287. De Spedalske i Norge 1891—1895. (*Les lépreux en Norvège.*)
 - 288. Norges Skibsfart 1896. (*Statistique de la navigation.*)
 - 289. Rekruteringsstatistik 1897. (*Statistique du recrutement.*)
 - 290. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1895. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
 - 291. Kriminel Retspleie 1892 og 1893. (*Statistique de la justice criminelle.*)
 - 292. Distriktsfængsler 1896. (*Prisons départementales.*)
 - 293. Norges Sparebanker 1897. (*Statistique des caisses d'épargne.*)
 - 294. Den Norske Rigs-telegraf 1897. (*Statistique des télégraphes du Royaume.*)
 - 295. Norges Postvæsen 1897. (*Statistique postale.*)
 - 296. Sindssygeasylnes Virksomhed 1896. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Tredie Række No. 296.

OVERSIGT

OVER

SINDSSYGEASYLERNES VIRKSOMHED

I

AARET 1896.

(Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1896.)

EFTER DE FRA ASYLERNE INDKOMNE AARSBERETNINGER

UDGIVEN AF

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1898.

For Aarene 1884—1895 se Norges officiële Statistik, Tredie Række,
No. 9, 28, 48, 77, 103, 125, 145, 164, 189, 209, 239, 273.

Indholdsfortegnelse.

	Side.
Indledning, Oversigt over Sygepladsene m. v. paa de norske Sindssygeasylar	1
Oversigt over Antallet af de paa Sindssygeasylerne Behandlede, Middelbelæg og Antal Forplejningsdage (Tab. I)	6-7
Forholdet mellem offentlige og private i Sindssygeasylerne Behandlede (Tab. II)	6-7
Interkurrente Sygdomme paa Asylerne (Tab. III)	8-9
Tilsammen Behandlede (Tab. IV)	10-11
Tilbageliggende fra 1895 (Tab. V)	10-11
Indkomne (Tab. VI)	12-13
Udskrevne helbredede (Tab. VII)	12-13
Udskrevne i bedret Tilstand (Tab. VIII)	14-15
Udskrevne uhelbredede (Tab. IX)	14-15
Døde (Tab. X)	16-17
Tilbageliggende ved Udgangen af 1895 (Tab. XI)	16-17
Sygdomsform og Behandlingens Udfald for samtlige Asyler (Tab. XII)	18-19
Forholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Udgaade og Døde til samtlige paa Sindssygeasylerne Behandlede (Tab. XIII)	18-19
Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylerne (Tab. XIV)	20
Kjøn og Alder ved Indlæggelsen paa Sindssygeasylerne (Tab. XV)	21
Sindssygdommens eller sidste Anfalds Varighed ved Indlæggelsen (Tab. XVI)	21
Dødsarsagerne hos de paa Sindssygeasylerne Døde (Tab. XVII)	22-23
De Indkomnes Hjemstavn (Tab. XVIII)	24-25
De Indkomnes Egteskabsforhold (Tab. XIX)	25
Aarsagerne til Sindssygdom hos de Indlagte (Tab. XX)	26-27
De Indkomnes Stand og Stilling (Tab. XXI)	28-29

Table des matières.

	Pag.
Introduction. Données générales sur les hospices d'aliénés de Norvège en 1896	1
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien (Tab. I)	6-7
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées (Tab. II)	6-7
Cas des maladies intercurrentes dans les hospices d'aliénés (Tab. III)	8-9
Nombre des aliénés traités dans les hospices (Tab. IV)	10-11
Nombre des aliénés en traitement dans les hospices au 1er janvier 1896 (Tab. V)	10-11
Nombre des entrées dans les hospices d'aliénés (Tab. VI)	12-13
Nombre des sorties en état de guérison (Tab. VII)	12-13
Nombre des sorties en état d'amélioration (Tab. VIII)	14-15
Nombre des sorties en état du non guérison (Tab. IX)	14-15
Nombre des décès dans les hospices d'aliénés (Tab. X)	16-17
Nombre des aliénés restés en traitement au 31 décembre 1896 (Tab. XI)	16-17
Répartition par formes de la maladie et résultat du traitement (Tab. XII)	18-19
Rapport du nombre des sorties et des décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices d'aliénés (Tab. XIII)	18-19
Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois (Tab. XIV)	20
Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices (Tab. XV)	21
Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés (Tab. XVI)	21
Causes de décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices (Tab. XVII)	22-23
Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés (Tab. XVIII)	24-25
Tableau des entrées réparties par état civil (Tab. XIX)	25
Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés réparties par cause présumée de la maladie (Tab. XX)	26-27
Tableau des entrées réparties par profession et par condition sociale (Tab. XXI)	28-29

	Side.		Pag.
Oversigt over Anvendelsen af Indespærring (Tab. XXII)	28-29	Relvé de l'application de reclusion (Tab. XXII)	28-29
Middeltallet af daglig arbejdende Syge i Asylerne (Tab. XXIII)	30-31	Nombre moyen par jour des aliénés occupés au travail dans les divers hospices (Tab. XXIII)	30-31
Extrakt af Regnskaberne for Gaustad, Eg og Rotvold Asyler for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896 (Tab. XXIV)	32	Tableau des recettes et des dépenses des établissements d'aliénés de Gaustad, d'Eg et de Rotvold $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896 (Tab. XXIV)	32
Extrakt af Regnskabet for Kriminalasylet i Trondhjem for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896 (Tab. XXV)	33	Tableau des recettes et des dépenses de l'asile d'aliénés criminels $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896 (Tab. XXV)	33
Uddrag af Aarsberetningen for Gaustad Sindssygeasyl	34	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad	34
Uddrag af Aarsberetningen for Kristiania Sindssygeasyl	35	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania	35
Oversigt over Kristiania Sindssygeasyls økonomiske Tilstand ved Udgangen af Aaret	36	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Kristiania	36
Uddrag af Aarsberetningen for Oslo Hospitalsstiftelses Asyl	38	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo	38
Extrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl	40	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo ..	40
Uddrag af Aarsberetningen for Eg Sindssygeasyl	41	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg	41
Uddrag af Aarsberetningen for Newengaardens Sindssygeasyl	45	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Newengaarden	45
Extrakt af Regnskabet for Newengaardens Sindssygeasyl	55	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Newengaarden	55
Uddrag af Aarsberetningen for Rosenbergs Sindssygeasyl	56	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Dr. Rosenberg	56
Oversigt over Rosenbergs Sindssygeasyls økonomiske Tilstand ved Udgangen af Aaret	60	Sommaire des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Dr. Rosenberg	60
Uddrag af Aarsberetningen for Møllendals Sindssygeasyl	61	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal	61
Økonomisk Beretning for Møllendals Asyl	63	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Møllendal	63
Uddrag af Aarsberetningen for Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyl	64	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem	64
Oversigt over Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyls Indtægter og Udgifter	66	Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem	66
Uddrag af Aarsberetningen for Rotvold Sindssygeasyl	68	Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold	68
Anhang.		Appendice.	
Indberetning om en med kommunalt Stipendium foretagen Reise i Tyskland af Direktør Langberg	73	Rapport sur diverses colonies d'aliénés en Allemagne par Langberg	73

Oversigt

over Sindssygeasylernes Virksomhed i 1896.

Antallet af Sindssygeasyler var 11 med ialt 1554 Sygepladse mod 1549 det foregaaende Aar, idet ved Eg Asyl Celleafdelingen for Kvinder udvidedes med 5 nye Celler.

Asylerne var:

Gaustad, Statsasyl ved Kristiania med 330 Pladse, Halvdelen for hvert Kjø.

Kristiania kommunale Asyl med 120 Pladse, 76 for Mænd og 44 for Kvinder.

Oslo Hospitalsstiftelses Asyl i Kristiania med 40 Pladse, kun for Kvinder.

Kristiansands kommunale Asyl med 21 Pladse.

Eg, Statsasyl i Kristiansand med 235 Pladse, 115 for Mænd og 120 for Kvinder.

Newengaarden, kommunalt Asyl i Bergen med 224 Pladse, Halvdelen for hvert Kjø.

Rosenbergs Asyl, privat, i Bergen med 175 Pladse, 120 for Mænd og 55 for Kvinder.

Møllendals Asyl, privat, ved Bergen med 56 Pladse, omtrent Halvdelen for hvert Kjø.

Trondhjems Hospitalsstiftelses Asyl, kommunalt, med 82 Pladse.

Rotvold, Statsasyl ved Trondhjem med 255 Pladse, 135 for Mænd (hvoraf 15 i Landbrugskolonien) og 120 for Kvinder.

Kriminalasylet i Trondhjem med 16 Pladse, kun for Mænd.

Tabel I giver en Oversigt over *Asylernes Virksomhed*, Behandlingens Udfald, Forpleiningsdagenses Antal m. m.

I 1896 indlagdes 735 mod 771 i 1895 og 839 i 1894.

Forholdet af Indlæggelser til Antallet af Sygepladse for samtlige Asyler (1554) udgjorde 47.3 pCt. og var for hvert Asyl følgende:

Eg	60,9 pCt.	Trondhjem	26,8 pCt.
Rotvold	60,8 —	Møllendal	26,8 —
Kristiania	55,0 —	Oslo	17,5 —
Gaustad	54,4 —	Rosenberg	11,4 —
Newengaarden	53,1 —	Kristiansand	0,0 —
Kriminalasylet	50,0 —		

Forholdet mellem *Mænd* og *Kvinder* sees af følgende Sammenstilling:

	Mænd.	Kvinder.
Tilbageiggende fra 1895	53,9 pCt.	46,1 pCt.
Indkomne i 1896	52,9 —	47,1 —
Tilsammen behandlede	53,6 —	46,4 —
Udgaaede og døde	52,8 —	47,2 —
Tilbageiggende ved Udgangen af 1896	53,9 —	46,1 —

Forholdet af Tilbageiggende, Indkomne, Udgaaede og Døde til samtlige Behandlede ved de enkelte Asylter sees af Tabel XIII.

Af de *Udgaaede* og *Døde* udskreves 27,3 pCt. helbredet, 25,8 pCt. i Bedring, 33,0 pCt. uhelbredet, 1,5 pCt. efter afgiven Erklæring og 12,4 pCt. døde.

Forpleiningsdagens Antal udgjorde 591 520 eller gennemsnitlig for hver af samtlige behandlede 254,7 Dage (i 1895: 246,6 Dage, i 1894: 238,4 Dage).

Middeltal af daglig behandlede Syge var 1 616,6 (i 1895: 1 589,1, i 1894: 1 566,0).

Antallet af de for *Fattigvæseners* og *Privates* Regning behandlede Syge sees af Tabel II.

For det Offentliges Regning forpleiedes 85,7 pCt., for Privates 14,3 pCt.

Sundhedstilstanden betegnes gennemgaaende som meget god; de interkurrente Sygdomme vil sees af Tabel III. Paa *Kristiania* Asyl angrebes 2 Kvinder af Tyfoidfeber og overflyttedes til Ullevold Lasaret. En Vogter paa *Newengaardens* Asyl blev i Februar angrebet af Børnekopper, uden at det var muligt at opdage Smittekilden. Paa *Rosenbergs* Asyl optraadte en tilsyneladende smitsom Kolerine blandt de kvindelige Patienter i de 2 sidste Maaneder af Aaret.

Dødsarsagerne og de Dødes Alder sees af Tabel XVII.

Den hyppigste Dødsarsag var Tuberkulose, som udgjorde 25,8 pCt. af samtlige kjendte Dødsfald; 19,0 pCt. skyldtes Lungetuberkulose alene.

Angaaende de paa *Newengaarden* og *Rotvold* indtrufne Selvmord henvises til Asylernes Beretning.

Tabel XIV viser Fordelingen af *de Indkomne paa de enkelte Maaneder*, som efter Hyppigheden af Indlæggelser faar følgende Orden:

Januar	75	Februar	63	Oktober	55
Mai	70	Juni	62	November	54
April	64	Marts	58	September	53
Juli	64	December	58	August	51

Der indlagdes lige mange i 1ste og 2det Kvartal (196); derefter kom 3die Kvartal med 168 og 4de Kvartal med 167 Indlæggelser.

8 Personer indlagte til Observation er ikke medregnet.

De *Indkomnes Alder* (Tabel XV) kjendes for 726 (idet 9 Personer indlagte til Observation ikke er medregnet). Heraf var :

6,9 pCt. mellem 10—12 Aar.	12,3 pCt. mellem 50—60 Aar.
24,8 — — 20—30 —	6,8 — — 60—70 —
27,5 — — 30—40 —	2,5 — — 70—80 —
19,1 — — 40—50 —	0,1 — — 80—90 —

Sygdommens eller det sidste Anfalds Varighed ved Indlæggelsen (Tabel XVI) er opgivet for 724, idet 11 Personer indlagte til Observation ikke er medregnet. Den var for :

41,6 pCt. under $\frac{1}{2}$ Aar,
8,4 — fra $\frac{1}{2}$ —1 —,
7,6 — fra 1—2 —,
26,2 — fra 2 Aar og derover,
16,2 — ukjendt eller uopgivet.

De *Indkomnes Hjemstavn* (Tabel XVIII) anføres for 719, idet 8 Personer indlagte til Observation ikke er medregnet og Hjemstavn er ukjendt for 8. 62,8 pCt. var fra Landdistrikterne, 36,1 pCt. fra Byerne og 1,1 pCt. hjemmehørende i Udlandet.

De *Indkomnes Egteskabsforhold* (Tabel XIX) kjendes for 724, hvoraf 55,2 pCt. var ugifte, 38,3 pCt. gifte og 6,5 pCt. i Enkestand. 9 Personer indlagte til Observation er ikke medregnet, og Forholdet kjendes ikke for 1 Mand og 1 Kvinde.

En Sammenstilling af de opgivne *Aarsager til Sindssygdommen hos de Indkomne* er givet i Tabel XX. 16 Personer indlagte til Observation er ikke medregnet. Af 719 indkomne kjendes ingen Aarsag for 243 eller 33,8 pCt. Blandt de andre 476 findes *arveligt Anlæg* overhovedet hos 274¹⁾ eller 57,6 pCt., som eneste kjendt Aarsag hos 197 eller 41,4 pCt. Drik er anført hos 38 eller 8,0 pCt., Syfilis hos 26 eller 5,5 pCt.

Om *Stand og Stilling* (Tabel XXI) Hayes Opgave for 727 (idet 8 Personer indlagte til Observation ikke er medregnet). Af disse tilhørte :

30,5 pCt. Bonde-, Husmands- og Inderststanden,
19,4 — Arbejderstanden,
11,7 — Haandverkerstanden,
11,1 — Tjenerstanden,
7,0 — Handelsstanden,
6,6 — Sømandsstanden.

¹⁾ Hertil kommer 38 Tilfælde fra Kristiania Asyl og 4 Tilfælde fra Oslo Asyl, hvis Opgaver over Arv som Sygdomsaarsag ikke er meddelt i en saadan Form, at de har kunnet komme med i Tabellen (se Asylernes Aarsberetning).

Indespærring opgives at have været anvendt paa de i Tabel XXII opførte 7 Asyler i tilsammen 1 594,7 Dage eller 4,5 Timer pr. 100 Forpleiningsdage, deraf 39,0 Dage i de 3 Statsasyler og 1 528,0 Dage i de to private Asyler. I Kriminalasylet har glat Celle været anvendt 3 Gange paa 2 Personer, foranlediget ved voldsom, brutal og truende Opførsel, og ordinær Celle 2 Gange paa 2 Personer paa Grund af ufredeligt Forhold og Trudser mod Betjeningen. En af de farligere Sindssyge overflyttedes til «Sikkerhedscelle», en anden fik paa Anmodning forblive i almindelig Celle med Bibehold af Fodhelle.

Tvangstroie anvendtes ogsaa i dette Aar i ubestemt Tid i Kristiansands Asyl paa en Idiot med Tilbøielighed til Sønderrivning, dog saaledes, at Armene var løse.

Arbeidsvirksomheden blandt de Sindssyge er anført i Tabel XXIII.

Efter «Forklaringer til Statsregnskabet, Budgetaaret 1895—1896» meddeles Extrakt af de 3 Statsasylers (Tabel XXIV) samt (Tabel XXV) af Kriminalasylets Regnskab.

Den *psykiatriske Klinik* paa Gaustad Asyl afholdtes i 1ste Semester 1896 for 50 medicinske Studerende.

T a b e l l e r.

Tabel I. Oversigt over Antallet af de

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque

Asyl.	Tilbageliggende ved Udgangen af 1895.			Indkomne i 1896.			Tilsammen Behandlede i 1896.			Ud-					
										helbredede.			bedrede.		
	Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf	
		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.
Gaustad.....	333	178	155	180	94	86	513	272	241	47	22	25	50	32	18
Kristiania.....	113	66	47	66	39	27	179	105	74	16	4	12	8	4	4
Oslo.....	40	-	40	7	-	7	47	-	47	-	-	-	1	-	1
Kristiansand.....	24	12	12	-	-	-	24	12	12	-	-	-	-	-	-
Eg.....	259	142	117	143	71	72	402	213	189	48	20	28	16	4	12
Newengaarden.....	222	115	107	119	64	55	341	179	162	27	17	10	55	33	22
Rosenberg.....	179	121	58	20	15	5	199	136	63	5	3	2	2	-	2
Møllendal.....	65	32	33	15	10	5	80	42	38	6	5	1	3	2	1
Trondhjem.....	90	45	45	22	12	10	112	57	55	8	3	5	4	1	3
Rotvold.....	253	135	118	155	76	79	408	211	197	37	16	21	45	22	23
Kriminalasylet.....	9	9	-	8	8	-	17	17	-	2	2	-	1	1	-
Tilsammen	1 587	855	732	735	389	346	2322	1244	1078	196	92	104	185	99	86

Tabel II. Forholdet mellem offentlige og

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre

Asyl.	Tilbageliggende fra 1895.						Indkomne i 1896.						Tils. Behand-		
	Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.		
	Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf		Tils.	Deraf	
		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.
Gaustad ¹⁾	259	134	125	74	44	30	120	60	60	34	26	379	194	185	
Kristiania.....	113	66	47	-	-	-	66	39	27	-	-	179	105	74	
Oslo.....	29	-	29	11	-	11	4	-	4	3	-	3	33	-	33
Kristiansand.....	22	10	12	2	2	-	-	-	-	-	-	22	10	12	
Eg ²⁾	229	123	106	30	19	11	107	56	51	36	15	21	336	179	157
Newengaarden ³⁾	196	99	97	26	16	10	85	46	39	34	18	16	281	145	136
Rosenberg.....	173	115	58	6	6	-	19	14	5	1	1	-	192	129	63
Møllendal.....	64	31	33	1	1	-	15	10	5	-	-	-	79	41	38
Trondhjem ⁴⁾	84	42	42	6	3	3	19	10	9	3	2	1	103	52	51
Rotvold ⁵⁾	227	124	103	26	11	15	141	70	71	14	6	8	368	194	174
Kriminalasylet.....	9	9	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	17	17	-
Tilsammen	1 405	753	652	182	102	80	584	313	271	151	76	75	1989	1066	92

¹⁾ Ifølge forrige Aarsliste var Tilbageliggende 251 Fattige (130 Mænd og 121 Kvinder) og privat til offentlig Forpleining.

²⁾ 2 Kvinder er i Aarets Løb overgaaet fra privat til offentlig Forpleining.

³⁾ 1 Mand og 2 Kvinder er i Aarets Løb overgaaet fra privat til offentlig Forpleining; fo

⁴⁾ 2 Mænd er i Aarets Løb overgaaet fra privat til offentlig Forpleining.

⁵⁾ For 1 Mand og 1 Kvinde, der er opført som Tilbageliggende for privat Regning, udrede

paa Sindssygeasylet Behandlede.

hospice le nombre des places et le total des journées d'entretien.

gaade						Døde.			Tilsammen Udgaaede og Døde.			Tilbageliggende ved Udgangen af 1896.			Middel- belæg.		Antal Forplei- ningsdage.	
uhelbredede.			efter afgiven Erklæring.															
Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af					
	Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.				
59	25	34	2	2	-	21	15	6	179	96	83	334	176	158	347,1	127 035		
26	15	11	1	1	-	12	12	-	63	36	27	116	69	47	116,1	42 483		
2	-	2	-	-	-	3	-	3	6	-	6	41	-	41	40,7	14 847		
-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	23	11	12	23,4	8 558		
64	40	24	2	2	-	12	5	7	142	71	71	260	142	118	253,4	92 746		
13	6	7	1	1	-	14	4	10	110	61	49	231	118	113	229,0	83 800		
2	-	2	-	-	-	10	8	2	19	11	8	180	125	55	179,6	65 734		
-	-	-	-	-	-	5	1	4	14	8	6	66	34	32	65,2	23 882		
8	8	-	-	-	-	3	1	2	23	13	10	89	44	45	88,8	32 397		
62	30	32	5	4	1	8	6	2	157	78	79	251	133	118	262,2	95 973		
1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	13	13	-	11,1	4 065		
237	125	112	11	10	1	89	53	36	718	379	339	1 604	865	739	1 616,6	591 520		

private i Sindssygeasylet Behandlede.

des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées.

I 1896.			Udgaaede.						Døde.						Tilbageliggende ved Udgangen af 1896.					
Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.			Private.		
Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af		Tils.	Der af	
	Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.
134	78	56	112	54	58	46	27	19	12	8	4	9	7	2	273	142	131	61	34	27
-	-	-	51	24	27	-	-	-	12	12	-	-	-	-	116	69	47	-	-	-
14	-	14	3	-	3	-	-	-	1	-	1	2	-	2	29	-	29	12	-	12
2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	21	9	12	2	2	-
66	34	32	96	51	45	34	15	19	11	5	6	1	-	1	231	123	108	29	19	10
60	34	26	70	41	29	26	16	10	11	3	8	3	1	2	203	102	101	28	16	12
7	7	-	9	3	6	-	-	-	10	8	2	-	-	-	173	118	55	7	7	-
1	1	-	8	6	2	1	1	-	5	1	4	-	-	-	66	34	32	-	-	-
9	5	4	18	11	7	2	1	1	3	1	2	-	-	-	84	42	42	5	2	3
40	17	23	138	66	72	11	6	5	7	6	1	1	-	1	223	122	101	28	11	17
-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	-	-	-	-
333	178	155	509	260	249	120	66	54	73	45	28	16	8	8	1432	774	658	172	91	81

82 Private (50 Mænd og 32 Kvinder). 10 Mænd og 8 Kvinder er i Aarets Løb overgaaet fra

7 Mænd og 3 Kvinder udredes Udgifterne delvis privat.

Udgifterne delvis af det Offentlige; 1 Kvinde har nydt Understøttelse af det Kroghske Legat.

Tabel III. Interkurrente Sygdomme

Cas des maladies intercurrentes

Sygdom.	Ialt behandlede Tilfælde.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
Abscessus, furunculus, phlegmone	15	11	4	2	-	-	-	1	-	-
Abscessus tonsillaris	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Anæmia	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Angina	15	5	10	1	4	-	-	-	-	-
Angina Ludovici	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexia cerebri	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis, catarrhus	22	13	9	3	2	-	-	-	1	1
Cancer uteri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Cardialgia	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Corp. alien. laryngis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea	97	37	60	10	12	-	-	8	1	1
— chronica	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Eczema manuum	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Erysipelas faciei	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Erythema nodosum	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris typhosa	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-
Fractura basis cranii	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— colli femoris	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-
— cruris	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Gastritis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Gastritis chronica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Haematuria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Haemoptysis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Hernia incarcerata	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Ischias	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Keratitis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
— luetica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Menorrhagia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Obstipatio	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Othæmatoma	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Otorrhoea	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pharyngo-laryngitis	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Pleuritis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	4	3	1	2	-	-	-	-	-	-
Prolapsus ani	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyopneumothorax	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Retentio urinae	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatismus acutus	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
— muscularis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis	7	3	4	-	-	-	-	1	-	-
Typhlitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus ventriculi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Unguis incarnatus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	7	3	4	-	-	-	-	1	-	-
Tilsammen	222	100	122	23	24	-	2	12	2	2

1) Syntes at være smitsom; Antal angrebne uopgivet.

2) Hos samme Patient.

paa Asylerne i 1896.

dans les hospices d'aliénés.

Eg.		Newen- gaarden.		Møllendal.		Rosenberg.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
-	-	-	2	-	-	-	-	2	4	-	-	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	7	2	1	-	-	1)	-	10	6	6	25	8
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2)	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2)	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
12	20	7	10	2	1	-	-	13	12	21	39	20

Tabel IV. Tilsammen

Nombre des aliénés

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristian-sand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	396	163	233	66	71	3	9	9	-	2
Mania	294	127	167	47	64	3	-	14	-	1
Amentia	137	52	85	-	¹⁾ 1	3	9	-	-	-
Dementia	736	443	293	77	45	23	18	20	11	9
Paranoia	270	161	109	11	15	18	16	-	-	-
Insania periodica	94	40	54	-	-	7	4	-	-	-
— epileptica	54	39	15	9	1	4	-	2	-	-
— hysterica	79	16	63	15	33	1	1	-	-	-
— hypochondrica	14	13	1	6	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	60	43	17	-	-	17	9	-	-	-
Alcoholismus	33	31	2	13	1	2	-	-	-	-
Paralysis generalis	60	45	15	7	5	17	6	-	-	-
Vitia organica cerebri	4	4	-	4	-	-	-	-	-	-
Idiotia	72	52	20	14	3	5	1	2	1	-
Til Observation	19	15	4	3	2	2	1	1	-	-
Tilsammen	2 322	1 244	1 078	272	241	105	74	47	12	12

¹⁾ Fra Asylet opført under Diagnosen: Deliria.

Tabel V. Tilbageliggende

Nombre des aliénés en traitement

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristian-sand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	233	100	133	42	44	2	3	7	-	2
Mania	202	78	124	32	43	2	-	11	-	1
Amentia	63	18	45	-	-	2	2	-	-	-
Dementia	602	363	239	54	31	19	15	18	11	9
Paranoia	213	130	83	11	12	17	14	-	-	-
Insania periodica	48	18	30	-	-	5	4	-	-	-
— epileptica	38	28	10	5	1	3	-	2	-	-
— hysterica	48	9	39	9	21	-	1	-	-	-
— hypochondrica	8	7	1	2	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	25	17	8	-	-	5	3	-	-	-
Alcoholismus	17	17	-	8	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	30	25	5	5	1	7	4	-	-	-
Vitia organica cerebri	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Idiotia	56	41	15	8	2	4	1	2	1	-
Til Observation	3	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	1 587	855	732	178	155	66	47	40	12	12

Behandlede.

traités dans les hospices.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
15	34	20	25	5	5	4	7	6	14	43	57	1
13	14	7	2	7	12	16	15	3	8	31	37	-
11	33	18	25	5	3	-	-	1	1	13	13	1
67	30	68	63	97	34	17	16	28	21	53	37	2
56	36	20	16	5	5	2	-	4	3	37	18	8
14	15	7	13	-	-	-	-	2	-	9	22	1
2	5	5	3	8	-	1	-	4	3	5	1	1
-	14	-	4	-	1	-	-	-	-	-	10	-
1	-	4	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-
9	3	8	3	2	2	1	-	2	-	1	-	3
8	-	5	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-
4	1	6	2	2	-	-	-	2	-	7	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	4	10	4	4	1	1	-	4	5	4	-	-
4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-
213	189	179	162	136	63	42	38	57	55	211	197	17

ved Udgangen af 1895.

dans les hospices au 1er janvier 1896.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
11	22	8	10	5	5	4	4	4	8	23	28	1
9	9	2	-	5	12	9	14	2	8	17	26	-
3	17	7	14	-	2	-	-	1	-	5	10	-
53	24	52	49	93	34	15	15	23	20	41	24	2
42	26	16	14	5	3	1	-	4	3	28	11	6
5	7	5	7	-	-	-	-	-	-	3	12	-
1	2	4	3	6	-	1	-	4	2	4	-	-
-	6	-	4	-	-	-	-	-	-	-	7	-
-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
5	2	3	2	-	1	1	-	2	-	1	-	-
4	-	2	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
2	-	3	-	2	-	-	-	1	-	5	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	2	9	3	4	1	1	-	4	4	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
142	117	115	107	121	58	32	33	45	45	135	118	9

Tabel VI. Ind-

Nombre des entrées dans

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	163	63	100	24	27	1	6	2	-	-
Mania	92	49	43	15	21	1	-	3	-	-
Amentia	74	34	40	-	¹⁾ 1	1	7	-	-	-
Dementia	134	80	54	23	14	4	3	2	-	-
Paranoia	57	31	26	-	3	1	2	-	-	-
Insania periodica	46	22	24	-	-	2	-	-	-	-
— epileptica	16	11	5	4	-	1	-	-	-	-
— hysterica	31	7	24	6	12	1	-	-	-	-
— hypochondrica	6	6	-	4	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	35	26	9	-	-	12	6	-	-	-
Alcoholismus	16	14	2	5	1	2	-	-	-	-
Paralysis generalis	30	20	10	2	4	10	2	-	-	-
Vitia organica cerebri	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Idiotia	16	11	5	6	1	1	-	-	-	-
Til Observation	16	12	4	2	2	2	1	-	-	-
Tilsammen	735	389	346	94	86	39	27	7	-	-

¹⁾ Fra Asylet opført under Diagnosen: Deliria.

Tabel VII. Udskrevne

Nombre des sorties

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
Melancholia	58	24	34	7	9	1	7	-	-	-
Mania	64	35	29	10	13	1	-	-	-	-
Amentia	40	14	26	-	-	1	5	-	-	-
Dementia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Paranoia	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-
Insania periodica	13	7	6	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica	7	2	5	2	3	-	-	-	-	-
— hypochondrica	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	6	5	1	1	-	1	-	-	-	-
Vitia organica cerebri	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	196	92	104	22	25	4	12	-	-	-

komne.

les hospices d'aliénés.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
4	12	12	15	-	-	-	3	2	6	20	29	-
4	5	5	2	2	-	7	1	1	-	14	11	-
8	16	11	11	5	1	-	-	-	1	8	3	1
14	6	16	14	4	-	2	1	5	1	12	13	-
14	10	4	2	-	2	1	-	-	-	9	7	2
9	8	2	6	-	-	-	-	2	-	6	10	1
1	3	1	-	2	-	-	-	-	1	1	1	1
-	8	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
4	1	5	1	2	1	-	-	-	-	-	-	3
4	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	3	2	-	-	-	-	1	-	2	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
71	72	64	55	15	5	10	5	12	10	76	79	8

helbredede.

en état de guérison.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
3	5	5	1	-	-	-	-	2	4	5	8	1
3	4	5	1	-	1	5	1	1	-	10	9	-
4	10	5	7	3	-	-	-	-	-	1	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
7	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	28	17	10	3	2	5	1	3	5	16	21	2

Tabel VIII. Ud-

Nombre des sorties en

Sygdom.	Samtlige Asyl.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	46	24	22	6	4	-	-	-	-	-
Mania	16	5	11	4	7	-	-	-	-	-
Amentia	18	6	12	-	-	-	1	-	-	-
Dementia	33	23	10	10	4	-	-	1	-	-
Paranoia	14	8	6	2	-	-	1	-	-	-
Insania periodica	20	7	13	-	-	-	1	-	-	-
— epileptica	5	3	2	1	-	-	-	-	-	-
— hysterica	8	1	7	1	3	-	-	-	-	-
— hypochondrica	7	7	-	3	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	8	6	2	-	-	4	1	-	-	-
Alcoholismus	4	4	-	2	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Idiotia	5	4	1	2	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	185	99	86	32	18	4	4	1	-	-

Tabel IX. Udskevne

Nombre des sorties en

Sygdom.	Samtlige Asyl.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	41	14	27	5	6	-	-	-	-	-
Mania	22	7	15	3	10	-	-	2	-	-
Amentia	7	5	2	-	-	-	1	-	-	-
Dementia	76	46	30	6	9	6	6	-	-	-
Paranoia	36	19	17	1	1	3	3	-	-	-
Insania periodica	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-
— epileptica	6	4	2	1	-	2	-	-	-	-
— hysterica	9	2	7	2	3	-	-	-	-	-
— degenerativa	8	6	2	-	-	1	-	-	-	-
Alcoholismus	4	3	1	1	1	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	13	8	5	4	3	2	1	-	-	-
Idiotia	11	9	2	2	1	1	-	-	-	-
Tilsammen	237	125	112	25	34	15	11	2	-	-

skrevne Bedrede.

état d'amélioration.

Eg.		Newen-gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	5	4	7	-	1	1	-	-	1	13	4	-
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
-	3	4	4	-	-	-	-	-	-	2	4	-
-	-	12	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-
1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	2	3	-
1	-	2	5	-	-	-	-	-	-	4	7	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
4	12	33	22	-	2	2	1	1	3	22	23	1

Uhelbredede.

état de non guérison.

Eg.		Newen-gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal-asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
3	5	-	2	-	-	-	-	-	-	6	14	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-
2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
13	4	3	2	-	1	-	-	4	-	14	8	-
12	7	1	1	-	-	-	-	-	-	1	5	1
1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
40	24	6	7	-	2	-	-	8	-	30	32	1

Tabel X.

Nombre des décès dans

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	8	1	7	-	2	-	-	-	-	-
Mania	9	5	4	3	1	-	-	1	-	-
Amentia	7	2	5	-	¹⁾ 1	1	-	-	-	-
Dementia	32	19	13	5	1	2	-	2	1	-
Paranoia	7	5	2	-	-	-	-	-	-	-
Insania periodica	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-
— epileptica	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-
— hypochondrica	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	12	10	2	-	1	7	-	-	-	-
Vitia organica cerebri	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Idiotia	3	3	-	2	-	1	-	-	-	-
Tilsammen	89	53	36	15	6	12	-	3	1	-

¹⁾ Fra Asylet opført under Diagnosen: Deliria.

Tabel XI. Tilbageliggende

Nombre des aliénés restés en

Sygdom.	Samtlige Asyler.			Gaustad.		Kristiania.		Oslo.	Kristiansand.	
	Tils.	Deraf		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.
		Md.	Kv.							
Melancholia	245	101	144	¹⁾ 49	51	2	2	9	-	2
Mania	184	75	109	¹⁾ 27	34	2	-	11	-	1
Amentia	65	25	40	-	-	1	2	-	-	-
Dementia	592	354	238	¹⁾ 55	30	15	12	17	10	9
Paranoia	208	126	82	8	14	15	12	-	-	-
Insania periodica	56	23	33	-	-	6	3	-	-	-
— epileptica	41	31	10	7	1	2	-	2	-	-
— hysterica	52	10	42	¹⁾ 9	23	1	1	-	-	-
— hypochondrica	5	5	-	2	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	44	31	13	-	-	12	8	-	-	-
Alcoholismus	18	18	-	8	-	1	-	-	-	-
Paralysis generalis	34	26	8	2	1	8	5	-	-	-
Idiotia	53	36	17	8	2	3	1	2	1	-
Til Observation	7	4	3	1	2	1	1	-	-	-
Tilsammen	1 604	865	739	176	158	69	47	41	11	12

¹⁾ 1 Mand og 1 Kvinde overført fra Dementia til Melancholia, 1 Kvinde fra Insania hysterica

Døde.

les hospices d'aliénés.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-
-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	1	4	7	2	-	3	-	-	1	-	-
1	-	1	2	1	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	7	4	10	8	2	1	4	1	2	6	2	-

ved Udgangen af 1896.

traitement au 31 décembre 1896.

Eg.		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Kriminal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
9	17	10	14	5	4	3	7	4	8	19	30	-
9	8	1	1	7	11	10	13	2	7	17	23	-
5	16	7	13	2	3	-	-	-	1	9	5	1
52	25	52	54	90	30	16	12	24	20	38	29	2
40	26	15	12	4	5	2	-	4	3	32	10	6
5	9	5	7	-	-	-	-	1	-	5	14	1
2	3	3	2	8	-	1	-	4	1	3	1	1
-	9	-	3	-	-	-	-	-	-	-	6	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
2) 6	2	7	2	2	1	1	-	-	-	1	-	2
4	-	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
3	-	6	2	2	-	-	-	1	-	4	-	-
5	3	9	3	4	1	1	-	3	5	2	-	-
2) 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
142	118	118	113	125	55	34	32	44	45	133	118	13

il Mania. 2) 1 Mand indlagt til Observation overført til Insania degenerativa.

Tabel XII. Sygdomsform og Behandlingens

Répartition par formes de la

Sygdom.	Tilbage- liggende fra Aaret 1895.		Indkomne i Aaret 1896.		Tilsammen Behandlede.			Ud-			
								helbredede.		bedrede.	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Melancholia	100	133	63	100	396	163	233	24	34	24	22
Mania	78	124	49	43	294	127	167	35	29	5	11
Amentia	18	45	34	40	137	52	85	14	26	6	12
Dementia	363	239	80	54	736	443	293	-	1	23	10
Paranoia	130	83	31	26	270	161	109	3	2	8	6
Insania periodica...	18	30	22	24	94	40	54	7	6	7	13
— epileptica ..	28	10	11	5	54	39	15	-	-	3	2
— hysterica ...	9	39	7	24	79	16	63	2	5	1	7
— hypochondrica	7	1	6	-	14	13	1	1	-	7	-
— degenerativa	17	8	26	9	60	43	17	-	-	6	2
Alcoholismus	17	-	14	2	33	31	2	5	1	4	-
Paralysis generalis..	25	5	20	10	60	45	15	-	-	1	-
Vitia organica cerebri	1	-	3	-	4	4	-	1	-	-	-
Idiotia	41	15	11	5	72	52	20	-	-	4	1
Til Observation	3	-	12	4	19	15	4	-	-	-	-
Tilsammen	855	732	389	346	2 322	1 244	1 078	92	104	99	86

Tabel XIII. Procentforholdet af Tilbageliggende, Indkomne, Ud-

Rapport du nombre des sorties et des décès comparé

	Tilsammen for alle Asyler.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristian sand.
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Tilbageliggende fra 1895	68,3	64,9	63,1	85,1	100,0
Indkomne i 1896	31,7	35,1	36,9	14,9	-
Udgaaede helbredede	8,4	9,2	8,9	-	-
— bedrede	7,9	9,7	4,5	2,1	-
— uhelbredede	10,3	11,5	14,5	4,3	-
— efter afgiven Erklæring	0,5	0,4	0,6	-	-
Døde	3,8	4,1	6,7	6,4	4,2
Tilsammen Udgaaede og Døde	30,9	34,9	35,2	12,8	4,2
Tilbageliggende ved Aarets Udgang	69,1	65,1	64,8	87,2	95,8

Udfald for samtlige Sindssygeasyler.

maladie et résultat du traitement.

gaaede				Døde.		Tilbage- liggende ved Udgangen af 1896.		Procentforhold til					
uhelbredede.		efter afgiven Erklæring.						samtlige for samme Sygdom Behandlede				samtlige	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Helbre- dede.	Bedrede.	Uhel- bredede.	Døde.	Behand- lede.	Ind- komne.
14	27	-	-	1	7	101	144	14,6	11,6	10,4	2,0	17,1	22,2
7	15	-	-	5	4	75	109	21,8	5,4	7,5	3,1	12,7	12,5
5	2	-	-	2	5	25	40	29,2	13,1	5,1	5,1	5,9	10,1
46	30	-	-	19	13	354	238	0,1	4,5	10,3	4,3	31,7	18,2
19	17	-	-	5	2	126	82	1,9	5,2	13,3	2,6	11,6	7,7
2	2	-	-	1	-	23	33	13,8	21,3	4,3	1,1	4,0	6,2
4	2	-	-	1	1	31	10	-	9,3	11,1	3,7	2,3	2,2
2	7	-	-	1	1	10	42	8,9	10,1	11,4	2,5	3,4	4,2
-	-	-	-	-	1	5	-	7,1	50,0	-	7,1	0,6	0,8
6	2	-	-	1	-	31	13	-	13,3	13,3	1,7	2,6	4,8
3	1	-	-	1	-	18	-	18,2	12,1	12,1	3,0	1,4	2,2
8	5	-	-	10	2	26	8	-	1,7	21,7	20,0	2,6	4,1
-	-	-	-	3	-	-	-	25,0	-	-	75,0	0,2	0,4
9	2	-	-	3	-	36	17	-	6,9	15,3	4,2	3,1	2,2
-	-	10	1	-	-	4	3	-	-	-	-	0,8	2,2
125	112	10	1	53	36	865	739						

gaaede og Døde til de paa hvert Asyl tilsammen Behandlede.

au total des aliénés traités dans les hospices.

Eg.	Newen- gaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Kriminal- asylet.
pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
64,4	65,1	89,9	81,2	80,4	62,0	53,0
35,6	34,9	10,1	18,8	19,6	38,0	47,0
12,0	8,0	2,5	7,5	7,1	9,1	11,7
4,0	16,1	1,0	3,7	3,6	11,0	5,9
16,0	3,8	1,0	-	7,1	15,2	5,9
0,5	0,3	-	-	-	1,2	-
3,0	4,1	5,0	6,3	2,7	2,0	-
35,3	32,3	9,5	17,5	20,5	38,5	23,5
64,5	67,7	90,5	82,5	79,5	61,5	76,5

Tabel XIV. Oversigt over Tiden paa Aaret for de Syges Indlæggelse paa Asylerne.

Tableau des entrées dans les hospices réparties par mois.

Asyl.	Januar.			Februar.			Marts.			April.			Mai.			Juni.			Juli.			August.			September.			Oktober.			November.			December.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.			
Gaustad ¹⁾	21	14	7	18	10	8	16	5	11	15	7	8	21	12	9	14	9	5	14	5	9	12	8	4	8	6	2	9	6	3	13	5	8	15	5	10
Kristiania.....	6	5	1	3	1	2	5	4	1	4	3	1	5	3	2	5	5	1	6	2	4	3	1	2	10	6	4	10	6	4	4	1	3	5	2	3
Oslo.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	1	
Kristiansand.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Eg ¹⁾	14	6	8	15	10	5	11	5	6	16	9	7	15	7	8	14	4	10	10	6	4	5	1	4	11	5	6	6	4	2	7	3	4	15	7	8
Newengaarden.....	16	10	6	9	6	3	9	7	2	8	5	3	13	4	9	7	5	2	10	6	4	13	7	6	7	3	4	8	4	4	11	4	7	8	3	5
Rosenberg.....	2	2	-	2	1	1	1	1	-	2	2	-	-	-	-	3	3	-	4	3	1	1	1	-	-	-	-	4	1	3	1	1	-	-	-	-
Møllendal.....	2	2	-	1	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	2	1	1	1	1	-	2	2	-	3	-	3	-	-	-
Trondhjem.....	-	-	-	2	1	1	3	2	1	1	1	-	2	1	1	1	-	1	2	1	1	3	1	2	1	-	1	2	2	-	2	2	-	3	1	2
Rotvold.....	13	5	8	13	7	6	13	10	3	14	6	8	11	6	5	15	8	7	17	7	10	12	7	5	15	7	8	12	4	8	11	5	6	9	4	5
Kriminalasylet.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	2	2	-
Tilsammen	75	44	31	63	37	26	58	34	24	64	37	27	70	35	35	62	34	28	64	31	33	51	27	24	53	28	25	55	30	25	54	22	32	58	24	34

¹⁾ Observationspatienterne ikke medregnet.

Tabel xv. De Sindssyges Alder ved Indlæggelsen.

Répartition des aliénés par âge et par sexe lors de leur admission dans les hospices.

Asyl.	Tilsammen.	Deraf		10—		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—90	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad ¹⁾	176	92	84	7	5	24	12	26	25	18	19	11	16	4	6	2	1	-	-
Kristiania	66	39	27	-	2	7	8	17	8	9	7	4	1	1	-	1	1	-	-
Oslo	7	-	7	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-
Kristiansand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg ¹⁾	139	67	72	5	8	16	19	22	15	13	17	8	8	1	2	2	3	-	-
Newengaarden ¹⁾	118	63	55	7	3	16	13	19	14	14	10	1	7	4	7	2	1	-	-
Rosenberg	20	15	5	1	1	7	2	5	-	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Møllendal	15	10	5	-	-	3	-	3	-	1	2	3	1	-	1	-	-	-	1
Trondhjem	22	12	10	-	-	1	3	3	1	1	-	4	-	3	5	-	1	-	-
Rotvold	155	76	79	7	4	20	22	20	20	10	14	11	12	6	6	2	1	-	-
Kriminalasylet	8	8	-	-	-	5	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	726	382	344	27	23	99	81	116	84	69	70	42	47	20	29	9	9	-	1

¹⁾ De til Observation indlagte er ikke medregnet.**Tabel xvi. Sygdommens eller det sidste Anfalds Varighed ved Indlæggelsen.**

Durée de la maladie ou du dernier accès lors de l'admission des aliénés.

Asyl.	Ialt indkomne.			Under 1/2 Aar.			1/2—			1—			2 Aar og derover.			Ukjendt Tid.		
	Tilsammen.	Deraf																
		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.
Gaustad ¹⁾	176	92	84	70	31	39	16	10	6	10	5	5	38	25	13	42	21	21
Kristiania	66	39	27	22	6	16	4	2	2	-	-	-	-	-	2)	40	31	9
Oslo	7	-	7	-	-	-	2	-	2	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Kristiansand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg ¹⁾	139	67	72	74	30	44	10	4	6	13	5	8	29	18	11	13	10	3
Newengaarden ¹⁾	118	63	55	40	22	18	12	4	8	12	4	8	44	31	13	10	2	8
Rosenberg	20	15	5	7	5	2	1	1	-	1	-	1	11	9	2	-	-	-
Møllendal	15	10	5	9	7	2	2	2	-	1	-	1	3	1	2	-	-	-
Trondhjem	22	12	10	9	4	5	-	-	-	1	-	1	9	6	3	3	2	1
Rotvold ¹⁾	153	75	78	70	32	38	14	9	5	17	9	8	47	21	26	5	4	1
Kriminalasylet	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	4	4	-
Tilsammen	724	381	343	301	137	164	61	32	29	55	23	32	190	115	75	117	74	43

¹⁾ De til Observation indlagte er ikke medregnet undtagen 2 Mænd, der erklæredes sindssyge, fra Rotvold Asyl.²⁾ Fra Asylet er opgivet: 1—3 Aar hos 12 Mænd og 2 Kvinder, over 3 Aar hos 18 Mænd og 4 Kvinder og ukjendt Tid hos 1 Mand og 1 Kvinde.

Tabel XVII. De opgivne Dødsaaarsager

Causes des décès indiquées pour les

Dødsaaarsag.	Tilsammen.	Deraf		Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Newengaarden.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.
		Md.	Kv.										
Apoplexia.....	3	-	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Cancer.....	3	3	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Corpus alien. laryngis.....	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Cystitis chronica.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Debilitas senilis.....	3	2	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
Diarrhoea.....	2	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Encephalitis.....	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Epilepsia.....	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Fractura cranii.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gangræna pulm.....	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Hernia incarcerata.....	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Insania.....	12	7	5	6	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Marasmus.....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Nephritis.....	2	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Paralysis cordis.....	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Paralysis generalis.....	8	6	2	1	4	-	-	-	-	-	-	1	2
Peritonitis.....	2	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Pneumonia.....	9	8	1	3	4	-	-	-	1	-	-	-	1
Pneumonia & vit. org. cord...	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyelonephritis.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Suicidium.....	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Tuberculosis intestin.....	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— pulmonum.....	17	8	9	2	2	-	-	4	2	4	1	1	1
— « & alior. organ.	5	4	1	3	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Tumor cerebri & encephalitis.	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organica cordis.....	5	1	4	-	-	-	-	-	3	1	-	1	-
Tilsammen	89	53	36	21	12	3	1	12	14	10	5	3	8

hos de paa Asylerne Døde.

aliénés décédés dans les hospices.

Alder og Kjø n.

15—		20—		30—		40—		50—		60—		70—		80—90		Uopgivet.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	I	-	I	-	-	-	I	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	I	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-
-	-	-	I	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	I	I	I	-
-	-	I	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-
I	-	I	-	-	-	I	I	3	-	-	2	I	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	I	-	-	I	-	-
-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	I	I	-	5	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	I	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	-	2	I	1	-	I	-	I	-	-	-	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-
-	-	-	-	I	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4	2	3	3	I	I	-	I	-	I	-	I	-	-	-	-
-	-	I	-	2	-	-	I	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	I	I	2	-	I	-	-	-	-
I	-	7	5	12	3	12	7	10	9	4	5	5	5	I	2	I	-

Tabel XVIII. De Indkomnes Hjemstavn.

Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés.

		Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristian-sand.	Eg.	Newengaard.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Kriminal-asylet.
Bygderne i:													
Akershus	Amt	20	15	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Smaalenenes	—	21	19	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Buskeruds	—	16	15	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Jarlsberg & Larviks	—	13	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hedemarkens	—	28	26	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Kristians	—	25	21	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-
Bratsbergs	—	18	-	-	-	-	16	-	2	-	-	-	-
Nedenes	—	36	-	-	-	-	34	-	2	-	-	-	-
Lister og Mandals	—	31	-	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-
Stavanger	—	12	-	-	-	-	11	1	-	-	-	-	-
Søndre Bergenhus	—	61	-	-	-	-	1	41	8	10	-	1	-
Nordre	—	15	-	-	-	-	-	14	1	-	-	-	-
Romsdals Amt	—	31	-	-	-	-	-	3	2	-	-	26	-
Søndre Trondhjems	—	36	-	-	-	-	-	-	-	-	7	29	-
Nordre	—	21	1	-	-	-	-	-	-	-	5	15	-
Nordlands	—	36	1	-	-	-	-	1	1	1	-	32	-
Tromsø	—	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-
Finmarkens	—	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-
Bygderne tilsammen		452	111	4	2	-	95	61	18	13	12	136	-
Byerne:													
Kristiania		101	35	57	5	-	2	-	-	1	-	1	-
Moss		4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredriksstad		4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikshald		4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarpsborg		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drammen		5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik		2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsvinger		1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien		6	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Brevik		2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Langesund		1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Porsgrund		1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Kragerø		4	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Risør		5	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-
Tvedestrand		2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Arendal		1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Grimstad		3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Kristiansand		7	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Mandal		4	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Lillesand		2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Farsund		2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Flekkefjord		1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Egersund		1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Stavanger		7	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	-
Bergen		56	1	3	-	-	2	50	-	-	-	-	-
Lateris		231	62	60	5	-	44	55	2	2	-	1	-

Tabel XVIII (Forts.).

	Tilsammen.	Gaustad.	Kristiania.	Oslo.	Kristiansand.	Eg.	Newengaa-den.	Rosenberg.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Kriminal- asylet.
Transport	231	62	60	5	-	44	55	2	2	-	1	-
Aalesund	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Kristiansund	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Trondhjem	16	1	-	-	-	-	-	-	-	10	5	-
Stenkjær	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Mosjøen	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Bodø	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tromsø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Vardø	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Vadsø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Byerne tilsammen	260	64	60	5	-	44	56	2	2	10	17	-
Fra Sverige	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
« Finland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
« Tyskland	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Ukjendt Hjemstavn	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Sum ¹⁾	727	176	66	7	-	139	119	20	15	22	155	8

¹⁾ Fra Gaustad og Eg er de til Observation indlagte 8 Personer ikke medregnet.

Tabel XIX. Oversigt over Egteskabsforholdene hos de Indkomne.

Tableau des entrées réparties par état civil.

Asyl.	Ugifte.			Gifte.			I Enkestand.			Ukjendt Stand.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad ¹⁾	87	50	37	77	37	40	10	4	6	2	1	1
Kristiania	33	16	17	30	22	8	3	1	2	-	-	-
Oslo	5	-	5	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Kristiansand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg ¹⁾	88	43	45	41	19	22	10	5	5	-	-	-
Newengaa-den ¹⁾	63	36	27	49	24	25	6	3	3	-	-	-
Rosenberg	14	10	4	5	5	-	1	-	1	-	-	-
Møllendal	7	4	3	4	2	2	4	4	-	-	-	-
Trondhjem	6	2	4	13	8	5	3	2	1	-	-	-
Rotvold	89	47	42	56	25	31	10	²⁾ 4	6	-	-	-
Kriminalasylet	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	400	216	184	277	142	135	47	23	24	2	1	1

¹⁾ De til Observation indlagte ikke medregnet.

²⁾ Deraf 1 fraskilt.

Tabel XX. Liste over de opgivne Aarsager til

Tableau des entrées dans les hospices d'aliénés

Aarsag.	Tilsammen.			Gaustad.		Kristiania ¹⁾ .		Oslo ⁴⁾ .
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Alderdom.....	6	3	3	-	1	-	-	-
Arrest.....	2	2	-	-	-	-	-	-
Arveligt Anlæg.....	197	94	103	25	29	*)	*)	*)
—«— og Afkræftelse.....	3	1	2	-	-	-	-	-
—«— « Amerikaophold.....	1	1	-	-	-	-	-	-
—«— « Barselseng.....	1	-	1	-	-	-	-	-
—«— « Drik.....	8	7	1	3	1	-	-	-
—«— « — og Nyresygdom.....	1	-	1	-	1	-	-	-
—«— « — « Stød paa Hovedet.....	1	1	-	-	-	-	-	-
—«— « Eksercitie.....	1	1	-	-	-	-	-	-
—«— « kønslige Udskeielser.....	1	1	-	-	-	-	-	-
—«— « legemlig Sygdom ¹⁾	10	3	7	3	3	-	-	-
—«— « — og religiøs Indflydelse.....	1	-	1	-	1	-	-	-
—«— « — og Sindslidelser.....	1	-	1	-	-	-	-	-
—«— « Masturbation.....	2	2	-	1	-	-	-	-
—«— « Ondtliden.....	1	-	1	-	-	-	-	-
—«— « Overanstrengelse.....	7	5	2	2	-	-	-	-
—«— « — og Sindsindtryk.....	6	4	2	4	2	-	-	-
—«— « religiøs Indflydelse.....	4	1	3	1	2	-	-	-
—«— « Sindsindtryk.....	23	12	11	-	-	-	-	-
—«— « — og legeml. Sygd.....	2	-	2	-	2	-	-	-
—«— « Stød paa Hovedet.....	2	1	1	-	1	-	-	-
—«— « Syfilis.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Barselseng og Diegivning.....	11	-	11	-	1	-	2	-
Drik.....	23	22	1	5	1	2	-	-
— og Fængselsstraf.....	1	1	-	-	-	-	-	-
— « Stød paa Hovedet.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Døvstumhed.....	2	2	-	-	-	-	-	-
Epilepsi.....	1	1	-	1	-	-	-	-
Fattigdom og Overanstrengelse.....	2	-	2	-	-	-	-	-
Forbrænding.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Fængselsstraf.....	5	5	-	4	-	-	-	-
— og smertelige Sindsindtryk.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Legemlig Svaghed og Sygdom ²⁾	35	11	24	3	3	4	10	3
— og økonomiske Bekymringer.....	1	1	-	1	-	-	-	-
— « Stød paa Hovedet.....	1	1	-	1	-	-	-	-
Marasmus.....	2	2	-	-	-	2	-	-
Masturbation.....	4	4	-	-	-	1	-	-
Nattevaagen.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Ondtliden.....	3	-	3	-	-	-	-	1
Operation.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Overanstrengelse.....	5	2	3	-	-	-	-	1
— og Nattevaagen.....	1	1	-	1	-	-	-	-
Religiøs Paavirkning.....	8	3	5	-	3	-	-	-
Sindsindtryk.....	47	11	36	1	7	-	-	2
— og religiøse Grublerier.....	1	-	1	-	1	-	-	-
Solstik.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Stød paa Hovedet.....	7	5	2	1	1	-	-	-
Sult.....	1	-	1	-	-	-	-	-
Syfilis.....	20	16	4	3	1	5	2	-
— og Drik.....	3	1	2	-	1	-	-	-
— « Overanstrengelse.....	1	1	-	1	-	-	-	-
— « Stød paa Hovedet.....	1	1	-	-	-	-	-	-
Udsvævende Liv.....	2	2	-	-	-	-	-	-
Ukjendt Aarsag.....	243	138	105	31	22	23	12	-
Tilsammen ³⁾	719	377	342	92	84	37	26	7

¹⁾ Deraf Pneumoni 1, Influenza 4, Mæslinger 1, Nyresygdom 1, Klorose 1, Metrorrhagi 1, Mavekatarrh 1, Menstruationsuordener 1, Underlivssygdom 1, Uterinsygdom 1, Anæmi 7, Hysteri 2 ikke medregnet. ^{4*)} Angaaende Forekomst af arveligt Anlæg hos 25 Mænd og 13 Kvinder fra Kristiani

Sindssygdom hos de paa Asylerne Indkomne.

réparties par cause présumée de la maladie.

Kristiansand.		Eg.		Newen- gaarden.		Rosen- berg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Krimi- nal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
-	-	27	30	12	10	2	2	1	1	4	4	23	27	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	1	2	5	-	-	-	-	-	-	10	5	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	4	-
-	4	-	-	6	-	-	-	3	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	7	3	3	-	1	3	4	-	-	4	12	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	3	-	3	1	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	27	25	17	21	13	2	3	-	2	3	18	20	4
-	-	67	72	63	55	15	5	10	5	12	10	73	78	8

Der af Hjernebetændelse 1, Giftfeber 2, Influenza 4, Difteri 1, Otit 1, Tæring 4, Nyresygdom 1, eurastheni 1, Hjertesygdom 2, Apoplexi 1. ³⁾ 12 Mænd og 4 Kvinder, indlagt til Observation, er syl og 4 Kvinder fra Oslo Asyl henvises til vedkommende Asyls Beretning.

Tabel XXI. Oversigt over de paa Sindssyge-

Tableau des entrées réparties par

	Tilsammen.			Gaustad ¹⁾ .		Kristiania.		Oslo.
	Tils.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.
Arbejderstanden	141	89	52	22	13	22	15	-
Bonde-, Husmands- og Inderststanden....	222	117	105	24	16	1	-	2
Borgerstanden	3	3	-	-	-	-	-	-
Embeds- og Bestillingsstanden	17	6	11	3	2	-	2	-
Forskjellige Funktionærer	7	4	3	1	2	-	-	-
Haandverkerstanden	85	52	33	13	8	7	2	2
Handelsstanden	51	26	25	6	9	8	2	2
Kunstnere	1	1	-	-	-	1	-	-
Lægds- og Fattiglemmer	23	15	8	2	-	-	-	-
Militærstanden	1	-	1	-	-	-	-	-
Omstreifere	6	4	2	2	1	-	-	-
Skolelærerstanden	17	8	9	1	4	-	-	-
Straf- og Varetægtsfanger	11	10	1	3	1	-	-	-
Studerende	3	3	-	2	-	-	-	-
Sømandsstanden	48	33	15	8	4	-	-	1
Tjernerstanden	81	6	75	1	23	-	6	-
Ukjendt eller uden Stilling	10	6	4	4	1	-	-	-
Tilsammen	727	383	344	92	84	39	27	7

¹⁾ De til Observation indlagte ikke medregnet.

Tabel XXII. Oversigt over

Relevé de l'application

Asyl.	Tilsammen.						Indespærring er anvendt i følgende Antal Timer pr. 100 Forplejningsdage.	Uro.				Uro og Vold- somhed.				Uro og Ødelæg- gelseslyst.			
	Tilfælde.			Personer.				Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.	
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Gaustad.....	4	3	1	4	3	1	0,007	1	1	1	1	1	-	1	-	1	-	1	-
Oslo.....	25	-	25	9	-	9	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg.....	8	-	8	5	-	5	0,69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosenberg.....	39	21	18	28	13	15	25,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Møllendal.....	16	14	2	7	6	1	5,9	12	2	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rotvold.....	122	63	59	63	34	29	0,1	13	30	7	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Kriminalasylet ¹⁾ .	-	-	-	-	-	-	5,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	214	101	113	116	56	60		26	33	13	17	1	-	1	-	1	-	1	-

¹⁾ Se Teksten (Side 4).

asyletne Indkomnes Stand og Stilling.

profession et par condition sociale.

Kristian- sand.		Eg ¹).		Newen- gaarden.		Rosenberg.		Møllendal.		Trondhjem.		Rotvold.		Krimi- nal- asylet.
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.
-	-	14	9	10	3	2	-	4	-	3	4	11	8	1
-	-	10	16	21	22	7	2	4	4	5	4	43	39	2
-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	10	7	10	9	1	-	2	-	1	-	7	5	1
-	-	3	5	6	5	-	-	-	-	-	-	3	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	8	3	1	1	1	-	-	-	1	1	2	3	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	2	1	2	2	-	-	-	-	2	-	1	2	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	13	6	6	3	2	1	-	-	-	-	2	-	2
-	-	1	18	2	9	-	-	-	1	-	-	2	18	-
-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	1	-	-	-
-	-	67	72	64	55	15	5	10	5	12	10	76	79	8

Anvendelse af Indespærring.

de reclusion.

Uro og Voldsom- hed og Øde- læggelseslyst.				Uro og Ødelæg- gelseslyst og Urenlighed.				Voldsomhed.				Undvigetrang.				Usømmelig Opførsel.			
Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.		Tilf.		Pers.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-
19	18	12	15	2	-	1	-	-	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	49	29	26	14	2	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
19	18	12	15	2	-	1	-	49	62	26	28	2	-	1	-	1	-	1	-

Tabel XXIII. Middeltal af daglig

Nombre moyen par jour des aliénés occupés

Asyl.	Tilsammen.			Gaards-, Have- og Markarbeide.			Brændeskjæring og Bæring af Kul og Ved.			Haandverksarbeide.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Gaustad	139,2	70,2	69,0	26,0	20,7	5,3	7,9	7,9	-	6,3	6,3	-
Kristiania	31,9	16,7	15,2	-	-	-	-	-	-	2,7	2,7	-
Oslo	17,7	-	17,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand	9,1	5,4	3,7	-	-	-	2,0	2,0	-	1,4	1,4	-
Eg	123,6	73,1	50,5	20,9	17,8	3,1	10,9	10,9	-	11,4	11,4	-
Newengaarden . .	131,5	68,7	62,8	9,6	7,6	2,0	7,2	7,2	-	4,7	4,7	-
Rosenberg	85,1	67,7	17,4	15,1	15,1	-	1,6	1,6	-	6,1	6,1	-
Møllendal	24,0	12,0	12,0	1,0	1,0	-	-	-	-	3,0	3,0	-
Trondhjem	52,5	30,3	22,2	4,7	4,7	-	-	-	-	3,8	3,8	-
Rotvold	109,9	61,1	48,8	14,4	14,4	-	21,4	21,4	-	0,6	0,6	-
Kriminalasylet . .	8,6	8,6	-	-	-	-	0,6	0,6	-	0,3	0,3	-

1) Herunder ogsaa opført Mattelægning.

Tabel XXIV. Extrakt af Regnskaberne for Gaustad, Eg og Rotvold Asyler for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896.

Tableau des recettes et des dépenses des établissements d'aliénés de Gaustad, d'Eg et de Rotvold
 $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896.

Indtægt:

	Gaustad.	Eg.	Rotvold.
	Kr.	Kr.	Kr.
Kurpenge	187 875,51	127 011,59	111 483,92
Arbejdsvirksomheden	11 178,82	10 214,34	4 532,50
Erstatning for Beklædning	—	—	9 265,51
Gartneriet	2 501,45	1 516,61	2 453,77
Jordbruget	42 562,86	25 905,38	26 546,64
Indtægter af Bepisningen	7 320,50	4 682,95	4 575,03
Forskjellige Indtægter	268,55	1 253,48	77,23
Tilsammen	251 707,69	170 584,35	158 934,60

Udgift:

	Kr.	Kr.	Kr.
Lønninger og Pensioner	47 711,22	32 806,09	30 864,66
Bepisningen	89 059,59	59 473,42	61 470,09
Syges Adspredelse, Arbejdspenge, Flids- belønninger m. m.	3 366,96	2 107,67	2 349,83
Bygningerne, Gas- og Vandleddninger m. m.	16 004,78	6 454,63	4 530,21
Inventariet	10 497,80	4 979,43	5 578,38
Belysning	19 739,55	2 692,34	2 762,70
Brænde		9 671,61	9 642,28
Medicinske Fornødenheder	3 394,70	2 406,22	2 254,53
Bibliotheket	399,94	322,17	312,14
Kontorudgifter	811,93	693,15	425,55
Vask og Renholdelse	3 207,87	3 385,27	1 663,04
Materialier til Verkstederne, Beklædningen	8 180,64	9 115,46	8 506,82
Heste- og Dagarbeide m. m.	3 600,00	1 200,00	—
Gartnerierne	2 188,68	1 003,98	1 991,54
Jordbruget:			
Lønninger	5 371,33	3 630,00	3 439,94
Andre ordinære Udgifter	33 257,55	17 408,10	15 548,64
Tilfældige og forskellige Udgifter	1 926,32	1 082,34	2 485,38
Extraordinære Udgifter	—	36 067,34	4 209,13
Tilsammen	248 718,86	194 499,22	158 034,86

**Tabel XXV. Extrakt af Regnskabet for Kriminalasylet i
Trondhjem for Regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896.**

Tableau des recettes et des dépenses de l'asile d'aliénés criminels $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{30}{6}$ 1896.

Indtægt:

	Kr.
Kurpenge	4 622,80
Erstatning for Beklædning	604,52
Arbejdsdriften	931,11
Forskjellige Indtægter	54,16
Tilsammen	6 212,59

Udgift:

	Kr.
Lønninger ..	6 779,90
Bespisning ..	2 859,62
Beklædning ..	579,70
Belysning ..	194,80
Brændsel ..	580,85
Renholdelse ..	478,94
Sygeudgifter ..	53,60
Inventarium ..	252,23
Bygningernes Vedligeholdelse ..	293,85
Vandafgift ..	15,00
Skrivematerialier og Protokoller ..	83,20
Forskjellige Udgifter ..	222,64
Materialier m. v. til Arbejdsdriften ..	345,12
Arbejdspenge ..	51,35
Tilsammen	12 790,80

Af Direktør A. Lindboe's Beretning for Gaustad Asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Gaustad.

— — *Dødsaaarsagerne* hos de i Aarets Løb Afdøde sees af Tabel XVII. Hos den under Dødsaaarsagen *Apoplexia cerebri* opførte 54-aarige Kvinde (L.-No. 8799) samt hos den ene af de under Dødsaaarsagen *Encephalitis* opført Mænd (L.-No. 8759), en 25-aarig Dagarbejder, var Stød paa Hovedet opgivet som Sygdommens Aarsag. Ved Sektionen fandtes pachymeningitiske Nydannelser med Blodextravasater og større emollierede Partier i Hjernemassen; hos den første ogsaa et større apoplektisk Focus, alt paa den modsatte Side i Hjernen af den, hvor Stødet opgaves at have rammet udvendig. I begge Tilfælde frembød Sygdomsbilledet væsentlig Symptomer af sterk Forvirring og Uro. Hos den anden under *Encephalitis* opførte Mand (L.-No. 8825), en 49-aarig Husmand, frembød Hjernen ved Sektionen omtrent det samme Udseende, uden at der var oplyst noget om Stød paa Hovedet. I de under Dødsaaarsagen *Insania* opførte Tilfælde fandtes større og mindre Forandringer i Hjernen og dens Hinder som Ødemer og Fortykkelser af Hinderne, i ældre Tilfælde delvis sterk Atrofi af Hjernemassen, pachymeningitiske Processer o. s. v. Ogsaa hos de øvrige Afdøde fandtes lignende større og mindre Forandringer i Centralorganet.

Af Overlæge P. Wings Beretning for Kristiania Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Kristiania.

— — Med Hensyn til Familiedisposition skal jeg her, efter de Meddelelser jeg har faaet, anføre, at der i Familien hos 3 Mænd og 6 Kvinder ei skal have forefaldt Sindssygdomme.

Hos 15 Mænd og 10 Kvinder skal der være forefaldt Sindssygdomme i den nærmeste Slegt, hos fjernere Beslegtede 10 Mænd og 3 Kvinder; herom intet oplyst hos 11 Mænd og 8 Kvinder.

Med Hensyn til tidligere Anfald af Sindssygdom skal jeg, efter hvad der er os meddelt, anføre, at der hos 33 Mænd og 21 Kvinder havde været:

fra et til tre Anfald hos 3 Mænd og 5 Kvinder,

over tre Anfald hos 3 Mænd og 1 Kvinde.

— — Hos ingen af de Patienter, der blev udskrevne, frembød deres Sygdom noget af særlig Interesse.

Oversigt over Kristiania Sindssygeasyls økonomiske og materielle Tilstand ved Udgangen af Aaret 1896

Tableau des recettes de l'établissement d'aliénés de Kristiania.

Indtægter:

	Kr.
1. Beholdning efter Kasseregnskabet for 1895:	
1. Kontant Kassebeholdning.	Kr. 5 225,87
2. Restancer	« 22 929,55
	28 155,42
2. Tilskud af Bykassen.	69 350,00
3. Refusioner:	
a. for fremmede Patienter.	Kr. 5 579,20
b. for tilfældige —	« 4 137,23
c. af Statskassen i Henhold til Lov af 27de Juni 1891	« 39 741,85
	49 458,28
4. For Arbeide og solgte Sager	10,09
5. For Beklædning til betalende Patienter	505,47
	147 479,26

Udgifter:

	Kr.
I. a. Lønninger	11 420,73
b. Bispising til Patienterne	32 121,72
c. Kosthold til Vogterpersonalet og Fyrbøder samt Kostpenge til Overvogter og Matrone	4 857,56
d. Inventariets Vedligeholdelse	2 330,17
e. Vask og Renholdelse	3 612,29
f. Belysning	1 665,18
g. Brændsel	2 383,49
h. Brandkontingent, Assurance og Vandafgift	502,90
i. Reparationer paa Eiendommene	2 257,57
k. Medikamenter, Sygerekvisita m. v.	1 354,35
l. Beklædning	5 778,17

¹⁾ I denne Oversigt er der foruden det Regnskab, der strengt taget vedkommer Sindssygeasylet, ogsaa medtaget Kristiania Fattigvæsens Sindssygeudgifter (deriblandt Amtslægens Løn) samt Statskassens Refusion.

	Kr.	
m. Materialier til Patienternes Beskæftigelse, dels til Inventariesager, dels til Klædningsstykker og dels til Gjenstande for Salg	1 605,45	
n. Paaregnede Refusioner til Omdrag	—	
o. Diverse Udgifter	923,20	
		70 812,78
II. Udgifter for Sindssyges Forpleining i andre Asyler samt i Pleiestuer i Lier og Sørum:		
1. For Patienter i andre Asyler	Kr. 32 631,79	
2. « — i Lier	« 4 792,20	
3. « — i Sørum	« 6 404,40	
		43 828,39
III. Amtslægen for Tilsyn med Sindssyge, der har Statsbidrag ...	1 200,00	
Beholdninger:		
1. Beholdning efter 1ste og 3die Indtægtsposter:		
a. Rest paa Restanceliste for 1895	Kr. 288,31	
b. — « — « 1896	« 22 550,42	
		Kr. 22 838,73
2. Kontant Kassebeholdning	« 8 799,36	
		31 638,09
		147 479,26
Asylets samlede Udgifter har i Aaret 1896 andraget til	115 841,17	
Herfra bliver at drage:		
1. Udgifter for Sindssyges Forpleining i andre Asyler samt i Pleiestuer i Lier og Sørum	Kr. 43 828,39	
2. De for Beklædningsstykker til betalende Patienter opførte	« 505,47	
3. De for Arbeide og solgte Sager anførte	« 10,09	
4. Værdi af Material- og Varebeholdningen	« 186,40	
5. Løn til Amtslægen	« 1 200,00	
		45 730,35
De igjenstaaende Kr.		70 110,82

er altsaa hvad 178 Patienter har kostet i 42 483 Døgn, der udgjør:

med Beklædning Kr. 1,6525 og

uden — « 1,4760 pr. Døgn.

Af Asyllæge Aalls Beretning for Oslo Hospitals- stiftelses Asyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Oslo.

— — 3 Patienter *afgik ved Døden*. Sektion foretoges i et Tilfælde; i de øvrige to ønskede ikke Familien, at der foretoges Sektion.

1. Den obducerede Patient var en 54-aarig forhenværende Tjenestepige fra Rakkestad, der var overflyttet fra Gaustad Asyl den 25de Mai 1894 og behandlede for Dementia.

Hun laa saagodtsom stadig tilsengs med Teppet trukket over Ansigtet, «da hun var saa syndig, at hun ei fortjente, at Guds Sol skinnede paa hende». Som Regel var hun snil og medgjørilig, men meget forvirret. I Midten af April Maaned optraadte Diarrhoe med Febrilia, Ødem i Fødderne, Albuminuri. Ved Undersøgelse viste det sig, at hun led af Kloakdannelse efter forudgaaende Fødsel. Kræfterne sank mere og mere; der kom Liggesaar. Hun døde den 29de Mai.

Sektionen viste gangranøs Proces i den omtalte Kloakdannelse. Adskillig Hydrocephalus externus, Ødem i de fine Hjernebinder. I høire Pleura ca. 200 Gram serosangvinolent Vædske; i øvre Lap af høire Lunge en Kaverne af 6 Cm.s Længde og 4 Cm.s Bredde med ujevn Bund og ram-mollerende Vægge, indeholdende en stinkende brunlig Vædske. Tuberkel-afsætning omkring Kavernen og i nedre og midtre Lap. Milten skjør og grødet.

Dødsarsag: Gangraena pulmonis dext.

2. «Massagelæges» 48-aarige Hustru fra Kristiania, der indkom den 2den Mai 1896. Sygdommens Varighed før Indkomsten 2¹/₄ Aar. Hun behandlede for Mania. Hun var adskillig forvirret, neuropathisk med hysteriske Kramper; lidende Udseende; maatte stadig bruge Kloral mod Søvnløshed. Den 5te December fik hun pludselig et apoplektisk Anfald, der indlededes med toniske Kramper, der snart veg Pladsen for almindelig Uro, Tab af Bevidsthed og Brækninger. Efter et Par Timers Forløb

blev hun rolig, laa med lukkede Øine og snorkende Aandedræt, indtil Døden indtraadte samme Dags Aften.

Dødsarsag: Apoplexia cerebri.

3. Kjøbmands 77-aarige ugifte Datter, der var behandlet for Dementia (senilis) siden 17de Juni 1895. Sygdommens Varighed før Indkomsten 1 Aar. Hun holdt stadig Sengen, sløvedes mere og mere. Den 13de Juli laa hun ved Lægens Ankomst paa Asylet komatøs med snorkende Aandedræt, Opblæsen af Kinderne, kølige Extremiteter, liden Puls (60). Hun kollapsede mere og mere og døde 14de Juli.

Dødsarsag: Apoplexia cerebri.

— — *Sindssygdom i Familien* er opgivet i 4 Tilfælde, nemlig i et Faster, i to Faderen og i et Bedstefaderen. I 3 Tilfælde er Sindssygdom i Familien ikke paavist.

Af større *Reparationsarbejder*, som i Aarets Løb har været udført, skal nævnes:

1. Indlæggelse af nyt Stengulv i Bryggerhuset.
2. Muring af Bryggepande og Skorsten i samme.
3. Spækning af Grundmuren i den nedre Bygning med Cement.
4. Diverse Rørlæggerarbejde. Omlægning af Vandledningen med tildels Erstatning af nye Rør. Opsætning af nye Vasker.
5. Ventilationsrør i 1ste Etages Sovesal.
6. Malerarbejde i 2den Etages Sovesal, Forsamlingssalen, Korridoren og Trappeopgangen.

Af *Inventarium* er anskaffet 6 nye Senge; forskelligt Inventar er repareret og malet.

Extrakt af Regnskabet for Oslo Sindssygeasyl 1896.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés d'Oslo.

Indtægt:

	Kr.	Kr.
14 847 Liggedage à Kr. 1,46 ² / ₃ pr. Dag	21 775,19	
Beklædning	450,46	
Forskjellige Indtægter	63,20	
		22 288,85

Udgift:

	Kr.	Kr.
Lønninger	3 990,33	
Bespisningen	Kr. 9 065,90	
Beholdning	« 946,46	
	8 119,44	
Skatter	272,02	
Medicin og Sygebehandling	264,06	
Begravelser	30,80	
Brænde	2 262,65	
Belysning	151,01	
Renholdelse og Vask	802,18	
Feining	58,60	
Inventarium	704,19	
Reparationer	2 090,93	
Fornøielser	106,28	
Beklædning	315,31	
Forskjelligt	1 110,32	
Ballance	2 020,73	
		22 288,85

Af Direktør Platous Beretning for Eg Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés d'Eg.

— — Blandt de Behandlede var en 28-aarig Arbeider, der som farlig for sig selv og Andre var forlangt indlagt af det Offentlige. Han var Morfinist og havde drevet det til at indsprøite sig hver Time af en 6 pCt. Morfinopløsning, tilsat 2 pCt. Cocain. Foranledningen til Misbruget var en meget smertefuld Brandskade, som en Læge i Amerika, hvorfra han nylig var vendt tilbage, havde behandlet med Morfininjektioner. Den langsomme og gradvise Afvænningsmethode blev anvendt, og han udgik helbredet efter 3 Maaneders Ophold¹⁾. Af de Helbredede er 4 feilagtig opført under Diagnosen Paranoia istedetfor Amentia.

Af de til Observation indlagte 4 Personer udgik 2. Den ene led af Insania periodica, den anden af Insania degenerativa; sidstnævnte overflyttedes til Kriminalasylet, men er senere paany indlagt hersteds.

— — Sundhedstilstanden har været god. At Asylet i 9 Uger maatte hente Vand, dels fra Byen, dels fra Elven, havde ingen skadelige Følger i sanitær Henseende; de paa Listen opførte Tilfælder af Diarrhoe indtraf tidligere paa Aaret.

En 70-aarig Dame frakturerede Collum femoris sinist. ved at glide paa Gulvet; hun gaar nu ret godt med Stok.

En Mand og en Kvinde frakturerede Crus, den Ene under venskabelig Styrkeprøve med en Medpatient, den Anden ved at hoppe ud gennem et Gangvindu; i begge Tilfælder opnaaedes god Tilheling.

En Cellepatient fik under Middagsmaaltidet et Kjødstykke i Halsen, hvilket det lykkedes i allersidste Øieblik at faa fjernet.

De opførte Kontusioner og Vulnerationer var af ringe Betydning,

¹⁾ Tilfældet er opført paa Listerne under den kliniske Diagnose: Mania.

— — De afdøde 5 Mænd og 7 Kvinder var:

1. K. E., Hotelvært, 57 Aar gammel, indkom for 3die Gang i Asylet 16de December 1895 i Terminalstadiet af Paralysis generalis og døde 10de April 1896. Han havde havt Syfilis. Ved Sektionen fandtes Lacunar cranii intimt fastvoxet til Dura mater, hvis indvendige Flade over venstre Hemisfære var dækket af et tyndt vaskulariseret Exsudat. Hinderne blakkede, ødematøse, fortykkede og fastvoxede til Corticalis. Hjernesubstansen fast, Sideventriklerne betydelig udvidede. Hjernens Vægt 1 206 Gram.
2. T. M., Husmand, 54 Aar gammel, blev ved Asylets Aabning i 1881 overflyttet hertil fra Gaustad. Han var dement og havde af og til epileptiske Anfald. Om Morgen den 10de Juli 1896 fandtes han død i sin Seng paa Fællesværelse, hvor Ingen i Nattens Løb havde bemærket noget usædvanligt. Ved Sektionen fandtes Larynx og øverste Del af Trachea opfyldt af en grødagtig Masse; i Plica ary-epiglottidea en nødstor fast Brød-klump. Han er gaaet tilsengs med Munden fuld af Mad og kvalt, antagelig under et epileptisk Anfald.
3. C. O., Fisker, 51 Aar gammel, indkom for 2den Gang den 2den December 1884. Foranledningen til hans fornyede Indlæggelse var, at han ikke kunde lade Naboens Kone i Fred; denne, og ikke sin egen Kone, betragtede han som sin rette Hustru, og under Asylopholdet masede han stadig om, at «Fut» og Lensmand skulde greie Forholdet. Han var en godmodig, arbejdsom og sjelden nævedygtig Mand, hvis velvillige Hjælp flittig benyttedes. Han døde den 2den August 1896 af Lunge- og Larynxtuberkulose.
4. P. G., Gaardmandssøn, 21 Aar gammel, indkom den 9de September 1895. Han var arvelig belastet, havde været nogle Aar i Amerika, hvorfra han hjemsendtes sindssyg, og var ved Indkomsten dement. Han døde den 6te Oktober 1896 af Lungetuberkulose.
5. S. T., Sømand, 24 Aar gammel, indkom den 9de Januar 1895. Han skal i 1891 under Fart i Troperne havt Solstik og blev sendt hjem. Senere har han atter nogle Gange gaaet tilsøs, men er hjemsendt som ubrugelig. Under Lediggang paa Hjemstedet kom han i slet Selskab, begyndte at drikke, kom i Konflikter med Politiet, blev stadig mere brutal og voldsom og tilsidst indlagt i Asylet som farlig for den offentlige Sikkerhed. I den første Tid af Asylopholdet var han vrang og vanskelig at omgaaes; trodsig, selvraadig og moralsk depraveret. Degenerationen tiltog efterhaanden; han ophørte at spise af indbildt Mangel paa Afføring, og det lykkedes ham at opbrække, hvad der bragtes ham gennem Mavesonde. Han blev skeletagtig afmagret og døde den 7de Oktober 1896. Ved Sektionen fandtes Pachymeningitis externa og Dilatatio ventriculi; ved de øvrige Organer var Intet at bemærke.
6. G. K., Pige, 21 Aar gammel, indkom den 11te Februar 1896 med tuberkulose Diarrhoer, der 14 Dage senere endte hendes Liv. Sindssygdommen, der ytrede sig som Amentia, var begyndt 2 Maaneder før Ind-

komsten; i Asylet var hun taus, indtil hun Dagen før sin Død fik Besøg af Faderen; hun var da bevidst og forberedt paa at gaa bort. Faderen oplyste, at hun i lang Tid havde havt Tæring. Han tog Liget hjem, og der blev ikke foretaget Sektion.

- 8. 2 Kvinder i Alderen 42 og 32 Aar, døde af Lungetuberkulose efter henholdsvis 12 og 2 Aars Asylophold. Begge vare demente, og Sektionen frembød Intet af Interesse.
- 9. K. R., Arbeiders Kone, 40 Aar gammel, indkom den 15de April 1896. Hun var forvirret, i Vildrede med Tid og Sted, urenlig og urolig. Hun døde efter 3 Ugers Ophold af Hjertelammelse. Ved Sektionen fandtes Lacunar delvis fastvoxet til Dura mater, Hinderne fortykkede, injicerte, Hjernesubstansen fast, Sideventriklerne udvidede, Hjertet stort, slapt med tynde Vægge, Lunger og Underlivsorganer blodoverfyldte.
- 10. K. S., Tjenestepige, 45 Aar gammel, indkom den 25de August 1896. Søster Sindssyg. Efter i et halvt Aars Tid at have klaget over Mathed og Hovedpine, blev hun 14 Dage før Indkomsten forvirret med Angstanfald, vilde skade sig selv og Andre og maatte være under stadig Vagt. Under Transporten til Asylet faldt hun pludselig sammen og var ved Indkomsten moribund. Hun fik Naftainjektion og bragtes hurtigst tilsengs med Varmeflasker; Pulsen hævede sig noget, men aftog snart igjen, og hun døde 10 Timer efter Indkomsten. Hun var en spædbygget emacieret Kvinde. Sektionsresultatet var følgende: Lacunar fasthefted til Dura mater, Hinderne injicerede, let afløselige, Hjernen blodrig. Hjertet af almindelig Størrelse, Muskulaturen noget slap, Klapperne normale. Venstre Lunge i sin Helhed ved gamle Bindevævsadhærensers fastloddet til Brystkassen, lidt atelektatisk; høire Lunge godt retraheret og overalt luftfyldt. Underlivsorganerne normale.
- 11. A. B., Gaardsmandsenke, 57 Aar gammel, indkom den 8de September 1896 lidende af Melancholia. 2 tidligere Anfald; Fader og Moder sindsyge. Hun var yderst emacieret, debilt Udseende, havde længe lidt af Obstruktion og vilde ikke tage Næring til sig. Kræfterne sank hurtig, og hun døde 7 Dage efter Indkomsten under Symptomer paa Peritonit. Paa Anmodning af Sønnen, der tog Liget med hjem til Telemarken, foretoges ikke Sektion.
- 12. K. K., Pige, 23 Aar gammel, indkom den 10de Oktober 1896. Hun havde i mange Aar lidt af epileptiske Anfald, efterfulgt af Uro og Voldsomhed. I de første 14 Dage af Asylopholdet havde hun faa Anfald; men senere blev disse meget hyppige, hun laa flere Dage i en soporøs Tilstand og døde 7 Uger efter Indkomsten. Ved Sektionen fandtes Blodoverfyldning i Hjernen og dens Hinder og Lungeødem.

— — Arbejdslisten viser, at 73 Mænd og 50 Kvinder gennemsnitlig daglig har været beskæftigede, hvilket i Forhold til Middelbelægget udgjør 49 pCt. Naar Arbejdsvirksomheden ikke har været større, skyldes dette ikke Mangel paa

Opmuntring og Anledning til Sysselsættelse, men Træghed og Ladhed hos de Syge; altfor mange hengiver sig til absolut Lediggang og anser sig berettigede hertil, da «Kassa» betaler for dem. En enkelt Syg kan ved sin opviglende Tale øve en høist uheldig Indflydelse paa sine Medpatienter, der let lader sig overtale til at nedlægge Arbeidet.

— — Asylet var som bekjendt oprindelig bestemt for 230 Syge; men det viste sig snart umuligt at holde Belægget nede i dette Tal. I sidste 10 Aar har Middelbelægget gjennemsnitlig været ca. 255, og herefter er siden 1893 Kurpengene i de bevilgede Budgetter beregnet. Forholdet mellem Isolationsværelser og Celler og Sygebelægget har været 1:6,7; men Erfaring viser, at dette er for lidet; i det nye Asyl ved Bodø vil Forholdet efter Planen blive 1:5. I 1893 bragte jeg i Forslag at indrede 5 Celler for Mænd og 5 Celler for Kvinder i Tilbygninger til de bestaaende Celleafdelinger, og i 1895 bevilgedes Midler til en Udvidelse af Kvinde-Celleafdelingen; en lignende Udvidelse af Mands-Celleafdelingen er af budgetmæssige Hensyn udsat. I Februar 1896 toges *den nye Celleafdeling* i Brug, og jeg skal her give en Beskrivelse af Anlægget.

I en 1ste Etages Tilbygning, 16,60 M. lang og 7,75 M. bred, indad mod den store Gaardsplads og retvinklet paa den gamle Bygning er indredet 5 Celler paa Sydsiden af den gennem Bygningen gaaende 2,32 M. brede Korridor, der staar i Forbindelse med Korridoren i den gamle Bygning. Cellerne har en Høide af 4,20 M., en Gulvflade af 12,5 M.² og en Luftkubus af 52,5 M.³, faar Sidelys fra et stort Vindu høit oppe paa Væggen. 2 Celler har cementerede Vægge, de øvrige er panelede. Gulvene er af Furuplanker. I et Udbygge paa Nordsiden af Korridoren er Privetet og Badet lagt. Badet har en Høide af 2,88 M. og Gulvareal 6 × 3,5 M., forsynet med 2 Jern-Badekar med Træramme langs Overkanten, og ved en mandshøi Mellemvæg, afdelt i 2 Rum for Bad og Paaklædning. Gulvet i Korridoren, i Privetet og Badet er belagt med Cementfliser. Fra Tilbygningen er Udgang til den store Gaardsplads og til en ny indhegnet Sygegaard. Badeværelset i den gamle Bygning er omdannet til Opvaskrum for Afdelingen.

Fælles Centralopvarmning for hele Celleafdelingen er udført for Lavtryks Damp efter Systemet Bechem & Post. Dampkjedelen er placeret i Kjælderen under Badet i Nybygningen. Herfra gaar separate horizontale Hovedledninger for Damp og Kondensvand gennem Kjælderen med vertikale Opstikkere til 15 Varmelegemer for Cellerne, 4 for Korridoren, 1 for Forsamlingsværelset, 1 for Badet, 1 for Opvaskrummet og 1 for Vogterskeværelset, ialt 23. Disse Varmelegemer bestaar af Ribbeelementer, der for Cellernes Vedkommende er anbragte i murede Nischer, dækkede mod Korridoren med Jerndøre. Nischerne staar ved et øvre og nedre Luftgitter i cirkulerende Forbindelse med sine respektive Celler, der atter ved et Aftræks-gitter staar i Forbindelse med Luftpiben. Varmelegemet for Forsamlingsværelset og Badet er anbragt udenfor disse Rum med Kommunikationsgittere i Muren.

Varmeapparatet har fungeret meget godt og det hele Anlæg vist sig hensigtssvarende.

Vagtafdeling blev i 1895 og 1896 indredet i 2den Etage af B-Afdelingen paa Mands- og Kvindesiden. Afdelingen har Forbindelse med Trappeopgangene i A- og B-Afdeling og bestaar af 3 sammenhængende Værelser I, II, III, Bad, Opvaskkjøkken, Korridor og Privet. Luftkubus i Værelse I med 4 Senge, beregnet for legemlig Syge, er 27,5 M.³ pr. Seng, i Værelse II med 10 Senge, den egentlige Vagtsal, 26,8 M.³ pr. Seng, i Værelse III med 12 Senge, 19 M.³ pr. Seng; Afdelingen har altsaa ialt 26 Sengepladse. Baderummet, der er indredet i et Hjørne af Værelse III, har en Gulvflade af 5,3 M.² og Luftkubus af 20 M.³; det har Vindu til Korridoren og Aftræksgritter til Luftpibe; Gulvet er klædt med Blyplader. Badekarret er af emaljeret Jern med Træramme. Badeovnen staar i et Hjørne af Opvaskrummet og leverer varmt Vand baade til Badet og Opvaskbordet. Korridoren har tre store Vinduer ud mod Asylgaarden og tjener til Promenadeplads. Afdelingen er indredet ens paa Mands- og Kvindesiden; Værelserne er lyse og solrige, Udsigten fri og vakker. Afdelingen savner Isolationsværelse, men er forøvrigt saa hensigtsmæssig indrettet, som det med de forhaandenværende Lokaler var muligt.

Af Direktør Langbergs Beretning for Newengaardens Asyl i Bergen.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Newengaarden.

— — Forpleiningsdagens Antal er fra forrige Aar steget fra 82 503 til 83 800; det daglige Middelbelæg for 1896 bliver saaledes 228,96 Patienter. Af anden Forpleinings Syge var her kun 207 gennemsnitlig pr. Dag, medens Budgettet havde beregnet 208, saa det store Overbelæg alene skyldes første Forpleinings Patienter, hvoraf Asylet altsaa gennemsnitlig har havt ca. 22 pr. Dag. Disse har næsten samtlige opholdt sig i A-Afdelingerne, hvor der ikke har været nogen Vanskelighed med at skaffe Plads.

— — Sundhedstilstanden har været god; af epidemiske Sygdomme er der kun optraadt et Par lettere Tilfælde. En af Asylets Vogtere angrebes i Februar af Variolæ, uden at det var muligt at opdage Smittekilden. Der blev

iagttaget al mulig Forsigtighed, og heldigvis blev det med dette ene Tilfælde.

— — Angaaende de *afdøde* skal i Uddrag efter Personal- og Obduktionsprotokollerne meddeles følgende:

L.-No. 1899, en 59 Aar gammel Kvinde, havde i flere Aar lidt af Paranoia persecutoria, været sky og mistænksom, troede, alle talte ilde om hende. Hun indkom i Asylet den 28de Oktober 1895, var da rolig, men sterkt hallucineret, hørte stadig Guds Røst, der bl. a. forbød hende at spise og bruge sit Brokbind. Den 26de Januar 1896 klagede hun over Smerter i Underlivet; Herniet var ikke synderlig ømfintligt, men kunde ikke reponeres, selv ikke i Kloroformnarkose, og da hun temmelig hurtigt faldt sammen, gjordes der Herniotomi. Operationen gik det hurtigt og godt med; der var en tydelig Strangulationsfure, men ingen Gangræn af Brokindholdet, hvorfor det reponeredes. Hun laa senere stille hen, klagede ikke over Smerter, men døde Dagen efter Operationen.

Ved *Sektionen* fandtes i *Brysthulen* blodtingeret Exsudat i begge Pleuræ. Hjertet noget stort med rigelig Fedtafleiring og noget slapt med en Del smaa Blodudtrædelser paa Bagsiden i det kardiale Fedtlag; Klapperne en Del senede. Lungerne er paa de bagerste Partier bedækket af et tyndt serøst imbiberet Belæg, blodfulde og tildels ødematøse; en Del fibrøse strengformige Adhærensers findes ogsaa bagtil. *Underlivshulen*: Milten temmelig liden; Leveren temmelig blød; paa Gjennemsnit har den en graalig Farve med talrige okergule Partier. Nyrerne er meget blodfulde, noget smaa. Tarmen viser sig i sin Helhed noget injiceret. Ca. 1,5 M. ovenfor Valv. Bauhini sees et Tyndtarmparti af ca. 4 Cm.s Længde begrændset af to inddragne Partier. Indsnevringerne har en mørk rød, henimod blaalig Farve, tildels omgivet af graahvide Partier. Partiet mellem Indsnevringerne har tildels et graaligt afskrabeligt Belæg, og Farven af Tarmvæggen forøvrigt er flækket graalig med enkelte rødlig Partier imellem. Serosa for det meste mat. Tilsvarende til Partiet sees i Mesenteriet to lidt svulne Glandler omgivet af en blaalig Zone. Paa Indsiden af den før omtalte Aabning i Reg. iliaca findes en Del Duplikaturer af Peritonealhinden, mellem hvis Blade der er Fedtafleiring. Intetsomhelst Pus, ingen Rubor omkring Operationssaaret, heller intet Belæg. Genitalia interna er normale. Tarmens Indhold er vandagtigt; temmelig rigelig Mængde. *Kraniehulen*: Foruden temmelig stor Blodfyldning i Hinder og tildels Hjernesubstans kan intet paa-faldende opdages. Hjernens Vægt 1350 Gram. —

L.-No. 1859, 75 Aar gammel, havde i flere Aar været sløv, urolig og plagsom. Indkøb her i Asylet den 18de Juli 1895, var da rent ustyrlig, angribende og høist urenlig. Blev senere mere medgjørlig, syntes, hun havde det som i Paradis, men holdt sig urolig, urenlig og forvirret; holdt stadig Sengen. Hun faldt temmelig pludselig sammen og døde den 31te Januar 1896.

Ved *Sektionen* fandtes ved Aabning af Brystkassen begge Pleuræ fyldte med klar serøs Vædske. Lungerne er overordentlig mørke, temmelig tørre; et Par fibrøse Adhærensers opad. Bronkierne indeholder en Del Mukopus, og

Slimhinden er noget injiceret. Hjertet er forstørret. Der er total Synechia pericardii, som dog uden synderlig Vanskelighed kan løses. Der føles og sees fortykkede Kar i Hjertet. Muskulaturen er i sin Helhed graalig bleg, er i høire Ventrikel af ca. normal Størrelse, i venstre naar den op til 2 Cm.; Kaviteterne er af omtrent normal Størrelse. Aortaklapperne er rigide og fortykkede. Aortas Intima sterkt fortykket og kalkinfiltreret, ikke blot i Buen, men nedover Aorta thoracica & abdom.; specielt denne sidste er kalkinfiltreret lige ved Bifurkaturen. *Underlivshulen*: Milten liden, lappet paa Grund af aragtige Inddragninger, hvori en Del Kalkafleiringer. Leveren begyndende Muskatlever. Nyrerne er lidt smaa med Antydning til Lappedeling; Overfladen er noget ujevn, og Snitfladen viser en smal Corticalis med store Kar paa Overgangen til Pyramiderne; Tegningerne noget utydelige. Tarmkanalens Slimhinde noget injiceret i nederste Del af Tyndtarmen, ligesom den ogsaa er lidt svullen. Mesenterialglandlerne noget svulne. I hvert Ovarium en appelsinstor Cyste. I et venstresidigt Ingvinalhernie fandtes en Iliumslynge, som let lod sig reponere, uden Tegn paa Irritation. *Kraniehulen*: Benene noget tynde; temmelig rigeligt subaraknoidalt Ødem i Hjernen. Hjernens Kar overalt sterkt atheromatøse. I høire Nucleus lentiformis en hampefrøstor Cyste med brunligt Indhold. Hjernens Vægt 1240 Gram.

L.-No. 1892, en 50 Aar gammel Kvinde, behandledes her under Diagnosen Ins. hysterica fra 12te Oktober 1895. Hun havde da været syg et halvt Aars Tid, været masende og klynkende, klagede især over en Lue, som gik fra den ene Axel ud over hele Legemet, afvekslende med kold Svie. Her i Asylet var hun uforandret; hun blev aldrig færdig med sine Klager snart over Smerter i Halsen, snart over Brænding i Legemet, og hun var fuld af Sensationer og krampagtige Fornemmelser. Den første Tid laa hun paa Vagt-værelse, men maatte senere flyttes paa Grund af Uro. Hun gjorde af og til Antydning til Selvmordsforsøg, knyttede Filler om sine Arme, klorede sig op paa Underlivet og viste altid dette frem paa en saadan Maade, at man maatte faa Indtryk af, at det ikke var alvorlig ment, men kun gjort for at skræmme eller for at blive bemærket. Imidlertid fandt hun, uagtet hun var lagt i en særlig undersøgt Celle, hvor der ikke syntes at være noget Fæstepunkt, Anledning til at forkorte sit Liv ved Hængning den 16de Februar 1896.

Sektion: Strangulationsfure om Halsen, Vinkel opad mod høire Øre. En Del Trykmerker forøvrigt under Hagen. Furens Bund aldeles pergamentagtig. Ribbenene overordentlig skjøre, brækkes meget let. *Brysthulen*: Lungerne, især venstre Lunge, er adhærente til Brystvæggen, paafaldende tørre, uden Blodudtrædelser i det frie Pleuraparti. I venstre Top findes aragtigt Parti med et vel ertstort kalkinfiltreret Fokus og en Del friske, graalige, halvt gjennemskinnende Punkter lidt nedenfor samme. Bronkialslimhinden bleg uden Blodudtrædelser. Larynx's Slimhinde normal, kun bedækket med en Del Slim. Hjertet er fyldt med mørkt, flydende Blod uden Spor af Koagler. Hjerteposen indeholder ikke saa lidet serøs Vædske; dens Vægge er speilende uden Blodudtrædelser. En Smule Kalkinfiltration i Aortaklapperne og omkring Art.

coronar. *Underlivshulen*: Leveren temmelig mørk brunlig; Tegningerne dog nogenlunde tydelige. Ingen Ecchymoser at opdage. Nyrrerne er noget store, tildels lappede. Mavens Slimhinde injiceret og hist og her langs Karrene i Fundus en Del smaa Blodudtrædelser; her synes dog Slimhinden at være noget tyndere end normalt. Paa Tarmvæggen og i Radix mesenterii sees et elegant Billede af de med Chylus injicerede Chyluskar. En liden parovarial Cyste. *Kraniehulen*: Kraniets Ben temmelig tykke, især bagtil. Ingen Fortykkelser eller Adhærensers af Hinderne. Muligens noget forøget Blodmængde i de bløde Hinder, paa et Par Steder en Smule Blodudtrædelse mellem Hinderne paa Konvexiteten. I Hjerneventriklerne er Ependymet en Smule granuleret. Ingen Blodudtrædelser at opdage nogetsteds i Hjernesubstansen eller i Med. oblong. Et Par Cm. af Rygmarven udtoges ogsaa; men den frembød intet abnormt. Ved at føre Fingeren ned i Rygradskanalen kan der ingen skarpe Benkanter opdages, heller ikke nogen Krepitation ved Bevægelse af Hovedet. Hjernens Vægt 1350 Gram.

L.-No. 1766, en 38 Aar gammel Kvinde, havde allerede været sindssyg i flere Aar, da hun indkom i Asylet den 16de November 1894. Hun havde hjemme været brutal mod Søsteren, slog og vilde kvæle hende, desuden urolig, skreg og lo høit lange Stunder ad Gangen. Hun havde allerede ved Indkomsten en Lungeaffektion, hvorefter hun døde den 13de Marts 1896.

Sektion: Ved Aabning af Brystkassen trækker Lungerne sig ikke tilbage, paa Grund af dels Adhærensens, dels Vædske i Pleurahulen. I Hjerterposen findes flere Hundrede Gram klar, serøs Vædske. Hjertet er noget lidet og slapt, overordentlig blegt, Muskulaturen noget tynd; Klapperne normale. En Del Sklerose i Aorta ved Aortaklappernes Basis. Venstre Lunge er sterkt adhærent opad; hele øverste Lap er gjenemsat af Kaverner, ostagtige Foci og Tuberkelgrupper. Ogsaa i høire Lunge findes en Del — mindre — Kaverner, desuden ostagtige Partier og Tuberkelgrupper. I *Underlivshulen* flere Liter serøs Vædske med en Del Fibrin. Milten noget stor og blød, meget bleg. Leveren ogsaa meget bleg, Antydning til Muskatlever. Nyrrerne er temmelig store og svulne, noget fastere end normalt; Kapselen hænger hist og her fast til Corticalis; denne er noksaa smal, af gulhvid Farve. Maveslimhinden meget bleg; i Maveposen findes en Del mukopurulent Expectorat. I nederste Del af Tyndtarmen og øverste Del af Tyktarmen temmelig talrige Saar med ujevn Bund og takkede Rande. Mesenterialkjertlerne tildels svulne og besatte med friske Tuberkler. Venstre Ovarium næsten hønseægstort og indeholder en Substans, der aldeles ligner Beg. Selve Stromaet atrofieret. Desuden sees et Corpus luteum. Alle Organer i sin Helhed meget blege. *Kraniehulen*: Kraniets Ben af normal Tykkelse; en Del Ødem i Meningerne, der er let afløselige. Hjernesubstansen i sin Helhed temmelig fugtig uden fremtrædende Blodaarer. Hjernens Vægt 1350 Gram.

L.-No. 1862, 63 Aar gammel, indkom i Asylet den 27de Juli 1895. Hun havde i flere Aar lidt af Paranoia, troede sig forfulgt, hørte, der lagdes Raad op mod hende, saa hun gik i stadig Frygt for sit Liv. Hun væbnede

sig til Forsvar med Ljaer, Gevær o. l. Hun var her masende og klagende, blev snart legemlig daarlig med uregelmæssig Puls og urene Hjertelyd. Til sidst kom der Ødemer, og hun døde den 13de Mai 1896.

Ved *Sektionen* fandtes Hjertets høire Ventrikel betydelig udvidet og Muskulaturen adskillig fortykket, ca. 5 mm. Venstre Ventrikels Muskulatur 11—12 mm. Klapperne normale undtagen Mitrals, hvis Flige er temmelig skrumpne og fornemmelig den forreste Flig temmelig sterkt kalkinfiltreret; Infiltrationen strækker sig ogsaa nedover Chordæ tendin. Ostiet er baade insufficient og forsnevret. I begge Lunger en Del gamle Sammenvoksninger. *Underlivshulen*: Leveren fuldstændig «Muskat» med en Masse Fedt. Milten meget liden og overmaade fast; tvertover Forfladen gaar der en Indsænkning, og svarende til denne er Miltsubstansen omdannet til noget, der ligner fibrøst Væv. Nyrernes Kapsel er noget fasthængende og Corticalis jevnt rød. Overfladen er fint granuleret. Nyren skriger under Kniven. I venstre Nyre findes et Par sterke aragtige Inddragninger og svarende til disse i Nyresubstansen hvidlig Affarvning. Aorta abdom. ved Bifurkaturen er helt igjennem kalkagtig. I *Kraniehulen* intet abnormt at opdage.

L.-No. 1878, en 39 Aar gammel Mand, havde været sindssyg i flere Aar før Indkomsten her i Asylet den 27de August 1895 og tidligere behandlet i Asyl. Var i Forpleining paa Landet bleven voldsom, havde truet med Kniv og gjort Voldtægtsforsøg. Han var ved Indkomsten rolig, men ængstelig og vilde ikke spise; men dette gik snart over. Han var senere tung, laa med Teppet over Hovedet, svarede ikke, havde vanskeligt for at holde sig paa Benene, naar han blev forsøgt paaklædt. I Slutningen af 1895 begyndte han at hoste, og der udviklede sig en tuberkuløs Brystaffektion; han blev mere og mere svag, havde ved Midtsommertid 1896 et Besvimelsesanfald, blev urenlig og vilde ikke spise, saa han af og til maatte sondenæres. Han døde den 1ste Juli 1896.

Ved *Sektionen* fandtes begge Lunger sterkt adhærente til Brystvæg og Diafragma. Høire Lunge i sit nedre Parti rigelig besat med tuberkuløse Infiltrater, i Toppen udtalte Kaverner. Venstre Lunges Top er ogsaa kavernøs, midtre og nederste Lap nogenlunde fri for tuberkuløse Processer. *Underlivshulen*: I Jejunum og Ileum sees spredte tuberkuløse Saar fra 10-Øres til 50-Øres Størrelse. Tilsvarende Glandler sterkt svulne, ostede. *Kraniehulen*: Hjernens Vægt 1250 Gram. Bleg af Farve; Dura mater sterkt adhærent til Hjerne-substansen langs Sut. sagittalis; forresten lader Hinderne sig let løse fra Hjernen. Det bagre Parti af venstre Sideventrikel noget udvidet med ubetydelig Serumansamling; ingen Granulationer. Ved Hjernekarrene intet at bemærke.

L.-No. 1819, 81 Aar gammel, havde i mange Aar før Indkomsten i Asylet den 2den April 1895 været dement, sløv og urenlig. Hun var i den første Tid her noksaa rolig og ordentlig, men blev efterhaanden mere urolig, skjændende og uanstændig i Tale og Opførsel. Stemningen var meget vekslende, snart var hun leende og dansende, snart skrigende og bandende. Efterhaanden blev hun ogsaa legemlig svag og skrøbelig, faldt i Juni 1896 en Dag

overende og paadrog sig en Fract. colli femor. Kom sig atter noksaa godt, spiste og var munter og livlig, men faldt temmelig pludselig sammen den 13de Juli 1896 og døde nogle Timer efter.

Ved *Sektionen* fandtes nogen Hypostase i begge Lunger og i venstre Lungetop en liden Arinddragning med nogen Forkalkning. Hjertet adskillig fedtbelagt, slapt, af almindelig Størrelse; Muskulaturen især i høire Hjertekammer tynd. Omkring Mitralaabningen sterk Forkalkning, saa den ligger næsten som en benet Ring omkring Aabningen, og Klapperne er ogsaa temmelig rigide og med Kalkafsætninger ved Basis og Noduli. *Underlivshulen:* Leveren stor, lys gullig med mørkere Punkter. Milten blød. Nyrernes Kapsel meget fastsiddende, saa der ved Afløsningen medfølger ikke ubetydeligt af Kortikalsubstansen, der forresten paa Overfladen viser sig temmelig granuleret. Ventriklen betydelig forstørret, slap; Tarmene gasudspændte. — Ved Indsnit over Collum femoris viser denne sig fraktureret, og omkring Brudstedet er der begyndt at danne sig en Kapsel. *Kraniehulen:* Hjerneskalen meget tyk og tung, aldeles fastvokset til Dura mater; Dura paa Indsiden glat; adskillig Serum i Subduralrummet. De tynde Hinder ødematøse og venøst blodoverfyldte; et Par lette Blodudtrædelser mellem Hinderne. Hjernekarrene flekkevis sterkt fortykkede og hvide. Hjernesubstansen ødematøs, Ventriklerne udvidede, fulde af Serum, og flere store Cyster i Plexus chor; forøvrigt intet at bemerke. Hjernens Vægt 1230 Gram.

L.-No. 1913, en 56 Aar gammel Kvinde, havde som ung havt to Anfald af Sindssygdом, men havde senere været frisk indtil 3 Maaneder, før hun indlagdes i Asylet den 16de December 1895. Hun blev da søvnløs, tøvet og forvirret, syngende og pratende. Ved Indkomsten i Asylet var hun bleg og mager, noksaa rolig, men forvirret, «misfornøiet, fordi hun var kommen i Himelen». Blev snart venlig og fornøiet, men urenlig og rev undertiden af sig Klæderne. I Marts fik hun Diarrhoe, og der paavistes en Lungetuberkulose, hvorefter hun døde den 15de Juli 1896.

Ved *Sektionen* saaes paa Forarmene mange Petecchier. Hjertet paafaldende lidet, ødematøst, saa det paa sine Steder har et geléagtigt Udseende; sterkt slyngede, næsten varikøst udseende Vener; godt kontraheret, indeholder hverken Koagler eller Blod. Høire Lunge næsten overalt fastvokset til Brystvæggen, fast, i øvre Partier knudet, viser sig paa Gjennemskjæring besat med ældre og nyere Tuberkelafsætninger, tættest i øvre Lap, hvor der ogsaa findes en spansk-nødstor Kaverne. I venstre Lungetop findes ogsaa friskere Tuberkelafsætninger. Nedre Lap mørk, fast, saa enkelte Stykker synker i Vand. *Underlivshulen:* Leveren mørk med spredte, hampefrøstore og mindre Tuberkler. Milten fastlodet til sine Omgivelser, noget stor, men fast, viser paa Gjennemskjæring lignende Tuberkelafsætninger som i Leveren. Talrige svulne Mesenterialglandler svarende til den nedre Del af Ileum, hvor der ogsaa findes flere Saar med tykke Rande og Tuberkelafsætninger. Ved de øvrige Underlivsorganer intet at bemerke med Undtagelse af en liden Cyste i venstre Ovarium. *Kraniehulen:* Lacunar noget fastvokset til Dura; Sin. longit. sup. tom, betydelig

serøs Ansamling i Subduralrummet; de tynde Hinder sterkt ødematøse, løsnes let fra Hjernesubstansen, der ogsaa er meget ødematøs og blød, næsten grødet. Ingen Atheromasier. Hjernens Vægt 1 330 Gram; efterat Hjernen er undersøgt, er Vægten ved Tab af Serum gaaet ned til 1 230 Gram.

L.-No. 1255, 48 Aar gammel, havde været sindssyg i mange Aar, da hun i 1891 overførtes hertil fra Rosenbergs Asyl. Hun var en urolig, urenlig og ødelæggende Cellepatient, og Tilstanden holdt sig temmelig uforandret i de Aar, hun var her i Asylet. Den 9de Juli 1896 faldt hun pludselig sammen, kom sig lidt nogle Dage, men døde den 18de s. M. af Pneumoni.

Ved *Sektionen* fandtes hele venstre Lunges nedre Lap fast infiltreret, let adhærent til Brystvæggen og paa Snit lys graalig af Farve. Udskaarne Partier synker i Vand (graa Hepatisation). *Underlivshulen*: Leveren mørk, blodfuld; Milten af almindelig Størrelse og Konsistens. Nyrekapslerne paa begge Nyrer flekkevis fastheftet til Corticalis. Ventriklens Slimhinde noget mørk. De tynde Tarme i sin nedre Del næsten blaasorte saavel paa sin Yderflade som Slimhinden; ingen Ulcerationer. Mesenterialglandlerne noget svulne. *Kraniehulen*: Hjerneskillen temmelig tynd og let, lidt sammenvokset med Dura mater. I Sin. longit. sup. et tykt Fibrin- og Kruorkoagel; adskilligt Serum i Subduralrummet; de tynde Hinder sterkt venøst blodfyldte og ødematøse, løsnes let fra Hjernesubstansen; denne er meget fast. Ventriklerne store og indeholder adskilligt Serum. Venerne i Plex. choroid. ligger som tykke, mørke Streng. Forøvrigt intet at bemærke. Hjernens Vægt 1 280 Gram.

L.-No. 1478, en 71 Aar gammel Kvinde, indkom i Asylet den 21de November 1892 og havde da været syg et Par Aar. Sygdommen begyndte med Hjertebanken og Angst; senere kom der fuldt af Paresthesier, Fornemmelse af «Syng» rundt omkring i Kroppen og alleslags hypokondre Forestillinger. Hun var sutrende og masende, urenlig og griset, senere kjed af Livet og urolig, vandrede Nat og Dag om paa Gulvet, troede, hun skulde dø, forlangte altid, at man skulde føle hendes Puls. I 1893 fik hun en Fract. colli femoris, hvorefter hun dog kom sig igjen, saa hun, der før havde været aldeles uvirksom, endog deltog i lidt Arbeide. Fra 1896 stadig sengeliggende, urenlig, masende og sutrende; hendes Kræfter aftog nu hurtig, og hun døde den 21de Juli 1896.

Sektion: Aorta temmelig tyk og stiv. Høire Lunge med sterke, gamle Adhærenser fastvokset til Diafragma og Brystvæg; i Toppen en aragtig Inddragning. Nederste Laps bagre Parti hypostatisk, saa afklippede Stykker delvis synker i Vand. *Underlivshulen*: Leveren noget bleg paa Snit; tydelige Tegninger. Milten af almindelig Størrelse og Konsistens. Nyrene noget smaa. I høire Nyre er Grænserne mellem Kortikal- og Medullærsubstansen delvis udslettet. Ved Tarmene og Organerne i det lille Bækken intet at bemærke. *Kraniehulen*: Hjerneskillen tyk, næsten overalt fast sammenvokset med Dura mater. I Pandebenet en tilhelet Fraktur. I Sin. longit. sup. et stort Koagel. Betydelig Ansamling af Vædske i Subduralrummet; de tynde Hinder blodfulde og ødematøse, men ikke fortykkede, løsnes med stor Lethed overalt fra

Hjernesubstansen, der ogsaa er temmelig ødematøs og blød. Karrene rigide, hvide, flekkevis fortykkede; Sideventriklerne store. Den bagre, indre Del af Thal. optic. sin. viser sig paa Overfladen sterkt rustfarvet, og ved Gjennemsnit her findes — et Par Mm. under Overfladen — en hasselnødstor Cyste med opblødte, ujevne Vægge og lidt gulbrun, slimet Vædske. I den forreste Del af Thal. opt. dext. findes ved Gjennemskjæring ogsaa en lignende Cyste, men dybere og med mindre Affarvning. Væggene har her lagt sig sammen, saa den paa Snit viser sig som en omtrent 1 Cm. lang, smal Stribe. I Gland. pineal. et stort Konkrement. Hjernens Vægt 1220 Gram.

L.-No. 1802, 59 Aar gammel, havde kun været syg nogle Uger før Indkomsten i Asylet den 16de Februar 1895; for en Del Aar siden havde han dog havt et lignende, men lettere Anfald. Sygdommen begyndte nu med Ængstelse, religiøse Skrupler og økonomiske Bekymringer; han var hallucineret og havde Selvmordstanker. Tilstanden var her i Begyndelsen lidt vekslende; det gik en Tid lidt fremad med ham; men han var som oftest noget ængstelig, turvis rent forstyrret. Viste senere Næringsvægring, saa han en Tid maatte sondenæres, sov lidet, var mere jamrende, blev legemlig skrøbelig, fik Dekubitusaar, som dog tilhelede igjen. Ved Midtsommerstid 1896 fik han en langvarig Diarrhoe, som tog den sidste Rest af hans Kræfter, og han døde den 5te August 1896.

Ved *Sektionen* fandtes begge Lunger ved gamle Adhærenser fastvokset til Brystvæggen, især paa høire Side. Lungerne overalt luftholdige, i de bagre Partier blodfulde. I Bronkierne, især i høire Lunge, en hel Del seigt, halvt purulent Slim. Aorta noget tyk og stiv. *Underlivshulen*: Leveren mørk; Milten stor og temmelig blød. Nyrerne store og blege. Den nedre Del af de tynde Tarme viser sig noget mørke, og Slimhinden sees flekkevis at være sterkt injiceret; men der er ingen Ulcerationer eller Afsætninger. Mesenterialglandlerne ikke svulne. *Kraniehulen*: Hjerneskalen noget tyk og fastvokset til Dura mater. Et lidet Kruorkoagel i Sin. long. sup. I Subduralrummet sterk Ansamling af serøs Vædske, ligesaa i de tynde Hinder, der ogsaa er venøst blodoverfyldte. Hinderne løsnes meget let fra Corticalis. Enkelte atheromatøse Flekker paa Basalkarrene, men ingen Forkalkning. Hjernesubstansen meget ødematøs og blød, Ventriklerne udvidede. Hjernens Vægt 1310 Gram.

L.-No. 1369, 52 Aar gammel, indkom i Asylet den 16de Januar 1892 og havde da ifølge Oplysningerne været syg i 18 Aar. Man merkede intet til hans Sygdom, før han begyndte at tale om, at han var Gud, og at han var bestjaalet for flere Millioner Kroner. Han blev truende, behandledes nogle Maaneder paa Rotvold Asyl, gjorde sig senere skyldig i Falskneri, solgte fremmed Skov og bemægtigede sig fremmed Eiendom. Her var han i Regelen noksaa rolig og medgjorlig, men var stadig fuld af Besværinger over, at man havde berøvet ham alle hans Rigdomme, der var saa umaadelige, at han maatte lave egne Ord, t. Ex. Ekoliner, Kanabier og Exalenter, for at udtrykke deres Størrelse. Han havde en Tid travlt med at tegne hele Universet; han

satte nye Navne paa alle Stjerner, hvis Baner han styrede. Allerede den 16de Februar 1892 klagede han over Smerter i Ryggen, og Urinen var sterkt blodblandet. Denne Hæmaturi varede periodevis de følgende Aar, og efterhaanden blev han kachektisk og skrøbelig, saa han ofte maatte holde Sengen. Kun en enkelt Gang imellem kunde han være heftig, trampede og slog i Hænderne, forlangte Millioner i Betaling for sit Ophold her; «han fik noget i Maden, som ødelagde ham», og herfor truede han med frygtelig Straf. Han døde den 2den September 1896.

Ved *Sektionen* fandtes begge Lunger ved gamle Adhærensers fast tilheftede til Brystvæggen. *Underlivshulen*: Leveren er meget stor, overalt gennemsat af store Knuder, især i høire Lap, hvor der knapt findes normale Tegninger. Hist og her i Knuderne store Blødninger; men ingen af disse sees at kommunikere med Peritonealhulen, hvori der findes et blodblandet Serum. Milten lidt stor, af temmelig fast Konsistens, og paa Snitfladen fremtræder smaa flade Prominenser, af Omfang som Erter; de er lidt blegere farvet end den øvrige Pulpa. Venstre Nyre temmelig stor og ganske haard. Paa Snit synes den at bestaa af en eneste Svulstmasse af hvidgul Farve, i hvilken der findes flere kavernelignende Hulheder, der er fyldte med Pus. Af normal Nyresubstans findes absolut intet. Hist og her sees, navnlig i den nedre Ende, ligesom en Antydning til Nyrestruktur inde i Svulstmassen. Høire Nyre af fuldstændig normalt Udseende. *Kraniehulen*: Hjernens Vægt 1285 Gram. Den graa Substans er meget bleg baade i Corticalis og de store Ganglier.

L.-No. 1849, 66 Aar gammel, indkom i Asylet den 28de Juni 1895. Hun havde havt et Par tidligere Anfald og været behandlet i Asyl. Var under det første Anfald i 1890 hallucineret, rasende, vilde dræbe sig med Øks; et lignende Anfald for 3 Aar siden; senere nogenlunde, men har af og til klaget over Tryk paa Hovedet, over at Tankerne vilde forlade hende o. l. Sidste Vinter havde hun været mere søvnløs og ængstelig, var ved Indkomsten her klynkende og mismodig, følte sig forladt af Gud. Vilde ikke spise, ikke tage Medicin, kaldte sig selv for Svin, Hore osv. Hun blev hallucineret, saa Satan, troede hun var et Dyr, af Metal m. m., blev urenlig og legemlig svag og ubehjælpelig. Hun havde i aarevis havt en Hjertefeil, der temmelig pludselig endte hendes Dage den 16de Oktober 1896.

Ved *Sektionen* fandtes Lungerne, fornemmelig i de øvre Lapper, sterkt ødematøse og Bronkierne fyldte med klar, skummende Vædske. I begge Pleurasække rigelig med klar Vædske. Hjertet temmelig slapt og kanske noget stort, fornemmelig i Bredden. Paa forreste Flig af Mitralklappen — lige op ved Ostiet — sidder en betydelig Fortykkelse, der dannes af Vegetationer paa begge Klappernes Flader. Paa Gjennemsnit sees Klappen gaa som en hvid Streng midt inde i Vegetationen. Paa venstre Atriums bagre Væg en 50-ørestor Gruppe af fine Smaagryn, som paa dette Sted giver Vægget et mat, finkornet Udseende. Ved Aortaklapperne intet at bemærke. Muskulaturen i høire Ventrikel af 3,4 Mm.s Tykkelse. *Underlivshulen*: Leveren af normal

Størrelse og betydelig fedtholdig. Milten temmelig stor — 15×12 Cm. —, meget blød; paa Grænsen mellem nedre og øvre Trediedel findes et kileformigt Infarkt. Pulpaen næsten henflydende, med temmelig store Follikler. Venstre Nyre med en Del Smaacyster lige under Kapselen og en nødstor en ved den nedre Ende. I Corticalis sees hist og her tydelige gule Striber. Paa Grænsen mellem den nederste Pyramide og Corticalis en ertstor Cyste. I høire Nyre ogsaa lige under Kapselen en Del Smaacyster. Nyrens Overflade af et graagrønt, noget spættet Udseende. Den samme Farve findes paa Snit af Corticalis, der forresten ikke har nogen gul Stribning. *Kraniehulen*: Hjernens Vægt 1220 Gram. Hinderne let afløselige; paa Snit af Hemisfærerne er disse sterkt fugtige og glinsende. Ved de store Ganglier og Ventriklerne intet at bemærke, heller ikke ved den lille Hjerne.

L.-No. 2019, 18 Aar gammel, havde været syg et Par Uger; men Asylet fik forøvrigt ingen videre Oplysninger om ham. Han var ved Indkomsten den 19de Oktober 1896 noget urolig, men spiste og sov. Han snakkede lidt med sig selv, men vilde ikke svare, naar man talte til ham. Nat til 22de Oktober sov han hele Natten og laa ogsaa hele Dagen i en søvnliggende Tilstand. Han svedede sterkt, Temperaturen var 37,7; han fik om Aftenen krampagtige Bevægelser i høire Legemshalvdel, især høire Fod; venstre Pupille var sterkt dilateret, reagerede næsten ikke for Lys. Det var ikke muligt at bringe ham ud af den stuporøse Tilstand; Urin og Ekskrementer afgik i Sengen; han laa uforandret til næste Dags Morgen, da han døde. Venstre Pupille var da sterkt kontraheret.

Sektion: Mitralklapperne ubetydelig tykke Rande. Høire Lunge i den bagre Rand løst tilheftet Brystvæggen. I venstre Lunges nedre Lap en Smule Hypostase. I *Underlivshulen* var alle Organer normale. Nyrerne, især venstre, temmelig hyperæmiske, Kapselen noget fasthængende, men Overfladen glat, ikke granuleret. Urinen sterkt albuminholdig. *Kraniehulen*: Hjernens Vægt 1305 Gram. Kraniets Indside taalelig mørkfarvet som af en gjennemskinnende Diploe. Paa Hjernens Overflade er intet væsentlig at bemærke, uden at Hinderne overalt, fornemmelig over de forreste Hjernelapper, hvor der følger med en Del af Corticalis, er noget injiceret. Den hvide Substans overalt sterkt blodprikket. Ved Ventriklerne og Basalganglierne intet at bemærke og heller ikke ved Farven eller Udseendet af Corticalis.

Extrakt af Newengaardens Sindssygeasyls Kassaregnskab for Aaret 1896.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Newengaarden.

Indtægt:

	Kr.
1. Beholdning fra 1895:	
a. Viktualier, Brændsel m. m.	Kr. 5 734,13
b. Restancer	« 5 809,87
c. I Kasse	« 11 559,59
d. Refusioner m. m.	« 152,95
	23 256,54
2. Kurpenge	124 066,60
3. Beklædningspenge	12 319,15
4. Diverse Indtægter	3 268,96
	162 911,25

Udgift:

	Kr.
1. Lønninger	21 936,20
2. Brændsel	8 298,45
3. Belysning	3 073,55
4. Renhold	1 352,80
5. Kontorudtællinger	618,37
6. Vedligehold, Fornyelse, Assurance af Inventar etc.	3 442,66
7. Bespisning	42 008,03
8. Patienternes Beklædning	4 817,02
9. Patienternes Adspredelse	1 944,68
10. Medicin, Instrumenter, Bøger m. m.	1 617,71
11. Forskjellige Udgifter	8 935,97
12. Vedligehold og Brandkontingent af Asylets Bygninger	4 410,46
13. Amortisation og Forrentning af Kommunernes i Asylet nedlagte Anlægskapitaler	33 638,46
14. Beholdninger:	
a. Viktualier, Brændsel m. m.	Kr. 4 875,55
b. Restancer	« 9 765,51
c. I Kasse	« 12 064,88
d. Refusioner	« 110,95
	26 816,89
	162 911,25

Af Asyllæge Loofts Beretning for Rosenbergs Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rosenberg.

Bortset fra en tilsyneladende smitsom Forekomst af Kolerine blandt de kvindelige Patienter November—December 1896 har *Sundhedstilstanden* været god blandt Patienterne forresten og Betjening.

De i Aarets Løb *Døde* var:

1. T. N. K., 53 Aar gammel Gaardmand, indkom i Asylet den 15de September 1891. Dementia.

Han var tidligere behandlet i Gaustad Asyl.

I December Maaned 1895 begyndte han at sygne hen, kunde ikke sidde oppe; spiste intet. Fysikalsk Undersøgelse kunde intet paavise. Han døde den 5te Januar 1896.

Obduktionen viste:

Hjernehulhedens og Brysthulhedens Organer frembyder intet makroskopisk bemærkbart.

Bughulheden: Maveposen er betydelig dilateret; forreste Væg er i en Haandflades Udstrækning fortykket; ved Pylorus sees et kraterformigt Saar, der i Bunden viser en liden Aabning til Peritonealhulheden; Saarets Rande er bruskagtig fortykkede. I Underlivshulheden findes en Del tyndflydende, skiddengraa Vædske.

De øvrige Underlivsorganer viser intet at bemærke.

2. V. H. J. S., 47 Aar gammel Fisker, indkom i Asylet den 1ste Juni 1893. Dementia. Han var tidligere behandlet i Rosenbergs Asyl og Rotvold Asyl. Han havde Vrangforestillinger om Forfølgelse og var sterkt hallucineret, særlig for Hørslen, Lugten og fra Genitalorganerne. Under Asylopholdet klagede han jevnlig over Smerter i Underlivet; han havde af og til ogsaa Brækninger. Fra November Maaned 1895 holdt han Sengen; ved den Tid kunde der ogsaa føles en ujevn, meget ømfintlig Tumor i Kardia. Yderst afmagret og kachektisk døde han den 16de Februar 1896.

Obduktionen viste ved Hjernehulhedens og Brysthulhedens Organer intet at bemærke.

Bughulheden: Maveposen er liden, Væggene infiltrerede med en fast, bruskagtig Masse. Ved Pylorus sees et stort Saar med voldformige, fortykkede Rande. Begge Nyrer er let fedtdegenererede.

3. B. A. M. P. T., 46 Aar gammel Fisker; indkom i Asylet den 20de September 1894. Dementia.

Efter Næringssorger 1889 blev han syg, urolig, egen af Væsen; senere indesluttet, af og til opfarende og voldsom; truede angivelig med Selvmord; vilde ikke arbeide; opholdt sig flere Dage udenfor Hjemmet uden at spise. Han var i Asylet sløv, ligegyldig; der var ulige Reaktion af Pupillerne tilstede; fibrillære Rykninger i Ansigtsmuskler og Tunge.

Oktober Maaned 1895 blev han forandret, blev forvirret, urolig, tildels voldsom; Tilstanden forværredes efterhvert, han magrede sterkt af. Den 13de Marts 1896 fik han et sterkt Krampeanfald, hvorefter han henlaa bevidstløs; i Løbet af Natten og følgende Formiddag havde han hyppige Krampeanfald og døde den 14de Marts 1896.

Obduktionen viste:

Hjernehulheden: Dura mater er fortykket og hist og her fastvokset til de tynde Hinder; disse er ødematøse; i Fossa Sylvii og mellem den store og den lille Hjerne ligger et geléagtigt Ekssudat; der kan ikke paa-vises nogen Tuberkel. Karrene er skleroserede. I Ventriklerne er der serøs Ansamling. Cerebrums graa Substans er smal; der er ingen markeret Grænse mod den hvide Substans. — *Brysthulheden*: Lungerne viser Hypostase i de nedre Lappe bagtil. Hjertet er stort; venstre Ventrikel er hypertrofieret; Aortaklapperne er sterkt kalkinfiltrerede; i Aorta ascendens er der atheromatøse, tildels kalkinfiltrerede Plaques. — *Bughulheden*: Begge Nyrer er fedtdegenererede og tildels granulæratrofierte; forresten viser Organerne i denne Hulhed intet at bemerke.

4. I. G. G., 60 Aar gammel, Tømmermands Hustru. Indkom i Asylet den 7de Januar 1889. Melancholia. Hun var tidligere behandlet i Eg Asyl. Hun var i Asylet klynkende, mismodig, havde Hallucinationer for Lugtesansen, var mistænksom og mente sig forfulgt. Negtede en enkelt Gang at tage Næring til sig, saa hun maatte tvangsnæres. Fra Sommeren 1895 laa hun tilsengs, hostede; det viste sig, at begge Lunger frembød fysikalske Tegn paa Infiltration og Huledannelse.

Hun døde den 3die Mai 1896.

Ved *Obduktionen* fandtes begge Lunger tæt gennemsatte med Tuberkelinfiltrater, i deres øverste Lappe Kaverner.

Lever og Nyrer viste Fedtdegeneration; forresten intet makroskopisk merkbart.

5. O. K. S., 29 Aar gammel Sømmand. Indkom i Asylet den 27de November 1892. Dementia. Han var tidligere 3 Gange behandlet i Gaustad Asyl.

Under Sælfangst paa Ishavet 1885 blev han syg, forvirret, urolig og urenlig, hallucineret; efter Hjemkomsten indlagdes han paa Gaustad Asyl, hvorfra han udgik helbredet den 30te Juni 1886. Indkom 2den Gang paa Gaustad Asyl den 16de September 1886; udgik helbredet den 26de August 1887. 3die Gang laa han paa Gaustad Asyl fra 15de Juni 1890 til 23de Marts 1892, da han udgik i Bedring. Under dette sidste Ophold paa Gaustad Asyl viste han foruden Forvirring og Uro ogsaa Selvmordstrang og gjorde flere Forsøg paa at skade sig.

Fra Gaustad Asyl blev han udsat i Privatforpleining, hvorfra han en dag rømte, mishandlede i Drukkenskab en Hest og blev arresteret; indkom saa i Rosenbergs Asyl. Under den første Tids Asylophold her var han ofte forvirret, urolig og voldsom; senere blev han mere sløv og ligegyldig, vilde gjerne sidde eller ligge sammenkrøben paa Gulvet, altid uvirksom.

Fra Nytaar 1896 af hostede han jevnlig og havde Diarrhoe, magrede af; fysikalsk paavistes Infiltrationer og Kavernedannelse i begge Lunger.

Han døde den 8de Mai 1896.

Ved *Obduktionen* fandtes begge Lunger, der var fastvoksede til Brystkassen, tæt gjennemsatte med Tuberkelinfiltrationer og større og mindre Kaverner. I høire Lungelap var en stor Kaverne brudt gennem til Pleurahulheden, hvor der var dannet et vel afkapslet Rum fyldt med luftholdigt Pus.

6. K. J. H., 67 Aar gammel Husmand. Indkom i Asylet den 2den April 1896. Dementia.

Syg fra 1892 forværredes hans Tilstand den senere Tid før Indkomsten i Asylet; han var hallucineret, urolig, urenlig og ødelæggende. I Asylet var han forvirret, men rolig; maatte mades; kort Tid efter Indkomsten hovnede begge Fødder op, og der udviklede sig en vandrende Erysipelas. Han døde den 12te Mai 1896.

Obduktionen viste:

Hjernehulheden: Hjernens Kar er atheromatøse og tildels kalkinfiltrerede; der er adskillig serøs Vædske ansamlet i Ventriklerne. —

Brysthulheden: I Hertet var høire Ventrikels Muskulatur tynd og slap; Aortaklapperne skleroserede og kalkinfiltrerede; i Aorta ascendens saaes Atheromasi. — *Underlivshulheden*: Begge Nyrer smaa, Corticalis smal, gule Pletter saaes hist og her; Nyren var fast og haard at skjære i, Overfladen granulær.

7. O. O. O., 29 Aar gammel Farver. Indkom i Asylet den 13de December 1894. Paranoia. Han var tidligere en Gang behandlet i Newengaardens Asyl. Under Opholdet i Rosenbergs Asyl var han snil og rolig, men utilgjænelig og egen; af og til noget uklar. Fra Juni Maaned 1896 begyndte han at hoste, fik Diarrhoe; samtidig blev han aldeles forvirret, af og til voldsom; han maatte tilsengs i Eneværelse. Fysikalsk viste det sig, at begge

Lunger var infiltrerede. Han magrede sterkt af og havde kontinuerlig høi Feber. Den 10de Juli 1896 døde han.

Obduktionen viste tæt Tuberkelinfiltration i begge Lunger fra Top til Basis med enkelte Kaverner indimellem.

8. A. H. H., 71 Aar gammel Gaardbruger. Indkom i Asylet den 17de Marts 1884. Dementia. Han var tidligere behandlet i Gaustad Asyl.

Fra Begyndelsen af Juli Maaned 1896 klagede han over Smerter i Underlivet, hvor intet abnormt fysikalsk kunde paavises; han lagdes tilsengs; viste sig ophovnet i Benene; tog efterhvert af, taalte ikke Maden, blev urenlig i Sengen og døde den 28de August 1896.

Obduktionen viste:

Hjernehulheden: Dura mater fortykket og delvis sammenvokset med de tynde Hinder; Hjernens Kar er skleroserede; Hjernen selv er anæmisk og tør, den graa Substans er smal, og der er ingen distinkt Grænse mod den hvide Substans. — *Brysthulheden*: Hjertet er stort og slapt, tykt Fedtlag under Perikardiet; Muskulaturen i høire Ventrikel er sterkt fedtdegenereret, delvis ogsaa venstre Ventrikels. Lungerne: I høire Lunge-top findes et Par ertstore skleroserede Knuder. Venstre Lunges bagre nedre Parti er kjødagtigt af Konsistens og viser sig lufttomt. — *Underlivshulheden*: Begge Nyrer er store, Corticalis er fedtdegenereret; Nyrerbækkenerne er udspilede og fyldte med Pus, der ogsaa strækker sig opover i Nyren.

Urinblæren har purulent Indhold; Slimhinden er injiceret og opflosset.

9. K. K. N., 31 Aar gammel Sømand; indkom i Asylet den 12te November 1892. Dementia.

Han var tidligere behandlet i Eg Asyl. Hans Sindssygdom optraadte efter Solstik i Amerika. Under Asylopholdet var han sløv og uvirksom, indimellem urolig og stridig. I de sidste Dage af November 1896 viste han sig paafaldende forandret, faldt af og blev ødematøs. Efter en Dags Sengeleie døde han den 5te December 1896.

Obduktionen viste:

Cavitas cranii: Intet særligt makroskopisk abnormt at bemærke. — *Cavitas pectoris*: Begge Lunger viser i Apices Tuberkelinfiltrater; i høire Top tillige enkelte smaa Kaverner. Hjertet noget forstørret; Muskulaturen er tyk og haard, knitrende (læderagtig) under Kniven; særlig er dette Tilfældet med det indre mod Kaviteten liggende Lag, hvor den serøse Hinde ogsaa synes merkbart fortykket. — *Cavitas abdominis*: Begge Nyrer er granulær-atrofierede.

10. A. K. K., 27 Aar gammel Gaardmandsdatter. Indkom i Asylet den 23de Oktober 1893. Dementia.

Hun var under Asylopholdet sløv, uvirksom, ofte urolig, voldsom og selvbeskadigende. Hun holdt sig altid mager og bleg og havde

jevnlige Diarrhoe; denne tiltog udover Høsten 1896; hendes Kræfter aftog efterhvert, og hun døde den 13de December 1896.

Obduktionen viste Blodinjektion af Slimhinden, der er belagt med afskrabeligt gulfarvet Slim, i de tynde Tarme og Tyktarmen; der er ingen Saar og ingen Svulst af Folliklerne at se. Mesenterialglandlerne er forstørrede og bløde.

Milten er ikke forstørret. Leveren viser intet at bemærke. Begge Nyrer er smaa og granulær-atrofierede; Pyramiderne er injicerede.

Oversigt over Rosenbergs Asyls økonomiske Tilstand ved Udgangen af Aaret 1896.

Sommaire des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Rosenberg.

Ved Asylernes Salg i Begyndelsen af Aaret er ingen Forandring indtraadt i deres Drift, som fremdeles forestaaes paa samme Maade som hidtil, idet Eierne selv ingensomhelst Befatning har med samme, og Asylernes Økonomi er ogsaa fuldstændigt adskilt fra Eierens øvrige Affærer.

Paa Asylerne — iberegnet det Areal, som er tilladt frasolgt, men hvoraf intet endnu er afhændet — hviler for Tiden en Pantegjæld stor Kr. 351 000,00.

Beholdning af Restancer og Kontanter, som ved Aarets Begyndelse var Kr. 26 467,53, udgjorde ved sammes Slutning Kr. 26 246,99.

Noget større Byggearbejde er ikke foretaget i Aarets Løb.

Til Bygningernes Vedligeholdelse er anvendt Kr. 1 416,05, til Inventarium Kr. 1 209,37.

Af Asyllæge D. G. Martens' Beretning for Møllendals Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Møllendal.

— — Sundhedstilstanden har, som de foregaaende Aar, været den bedste; ingen epidemiske Sygdomme har vist sig, skjønt der rundt omkring har hersket Epidemier.

1 Mand og 4 Kvinder er i Aarets Løb afgaaet ved Døden:

1. R. K. A., 32 Aar gammel. Havde været behandlet i Eg Asyl i 5 Aar for Mani overgaaet i Demens. Ved Optagelsen er anført: bleg, afmagret, med smaa Kræfter, urenlig, uregjerlig, taler ikke, svarer ikke. I den hele Tid under Opholdet her var Tilstanden omtrent den samme. I 1895 er noteret: Kræfterne aftagne, Afmagringen tiltager, Holdning og Gang vaklende; ligger helst paa Gulvet sammensunken i en Krog, i den senere Tid nogen Hoste med muko-purulent Opspytning, i høi Grad svinsk. Appetiten, som tidligere har været taalelig god, er i den senere Tid aftagen.

25de Januar 1896 er noteret: Under stadig tiltagende Hoste og aftagende Madlyst afgik hun imorges ved Døden under Kollaps.

Ved *Sektion* fandtes: De sædvanlige Sammenvoksninger mellem Kraniet og Hinderne, de pacchioniske Glandler forstørrede; Hjernemassen bleg, blodfattig; Grænsen mellem den graa og hvide Substans utydelig. I begge Lunger Tuberkelafsætninger, i den venstre Kaverne.

Dødsårsag: Tuberculosis pulmonum.

2. A. N. S., 42 Aar gammel. Havde som den foregaaende været 5 Aar under Behandling i Eg Asyl, indlagt for Melancholia, som var gaaet over i Demens, under hvilken hun igjennem Aarene var bleven urenlig, svinsk og fuldstændig sløvet. Ved Optagelsen var hun bleg, ussel, afmagret og medtaget; vekslende Stemning, snart sløv, snart bristende ud i Skoggerlatter, talte Tul, kræved altid Mad, havde god Appetit.

Decbr. 1892: Urenlig, svinsk, daarligt Udseende, smaa Kræfter, fremdeles høi Skoggerlatter, vil gjerne søle sig til i Smudset eller ligge paa Gulvet, altid med Klæderne i Filler, hvorfor Seildugsbeklædning.

Saaledes vedvarede Tilstanden igjennem Aarene, idet der efterhaanden ogsaa af og til indtraadte Diarrhoë, der tilslut gik over i en kronisk Tilstand, under hvilken hun afgik ved Døden, afmagret indtil Skelettet.

Ved *Sektionen* fandtes: Sammen voksninger mellem Hinderne, Kraniet tyndt, svagt gjennemsigtigt, glasagtigt, Hjernemassen blød, blodfattig; Grænsen mellem den graa og hvide Substans utydelig, ellers intet abnormt. I Lungerne Tuberkelafsætninger og i de tykke Tarme Ulcerationer.

Dødsårsag: Lunge- og Tarmtuberkulose.

3. K. O., 41 Aar gammel, Skomagers Kone. Indlagt den 26de September 1895. Efter at hun i flere Aar i et Hjem, hvor hun levede under yderst tarvelige, kummerlige Forhold med en stor Børneflokk (6 Børn) ofte havde vist Tegn paa Sindsforvirring og vekslende Stemning, fik hun under Diegivningen af det mindste Barn et maniakalt Anfald, for hvilket Asylbehandling blev nødvendig.

Ved Optagelsen noteredes:

Lav af Vekst, daarlig, sammensunken Holdning, træge Bevægelser, staar, hvor hun bliver stillet, Ansigtsudtrykket sløvt, stivt, Farven bleg, taus, svarer kun nødtvungen med Enstavelsesord, ser forkommen ud, daarlig ernæret, om ikke egentlig afmagret, delvis Næringsvægring.

28de Decbr. Udseendet fremdeles daarligt, blegt, Trækkene slappe, fuldstændig interesseløs og ligegyldig for alt, sløvt Blik, taler ikke, Tvangsnæring, tør Hoste.

24de Febr. Kræfterne aftager stadig, sløves og slappes mere og mere, maa bæres fra Seng til Sæde, oftere i dagevis ligge tilsengs, taler og svarer ikke, men forstaar, naar hun tiltales. Hoster fremdeles.

12te Mai. Fremdeles aftagende Kræfter og Huld, til det yderste sløv; Mors sandsynligvis forestaaende.

18de Mai. Afgaaet ved Døden under Coma.

Ved *Sektionen* fandtes: Sammen voksninger mellem Plevra pulmonalis og costalis; Lungerne overfyldte, i nogle Bronkiegrene Pus; Hjertets Muskulatur bleg, anæmisk, Klapperne iorden. Ved Lever, Milt, Ventrikel intet at bemærke. I Lacunar cranii paa højre Os frontis en valnødstor Eksostose, forårsagende et tilsvarende Indtryk i Hjernemassen. Cerebrum er meget blodfattig. Ingen Sammen voksninger mellem Hinderne.

4. A. S. H., 88 Aar gammel Vilkaarskone. Havde i en Række af Aar været sindssyg, leilighedsvis gjort Selvmordsforsøg. For 20 Aar siden i Løbet af 4—5 Aar været i Asyl, senere forpleiet i Hjemmet under vekslende Tilstand, indtil hun nogle Dage før Indlæggelsen (den 29de August 1896) havde faaet en Raptus, som gjorde Asylbehandling nødvendig. Ved Optagelsen var Raptus over; hun var rolig, sløv, yderlig mat og affældig, imbecil. Under en Maanedes vegeoterende Tilværelse svandt hun hen og afgik ved Døden.

Sektion blev forbudt af hendes Efterladte.

5. P. O. S., 63 Aar gammel. Af velstaaende Gaardmandsfamilie, Faderen Selvmorder; havde allerede som ung været en ivrig Venusdyrker og desuden igjennem Tiderne ranglet, saa at han allerede efter kortere Tid blev ruineret. I de senere Aar var han kranglen og kjedelig, i Omgang altid paa Kant med Naboerne, indtil han i 40-Aars Alderen begyndte at vise Spor til Sindssygdom og navnlig efter Drikkegilder fik Raptus, som efterhaanden tiltog i Hyppighed og Styrke. Da han ikke længere kunde beholdes i Hjemmet paa Grund af Voldsomhed, og fordi han ansaaes for farlig, blev han indlagt i Asyl, hvor han under vekslende Tilstand af Raptus og roligere, men aldrig lyse Intervaller tilbragte 20 Aar, indtil han paa Grund af en diffus Peritonit afgik ved Døden. Han havde nogle Gange før havt en lignende Betændelse, der resolveredes under den anvendte Behandling; men denne Gang blev Udfaldet dødeligt.

Ved *Sektionen* fandtes: Lacunar cranii fortykket, Sømmenvoksninger mellem Hinderne, de pacchioniske Glandler hypertrofierede (deraf en valnødstor med Impression i Hjernemassen), forøvrigt intet abnormt. Den høire Lunge overfyldt, delvis hepatiseret; Serum i Perikardiet; Hepar atrofieret, udbredt Ekssudat i Cavum peritonæi, Intestina agglutinerede.

Økonomisk Beretning for Møllendals Asyl.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Møllendal.

	Kr.
Indtægt	30 330,14
Udgift:	
Lønninger	8 200,00
Bespisningen	14 040,00
Brændsel	1 020,00
Belysningen	198,00
Inventarieanskaffelse	485,00
Renter af Kr. 40 000,00	1 800,00
Skatter og Brandassurance paa Bygningerne	850,00

	Kr.
Assurance, Grundleie og Telefon	360,00
Hestehold og Kjøretøi	810,00
Reparationer	460,00
Vask, Sæbe og Soda	270,00
Aalegræs	350,00
Diverse, Tobak, Medicin, Feining, Haven osv.	?

Af Asyllæge Bødkers Beretning for Trondhjems Hospitalsstiftelses Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

— — Asylet har desværre helt og holdent været overfyldt af uhelbredelige Patienter, der optager Rummet i Celleafdelingerne i den Grad, at det næsten har været umuligt at skaffe Plads for akute Maniakalske.

En Overskridelse af det reglementerede Antal (82) har været en bydende Nødvendighed, især efterat Vedkommende paa Forespørgsel har været negtet Adgang til Rotvold paa Grund af Pladsmangel.

— — Naar en Kvinde, lidende af Dementia, er udsendt helbredet, skal jeg til nærmere Forklaring anføre, at Patienten, der var 75 Aar gammel, overførtes hertil fra Fattighuset, hvor hun i nogle Dage havde lidt af sterk Uro og almindelig Forvirring og derfor maatte fjernes. Paa Grund af hendes fremskredne Alder stillede jeg Diagnosen: Dementia senilis, som imidlertid viste sig feilagtig, idet Patienten — efter ved Hjælp af Kloral at have faaet god Nattesøvn — blev fuldt normal og sendtes tilbage til sit gamle Hjem, hvor hendes gode Tilstand forblev af Varighed, indtil hun afgik ved Døden af Lungebetændelse.

Af de ved Døden afgaaede led:

1. L. H., en 54 aarig Pige, af en fleraarig gammel Melankoli. Desuden forefandtes der hos hende en intens irregulær Hjerteaktion med en sterk Skrabelyd. Natten til 5te Februar fik hun et sterkt Ildebefindende, hvorefter

fulgte en Lammelse af høire Legemshalvdel. Aandedrættet blev forceret med Hoste af og til. Ved dybere Inspiration hørtes fin Krepiteren bagtil i begge Lunger. Den 16de Februar ved Middagstid fik hun et Anfald med Symptomer paa akut Lungeødem, der paakom heftig Aandenød, hun blev bevidstløs, venstre Pupille sterkt dilateret. Døden indtraadte den 18de om Morgen.

Ved *Sektionen* fandtes venstre Hjerter ikke lidet hypertroferet, Mitralklappen helt igjennem forkalket, Lungerne ødematøse. I Bunden af høire Ventriculus cerebri i Corpus striatum sees et ramolleret Focus af et Høiseægs Størrelse.

2. M. J., 37 Aar gammel Sømand, indlagdes i Asylet den 17de Juli, lidende af Paralysis generalis. Han var netop kommen tilbage efter et fleraarigt Ophold i Amerika. Det konstateredes, at han havde været luetisk. Han frembød ellers Tegn paa Lungetuberkulose. Under tiltagende Debilitet med voksende paralytiske Symptomer, besværlig Synkning og hyppige Brækninger døde han den 9de Oktober.

Sektion:

Cavitas cranii: De tynde Hinder fortykkede, ødematøse, sterkt hyperæmiske med udspilede Vener. Ikke ubetydelig Vandansamling i Sideventriklerne. Hjernesubstansen synes noget atrofisk. *Cavitas pectoris:* Høire Lunges øverste Parti tuberkelinfiltreret. Begge Lungers Basis hypostatisk i høi Grad. *Cavitas abdominis:* Leveren meget blodrig, Nyrene naturlige, ellers Intet at bemærke.

3. E. M., 79-aarig Pige, led af periodiske maniakalske Anfald og indlagdes den 1ste November 1892. Fra Midten af August begyndte hendes kroniske Bronkit, forbunden med asthmatiske Anfald, at forværres. Hun maatte næsten til enhver Tid holde Sengen, og Kræfterne svandt lidt efter lidt. Hertil sluttede sig oftere lidt blodig Diarrhoe. Den 12te Marts afgik hun ved Døden.

Ved *Sektionen* aabnedes ikke Kraniet. Venstre Lunge helt igjennem tuberkuløs, dog mest i Spidsen. En Del Exsudat i venstre Pleurasæk. Begge Lunger ødematøse. Ved Hjertet intet væsentlig at bemærke. Den nederste Del af Tyktarmens Mucosa sterkt injiceret, men ingen Ulcerationer.

Tvangsmidler har ikke været anvendte i dette Aar. I Eneværelse har 1 Kvinde maattet anvise Ophold gennem hele Aaret, da hun ikke fordrager Samvær med andre uden at hensættes i Excitation.

Gudstjeneste har regelmæssig været afholdt i selve Asylet hver 2den Uge paa en Hverdag. Paa Søn- og Helligdage forøvrigt besøger en Del rolige Patienter efter frit Valg Hospitalsstiftelsens Kirke eller andre af Byens Kirker, fornemmelig den nærmest liggende Ih lens.

Adspredelser bestaar udenfor selve Huset fornemmelig i Udflugter, dels i Byens Omegn, dels omkring i Byen, i hvilken sidste der naturligvis altid vil

være meget at se for Landsfolk, hvoraf Asylet for Størstedelen er befolket. Rolige kvindelige Patienter har oftere besøgt Bazarer, hvilken Adspredelse har været høit vurderet. Inden selve Huset dyrkes paa Mandsafdelingen Kortspil temmelig flittig udenfor Arbeidstiden. Man har tildels ogsaa raadet over musikalske Kræfter, der har behandlet dels Violin, dels Trækspil. Forøvrigt er Læsning, ikke mindst af Aviser og illustrerede Blade, en yndet Beskjæftigelse i Fritiden.

— — 1 Patient har daglig kostet Asylet Kr. 0,838.

Som af nedenstaaende Regnskab vil sees, udgjør Asylets Driftsoverskud for dette Aar Kr. 9 415,52.

I de 7 Aar, hvori Asylet har besørget sin Bispisning direkte for egen Regning, udgjør det samlede Overskud Kr. 54 345,98.

Blandt større Reparationer i dette Aar skal nævnes Anbringelse af nye Vinduer paa Hovedbygningens Sydside.

Opgave over Indtægter og Udgifter vedkommende Trondhjem's Hospitals Sindssygeasyl for Aaret 1896.

Tableau des recettes et des dépenses de l'établissement d'aliénés de Trondhjem.

		Kr.
Indtægt:		
1. Betalingen for de i Aarets Løb forpleiede Personer udgjør...		36 298,60
2. Udbringendet ved udført Arbeide, solgte Fabrikata og solgt Sengehalm		277,85
		36 576,45
		Kr.
Udgift:		
1. Lønninger til Forvalter og Betjening	4 021,16	
Udgifter ved Bispisningen	12 405,20	
		16 426,36
1. Medicinaludgifter:		
Medicin i 4de Kvartal 1895	Kr. 206,15	
— i 1ste — 1896	« 188,59	
— i 2det — —	« 160,41	
		555,15
3. Begravelsesomkostninger	69,00	

	Kr.	Kr.
4. Lys og Brænde :		
96 ¹ / ₂ Favn Ved med Kjørsel	Kr. 1 270,23	
692 Hektl. Fyrkul	« 699,74	
Gas	« 536,85	
Olie, Lys, Fyrstikker m. m.	« 48,26	
	<u>2 555,08</u>	
5. Anskaffelser, Reparationer og Arbejdspenge :		
Husreparationer	Kr. 1 211,48	
Hus- og Klædevask	« 486,85	
Inventarium og Beklædning	« 1 980,43	
Sengehalm	« 118,79	
Diverse	« 489,79	
	<u>4 287,35</u>	
6. Skatter og Afgifter :		
Telefonafgift	Kr. 101,85	
Brandskat	« 228,00	
Vandafgift	« 70,00	
Assurancepræmie	« 37,50	
	<u>437,35</u>	
7. Avertissementsomkostninger	2,60	
8. Bestyrerens Løn	2 800,00	
9. Diverse Udgifter	28,05	
	<u>27 160,93</u>	<u>36 576,45</u>

Overskud af Indtægter Kr. 9 415,52.

Af Direktør Selmers Beretning for Rotvold Sindssygeasyl.

Extrait du rapport sur l'établissement d'aliénés de Rotvold.

— — *Arv* som Aarsag til Sindssygdom enten alene eller i Forbindelse med andre Momenter vil sees at være opførte 70 Gange (34 Mænd og 35 Kvinder) af de i det hele 113 Tilfælde, i hvilke man har kunnet afgjøre noget om Aarsagsforholdet. Arv har saaledes udgjort 61,9 pCt. af de kjendte Aarsager; dette er omtrent det samme Forhold som i forrige Aar, da den udgjorde 61,2 pCt.

Arven var hos 25 Mænd og 17 Kvinder, tilsammen 42, direkte, idet af Forældrene eller Bedsteforældrene en eller flere af disse var eller havde været sindssyge.

Hos 10 Mænd og 18 Kvinder, tilsammen 28, var Arven indirekte, idet Sindssygdom kun forekom i Sidelinierne, i Regelen med flere Tilfælde.

— — Af de *udgaaede* udsattes fra Asylet til Forpleining i dets Nærhed 9 Mænd og 7 Kvinder. Af disse maatte dog senere 3 Mænd atter optages i Asylet igjen.

I Kolonien i Malvik og deromkring forpleies for Tiden 83 Syge.

Af de 5, 4 Mænd og 1 Kvinde, der indlagdes til Observation, blev 2, 1 Mand og 1 Kvinde, erklærede ikke at være sindssyge; 3 Mænd, hvoraf 2 Straffanger, befandtes at lide af Sindssygdom.

— — Som det vil sees, er der indtruffet 8 *Dødsfald* i Løbet af Aaret, nemlig af Mænd 6 og af Kvinder 2. Mortaliteten har saaledes været ualmindelig liden, nemlig 1,96 pCt. af samtlige Behandlede. Mortaliteten har i de senere Aar vekslet mellem 2,5 pCt. og op til 7,15 pCt.

Om de Døde skal jeg give følgende nærmere Oplysninger:

1. Fjeldfin fra Polmak, 38 Aar gammel, led af Epilepsi og havde, før han indlagdes i Asylet, begaaet en Del Rentyverier, tildels udførte paa en paafaldende Maade. Han var sat under Tiltale, men var bleven erklæret utilregnelig af vedkommende Læge.

Han viste sig paa Asylet imbecil og var af et særdeles irritabelt Gemyt. Han havde temmelig hyppige Krampeanfald og var ofte sterkt omtaaget i længere Tid bagefter.

Den 2de Marts fik han et Krampeanfald, idet han holdt paa at vaske sig om Morgenens, og faldt med Baghovedet mod Gulvet. Der viste sig blodigt, senere serøst rigeligt Udflod af venstre Øre. Forøvrigt var der i første Døgn derefter ingen andre særlige Symptomer; han var noget omtaaget som ofte ellers, men havde ingen Paralyser; han gik op af Sengen og hjalp sig selv. Om Natten derefter havde han 2 af sine almindelige Krampeanfald.

I det 2det Døgn blev han komatøs med langsom Puls, og i de følgende Døgn kom der Temperaturstigning til 40,9 og Puls paa 140.

Han døde i 5te Døgn efter Faldet.

Obduktionen viste en meget uregelmæssig Skalle med Indtrykning af venstre Temporalparti. Squama oss. occipitis var i den venstre Halvpart meget tynd, næsten pergamentagtig, og frembød en Fraktur, der gik helt frem til og gennem Pars. petr. oss. tempor.

Meningerne var tykke og under dem Blodextravasat i stor Udstrækning saavel paa Basis som paa en Del af Konvexiteten af Hjernen.

3. Styrmand, 41 Aar gammel, fra Kristianssund, var indlagt allerede i 1893 som Paralytiker, men udgik da efter nogen Tids Behandling til Forplejning hos en Slegtning.

Han indkom paany den 26de August 1895 og døde den 14de Juni 1896. Han frembød den hele Tid det almindelige Billede af den apathiske eller demente Form af Paralyse.

Han døde under et epileptiformt Anfald.

Der fandtes Atrofi af Hjernen, Udvidning af Ventriklerne og granuleret Ependym.

4. Sømand, 74 Aar gammel, fra Kristianssund, led af periodisk Sindssygdom og indkom 1888 i maniakal Tilstand, der holdt sig saadan, indtil den i 1892 slog om og gik over i Melankoli. Der optraadte flere Gange Urinbesværigheder, saa han maatte kateteriseres. Disse Besværigheder tiltog; der indfandt sig tilsidst en kronisk Cystit, der lidt efter lidt medtog hans Kræfter.

Obduktionen viste en forstørret Prostata, der som en spansknødstor Svulst ragede ind i Blæren, hvis Vægge var fortykkede; Slimhinden injiceret og arroderet. Nyrebækkenerne var udvidede og i højre Nyre var en nødstor Absces.

5. Ugift Gaardbruger fra Aure, 34 Aar gammel; havde en Gang tidligere været indlagt i Asylet. Efter et kortvarigt Ophold i Hjemmet maatte han atter indlægges paa Grund af Umedgjørlighed og Selvraadighed.

Han indkom den 19de Marts og døde den 23de August 1896. I Asylet viste han et ubøieligt Egensind og ligesom under det første Ophold Næringsvægring, dels paa Grund af Forgiftningsforestillinger, dels

paa Grund af uklare Forestillinger om, at han ved at spise kom i et Slags Afhængighedsforhold til Asylet.

Paa Grund af Næringsvægringen og hans utidige Modstand mod alt medtoges hans Kræfter sterkt, og da han i Slutningen af August angrebes af krupøs Pneumoni, døde han paa Sygdommens 6te Dag.

De 2 nedre Lapper af høire Lunge befandtes graalig hepatiserede.

6. 73 Aar gammel Arbejder fra Marlielven, led af kronisk Melankoli, der dog var gaaet over i en temmelig betydelig Demens, uden at hans suicidale Tendenser derfor var aftagne. I de mere forstemte og urolige Perioder, hvilke han i Regelen tilbragte tilsengs paa Vagtværelset, aftog han sterkt i Huld og Kræfter. Da der i den sidste Tid ogsaa kom nogen besværlig Urinladning til, medtog dette end mere hans Kræfter, og han døde, som det syntes, af ren Afkræftelse.

Ved Obduktionen fandtes Atrofi af Hjernen, Fortykkelse af Dura og Ødem i de tynde Hinder. I begge Nyrer flere Cyster; Prostata forstørret, saa at den midtre Lap rager ind i Blæren som en valnødstor Tumor. Intet Tegn til Cystit, men Blærens Vægge meget fortykkede og besatte med store Trabekler.

7. 25 Aar gammel Husmandsdatter fra Ibbestad, indkom i Mai 1895. Hun var bleven forstemt efter at have været syg af Influenza og viste ogsaa her i Asylet melankolsk Forstemning med Selvbefridelser i den første Tid af Opholdet. Hun blev dog snart daarligere, saa hun senere viste sig forvirret og hallucineret, var urenlig og tog liden Næring til sig og maatte nogle Gange næres med Sonde. Der kom Hoste og sterk Afmagring og Tegn til Lungeaffektion.

Obduktionen viste talrige Tuberkler og Kaverner i begge Lunger samt Tuberkler i Milten.

8. 29 Aar gammel, Kontorbetjents Hustru fra Trondhjem. Efter nogen Tids forandret Væsen, hvorunder hun lagde en særlig Virksomhedstrang og Rastløshed for Dagen, indkom hun den 29de September 1896 i Asylet i en ualmindelig heftig maniakal-delirerende Tilstand, og denne Tilstand vedvarede, saa hun støiede og var urenlig indtil i Begyndelsen af December. Kræfterne var da sterkt reducerede, og der optraadte Diarrhoe. Den 12te December var hun rolig, men yderst svag, og hun døde samme Dags Aften.

Efter Oplysningerne kunde temmelig sikkert antages, at hun havde været syfilittisk inficeret.

Ved Obduktionen fandtes sterk Tilheftning af Dura til Benet, og der var en udbredt hæmorrhagisk Pachymeningit. Karrene paa Basis viste enkelte spredte hvide Flekker og Fortykkelser. I Aorta fandtes temmelig udbredte Ujevnheder og Fortykkelser.

I begge Lunger Hypostase.

2. var et Tilfælde, der endte med *Suicidium*, hvorom der tidligere er indberettet, og hvorom jeg her skal give nærmere Oplysninger:

Han var en 34 Aar gammel ugift Fisker fra Vardø, var uegte født, og hans nærmere Familieforhold kjendes ikke.

Drik og Kjærlighedssorg antoges som nærmeste Aarsag til hans Sygdom. Han havde for en Del Aar siden været forlovet, og Giftermaal var paatænkt; men saa fik han den Tro, at han var hende uværdig uden at kunne opgive nogen Grund, og for at søge Trøst gav han sig til at drikke og var sterkt forfalden i 3 Aar. Derefter blev han forstemt, hengav sig til religiøs Læsning og gjorde sig forskjellige Bebreidelser; en Gang havde han ogsaa sprunget i Vandet, men var gaaet op igjen af sig selv. Han var dertil hallucineret og saa en Nat en Flamme, der kom ind i Stuen og fór ind i hans høire Side, hvor den blev til en Slange, der delte sig i flere.

Han indkom i Asylet den 29de Mai 1895. Han udviste ikke da nogen Forstemthed, men fortalte med megen Ro sin Livshistorie, hvorledes han havde hengivet sig til Drik, men senere angret dette og gjort sig Skrupler; hvorledes der var trængt noget ind i Underlivet paa ham, en Flamme, der havde forvandlet sig osv.

Han troede, det var skeet for hans Synders Skyld, og lagde til, at dersom han skulde sige sin oprigtige Mening, troede han der var nogen, som havde sat det paa ham, at det maaske var Fogden eller Presten, som havde gjort det i Embeds Medfør for at straffe ham.

I Asylet var han flink og villig til at arbeide, men klagede, især i den første Tid, over, at han var uvel, og at han især om Morgenens følte sig tung og underlig i Kroppen; han mente, der maatte sidde noget Gift igjen efter den Medicin, han fik i Vardø Sygehus.

Fra 8de Juli til 2den August viste der sig Forstemthed hos ham, hvorfor han blev flyttet fra B til C, og han forklarede i den Anledning, at der undertiden kom saadan Fortvilelse over ham, at han ikke kunde indestaa for, hvad han kunde gjøre. Han ytrede desuden Forfølgelsesidéer i forskjellige Retninger.

Senere var han igjen i god Stemning, flyttedes tilbage til B, arbeidede og var godslig og snil i enhver Henseende.

Han blev derfor efter eget Ønske flyttet til Kolonien den 11te September 1895. Her var han ogsaa flink og ordentlig, saa der hverken af Vogteren eller Lægerne, der ofte talte med ham, merkedes noget paa-faldende ved ham.

Undertiden talte han nok om, at der var noget i ham, som ikke var bra, og han angav undertiden Mathed og liden Søvn; men nogen egentlig Forstemthed kom ikke tilsyne.

Den 21de April 1896 havde han tilligemed en Del andre Syge og Vogterne hentet Sagflis fra en Nabogaard. Hjemkommen derfra havde han først begivet sig hjem med de andre, men derpaa gaaet ud, uden at det vakte nogen Opmerksomhed. Straks derpaa blev det meldt, at en Mand var bleven overkjørt af Jernbanetoget lige ved Asylet.

Konduktøren oplyste, at han fra Toget havde seet en Mand sidde i Nærheden af Banen, og at Manden, da Toget var ganske nær ham, havde sprunget frem og lagt Hovedet over Skinnegangen. Toget havde ikke kunnet stanses, men var gaaet over ham.

Han fandtes da liggende med Hovedet skilt fra Kroppen. Der var desuden Fraktur af flere Kranieben, saa en Del af Hjernen var trængt frem. Ansigtet var sammentrykket og ukjendeligt. Desuden fandtes nogle Frakturer omkring venstre Skulderled og nogen Dilaceration af Bløddede paa venstre Fodblad. I Uretra fandtes udtraadt Sperma. Andre Læsioner fandtes ikke.

Om Tildragelsen blev der straks gjort de sedvanlige Anmeldelser.

— Ligesom Mortaliteten har været ualmindelig liden dette Aar, saa har ogsaa Morbiditeten været liden, og Sundhedstilstanden hele Aaret usdvanlig god.

Med Undtagelse af nogle lette Tilfælde af Angina, Diarrhoe og Influenza er der ikke forekommet noget Tilfælde af epidemisk Sygdom.

Der kan forresten henvises til vedlagte Liste over interkurrente Sygdomme i Asylet.

— — Kolonien, eller den til Asylet opførte Bygning paa den tidligere Husmandsplads, har været belagt med fra 8 til 12 Syge. Disse befinder sig vel der under den større Frihed og de mere hjemlige Forhold, som de der nyder, og der sker ofte Anmodninger om at faa flytte fra Asylet derhen. Som det oven refererede Tilfælde viser, maa der anvendes Forsigtighed dermed, og som Regel bliver kun gamle kjendte Patienter overflyttede.

— — Da Asylet den 1ste Januar dette Aar (1897) kunde feire sin 25-aarige Bestaaen, blev der i Anledning dette dets første Jubilæum afholdt en større Fest i Asylet.

Det var den 1ste Januar 1872, at Asylet var færdigt og kunde begynde sin Virksomhed.

En statistisk Redegjørelse for Asylets Virksomhed i disse 25 Aar vil jeg senere søge at faa udarbejdet paa Grundlag af det samlede Materiale.

Anhang.

Indberetning om en med kommunalt Stipendium fore- tagen Reise i Tyskland.

(Af Direktør Langberg, Newengaarden).

Til

Bergens Magistrat og Formandskab !

Da Tanken om en Udvidelse af Newengaardens Asyl, som allerede for nogle Aar tilbage blev fremsat, men som af forskellige Grunde da ikke blev nærmere udarbejdet, nu atter er taget op til Behandling, blev der ved Formandskabsbeslutning af 10de December f. A. stillet et Beløb til min Disposition, forat jeg ved en Reise, væsentlig til tyske Sindssygeanstalter, kunde gjøre mig nærmere bekendt med de nyere Sindssygeasyler og navnlig undersøge, om Udvidelsen i Tilfælde kunde foretages efter det saakaldte Kolonisystem, med Opførelse af mindre, fritliggende og aabentstaaende Boliger udenfor Asylets Mure. Hjemkommen fra denne Reise, der varede fra 23de April til 14de Juni, tillader jeg mig herved at oversende en Beretning om Resultaterne af mine Iagttagelser og Besvarelse af Spørsmaalet om Asylets Udvidelse.

Efter Gjennemgaaelse af Professor Laehr's Beskrivelse af Tysklands samtlige Asyler og efter Konferance med ham og Direktør Paetz i Alt-Scherbitz, Tysklands mest bekendte Kolonianlæg, har jeg lagt min Reiserute, og jeg har i den forholdsvis korte Tid, der har staaet til min Raadighed, besøgt alle de Anstalter, der kunde antages at have noget af speciel Interesse for mit Øiemed at fremvise, og jeg har efter bedste Evne søgt at faa det rigeste og nøiagtigste Kjendskab til Kolonianlæggene og deres Drift; jeg har søgt at studere Systemet, gennemført i alle Detaljer og i de efter dette Princip opførte nye Asyler, og jeg har ogsaa søgt at se det anvendt i Tilbygninger og i Annexer til ældre lukkede Anstalter, saaledes som det ogsaa i Tilfælde vilde komme til at arte sig her ved Asylet. Af nyere Kolonianlæg har jeg saaledes besøgt Alt-Scherbitz i Provinsen Sachsen, Herzberge og Wuhlgarten i Berlin, Zschadrasz i

Sachsen, Gabersee i Bayern, Emmendingen i Baden og Aplerbeck i Westphalen; af ældre Asyler med Koloniudvidelse har jeg gennemgaaet alle dem, der har ligget i min Vei: Sachsenberg ved Schwerin, Nietleben ved Halle, Hubertusburg i Sachsen, Blankenhain og Hildburghausen i Thüringen, Göppingen og Pfullingen i Würtemberg, Hofheim i Hessen, Eichberg og Bendorf ved Rhinen, Hildesheim og Ilten i Hannover, samt Anstalterne i Bremen og Hamburg. Endelig har jeg ogsaa paa Gjennemreisen besøgt Sindssygeklinerne i Halle og Heidelberg.

Efter at de Sindssyge i Aarhundreder havde gaaet for Lud og koldt Vand, som det heder, efterat der i disse lange Tider intet andet var gjort for disse ulykkelige Syge, end hvad der var nødvendigt, forat Samfundet kunde sikre sig mod dem, da der ikke tænktes paa nogen Behandling, men de Sindssyge efter sin Tilstand og efter Omstændighederne streifede halvville om, fik Tilhold i Klostere eller anbragtes i Fængsler og Kjælderrum, ofte længede og forkomne af Smuds og Elendighed, begyndte man hist og her i det 14de og 15de Aarhundrede at anbringe nogle af dem i særskilte Anstalter; men det er dog først fra 1751, da man i St. Luke i England gjorde det første Forsøg med en Helbredelsesanstalt for Sindssyge, at den nyere Sindssygebehandling kan dateres. Forholdene i Sindssygeasylerne lod imidlertid endnu længe efter denne Tid meget tilbage at ønske; man benyttede til Asyl den første den bedste større Bygning, der stod ledig, Klostere, gamle Fængsler eller Slotte, der da forsynedes med Gittere for Vinduerne, Mure om Gaardsrummene og lignende Sikkerhedsforanstaltninger; Rummene var ofte mørke og overfyldte, de Syge holdtes ogsaa her mangengang længede, og Behandlingen bestod for en stor Del i Tvangsmidler, der undertiden sterkt mindede om Middelalderens Tortur. Mægtige Stød fremad i Retning af human Behandling skyldes den franske Sindssygelæge Pinel, som i Mai 1798 trods mange Advarsler og Forestillinger om, hvilke Ulykker derved vilde forvoldes, i Sindssygeanstalten Bicêtre ved Paris løste Lænkerne af 49 Patienter, og den engelske Læge John Conolly, der i 1839 i Hanwell Asyl indførte det saakaldte no-restraint System, hvorved al Tvangsbehandling blev afskaffet, et Exempel, der efterhaanden, om end langsomt, er efterfulgt i alle bedre Anstalter. Selve Asylbygningerne, hvoraf der nu i sidste Aarhundrede er opført mange i alle Lande, var ogsaa lidt efter lidt blevet bedre udstyrede i hygienisk Henseende; der sørgedes for mere Lys og Luft i Værelserne, man fik Centralopvarmning, elektrisk Belysning, og Fordringerne til større Renlighed, bedre Bispisning og Beklædning af de Syge blev fuldt tilfredsstillende. Asylerne beholdt dog stadig meget af sit tidligere Fængselspræg; der byggedes almindeligvis store sammenhængende Bygningskomplekser, enten under ét Tag eller nær forbundne ved overdækkede Forbindelsesgange, og i det indre var det det gamle Billede, lange, øde og kolde Korridorer, hvortil alle de enkelte Værelser havde Udgang. At man i den senere Tid begyndte at bygge Asylerne som spredte Pavilloner var vistnok atter et Fremskridt; disse mindre Bygninger, ofte placerede i smukke Omgivelser, Haver eller Parke og indredede mere i Lighed med almindelige Vaaningshuse, gjør et lettere og friere

Indtryk; men man gjenfinder dog ogsaa her de lukkede Døre, tilgitrede Vinduer og indgjærdede Gaardsrum, som man altid tidligere ansaa for en Nødvendighed ved et Sindssygeasyl. Det havde imidlertid vist sig, at Behandlingen af de Sindssyge, eftersom Tvangsmidlerne og Indespærringen forsvandt, blev mindre besværlig, at de værste Former af Raseri og Voldsomhed blev sjældnere, og Erfaring fra Forpleining af Sindssyge udenfor Asylerne godtgjorde, at mange af disse Patienter kunde gives adskillig mere Frihed, end de sedvanligvis fik i Asylerne. Fra Privatforpleining og fra Asylerne fik man Erfaring for, at Beskæftigelse i fri Luft med forskellige Landbrugsarbeider bekom de Syge udmærket godt; man anvendte derfor flere og flere Patienter til Jordbrugsarbeider, og hvert Asyl fik almindeligvis et større Jordareal, forat de Syge kunde finde Anledning til dette gavnlige Arbeide. Uagtet Livet i Asylerne paa denne Maade blev friere, var det dog altid efter endt Arbeide at vende tilbage til de lukkede Rum, og dette føltes stadig og maaske mest af disse arbejdende Syge som noget fængselsagtigt. Dette ledede nu atter til Forsøg med at anbringe enkelte af de mest paalidelige Patienter og senere flere og flere Sindssyge i Bygninger, der tilhørte Jordbruget, altsaa udenfor Asylmurene. Naar disse Huse laa lige ved Asylet, gik alt godt; men ofte laa de i flere Kilometers Afstand derfra, og da blev det naturligvis besværligt at føre det nødvendige Lægetilsyn med de der boende Patienter og i det hele taget at vedligeholde den fornødne Forbindelse med Asylet. Man opførte derfor enkelte Steder enkelte Nybygninger i Asylets Nærhed for Patienter, der egnede sig for denne Forpleiningsmaade, og lod dem her leve omtrent, som de var vant til i sine hjemlige Forhold. Husene er i sit ydre og indre omtrent som almindelige Vaaningshuse, Døre og Vinduer kan aabnes af alle, og der er hverken Havemure eller andre Stængsler end i almindelige Boliger. Det næste og sidste Skridt var nu endelig at opføre det hele Asylkomplex for roligere Patienter efter lignende Mønster med spredte, villalignende, aabentstaaende Huse, og det første Forsøg dermed blev gjort ved Opførelsen i 1876 af Alt-Scherbitz i Sachsen. Resultatet var over Forventning gunstigt, saa der senere i Tyskland er opført flere større Asyler efter dette Princip, og man er der nu enig om, at der ikke bør bygges noget Asyl efter andet System. De Punkter, hvori disse nye saakaldte Kolonianlæg adskiller sig fra de ældre Asyler, er væsentlig, at Bygningerne opføres som Pavilloner med Undgaaen af de lange Korridorer, at Aabendør-Principet anvendes i størst mulig Udstrækning, og at Asylet selv direkte med Patienterne driver sit Jordbrug.

Naturligvis kan ikke alle Patienter gives det samme Maal af Frihed; der er altid mange, der maa holdes indelukkede, inden høie Mure eller tilsengs; andre faar bevæge sig mere frit om, dog under stadigt og nøie Tilsyn, og atter andre kan endelig gaa og komme, nogenlunde som de vil. Disse nye Koloniasyler maa derfor ogsaa have sine forskellige Afdelinger med sine særlige Indredninger; men for de rolige Afdelingers Vedkommende er der ikke noget igjen af, hvad der karakteriserede de gamle Asyler.

Sygeafdelingerne er alle forholdsvis mindre Bygninger; i hver Bygning er almindeligvis 20 — sjelden over 40 Syge, og naar det samlede Belæg som ikke sjelden i de nye tyske Anstalter gaar op til 6 à 800 Patienter, maa der naturligvis en hel Del Bygninger til. Køkkenen, Vaskeri, Centralbad, Verksteder, Maskiner og Kontorlokaler ligger ogsaa gjerne i hver sit Hus, saa et saadant Asyl indtager et betydeligt Areal, og det er en hel Vandring at bese sig overalt. I Økonomibygningerne finder man overalt Nutidens bedste Maskiner og Apparater; der er Dampkogning, Dampruller, Hurtigtørreapparater, Vaske-maskiner, Hakkemaskiner, Fryserier osv., og almindeligvis er der Centralopvarmning, hvor der er større eller flere nærliggende mindre Bygninger, og elektrisk Belysning er heller ikke sjelden.

Selve Asylet deles først i den lukkede Afdeling eller Centralanstalten og den aabne Afdeling; de nyindkomne Patienter lægges almindeligvis først tilsengs i Vagtafdelingen, et Hus, der tilhører den lukkede Afdeling, hvor der er Vagt Nat og Dag, hvor Døre og Vinduer er lukkede, og hvor disse sidste til dels, ialfald i anden Etage, er forsynede med Gitter. Foruden de store Fællesværelser er her ogsaa Enkeltværelser for mere urolige Syge, og i denne Afdeling bliver nu Patienterne, indtil man har observeret dem tilstrækkeligt, og det har vist sig, at deres Tilstand ikke længere gjør det stadige Vagttilsyn nødvendigt. Kun Patienter, som kjendes fra tidligere Ophold i Asylet, og som man saaledes ved ikke tiltrænger stadig Vagt, og de mest urolige, som vilde være til for stor Gene for de andre Syge, de skulde være sammen med, indlægges direkte i en af de andre Afdelinger. Under sit Ophold i Vagtafdelingerne kommer Patienterne ikke alene ud i Haven, der kun har et let Gitter, men gaar ogsaa enkeltvis og under speciel Opsigt med paa Arbejde i Asylets nærmeste Omgivelser. Enkelte Syge, navnlig kroniske melankolske Patienter, maa forblive i Vagtafdelingen Maaneder og Aar, andre bliver efter kortere eller længere Tid, eftersom deres Tilstand er, overflyttet enten til den lukkede Afdelings Bygning for urolige Syge, hvor alt er mere indrettet som i vore gamle kjendte Asylter med lukkede Døre, Mure om Gaardsrummene og flere Enkeltværelser eller Celler, eller til Kolonien, den aabne Afdeling. Patienter i den Tilstand, som man hos os gjerne finder i C- og D-Afdelingerne, er ogsaa i Tyskland almindeligvis i lukkede Afdelinger; den aabne Afdeling svarer nærmest til vore Asylers B-Afdeling. Antallet af Patienter i den urolige, lukkede Afdeling er dog i disse tyske Anstalter forholdsvis lidet, og man ser sjeldnere de mest yderliggaaende Grader af aandelig Sløvhed. Forholdet mellem Belægget i den lukkede og i den aabne Afdeling varierede i de Kolonianlæg, jeg besøgte, ikke saa lidet, var et Sted som 1 : 1, andre Steder som 3 : 2; flere Steder sagdes, at man var ved Grænsen for den tilraadelige Frihedstilladelse langt under dette Forhold, og navnlig blev det mangesteds fremholdt, at det var vanskeligt at finde kvindelige Syge, der egnede sig for Kolonibehandling, saaat jeg et Par Steder saa Bygninger, bestemte for Kvinder, staa tomme, saaledes navnlig i Berlin, hvor man i det hele taget synes at finde de største Vanskeligheder ved den fri Behandling.

Fra Vagtafdelingen kommer som før nævnt de Patienter, som kan gives mere Frihed, til de aabne Kolonihuse eller enkelte Steder først til den saakaldte halvaabne Afdeling, hvor vistnok Husets Døre holdes lukkede, men Vinduerne er uden Stængsel, og hvor de fleste Patienter ogsaa deltager i Udearbejde, omend under bedre Tilsyn. Indredningen af disse Huse og idetheletaget af alle Boliger i Kolonien er søgt gjort saa hjemlig og hyggelig som muligt; i første Etage er der almindeligvis et lidet Kjøkken, Toiletrum, Bad og Privet samt et eller flere Dagligværelser, hvoraf et gjerne benyttes til Spiseværelse; fra disse kommer man gennem de aabentstaaende Døre ud paa en Veranda, som næsten alle Huse er udstyret med, og som meget bidrager til Husets Hygge, og fra denne atter ud i det fri; i anden Etage er der sedvanligvis større fælles Soveværelser. Maden kjøres eller bæres, selv om Afstanden ikke er saa ubetydelig, fra det store Centralkjøkken og varmes kun, om det behøves, i Sygeafdelingerne.

Hvad der forbauser mest i disse Kolonianlæg er at se, hvorledes Livet idethele arter sig. Her er ingen Hegn eller Stængsler, Patienter gaar og kommer den hele Dag, og der er Arbejde og Virksomhed, hvor man vender sig. Arbejde er det nemlig, som er Hovedprincippet for Kolonibehandlingen, Arbejde er det, som hjælper til Helbredelse i aandelig Henseende, Arbejde i fri Luft styrker det legemlige Befindende, og Arbejde er det, som holder Energi og Interesser vedlige, og som spreder Tilfredshed og giver Sindet Ro. Alle Syge, som ikke af særlige, psykiske eller legemlige, Grunde er uskikkede dertil, deltager i Arbejdet, Vogterpersonalet maa foregaa med Exemplet. De Syge tvinges ikke til Arbejde; men de arbejdende Syge faar nogen extra Forpleining, og hvis de i Længden ikke er at bevæge til at foretage sig noget, føres de tilbage til den lukkede Afdeling, hvad der i Regelen ansees som en Straf; Patienterne føler nemlig snart Behagelighederne og Fordelene ved den frie Behandling. Der paasees ogsaa strengt, at Vogterne ikke undlader at arbejde; i Alt-Scherbitz blev efter Sigende Vogtere, der under Arbejdet blev paatruffet uvirksomme, med Hænderne i Lommen, straffet med Mulkt. Der er overalt sørget for rigelig Afvexling i Arbejdet; alle disse Asylter har stort Jordbrug — Einum er saaledes over 170 ha., Zschadrasz over 100 ha. og Alt-Scherbitz over 288 ha. — hvor de forskjelligste Gaardsarbejder udføres ved Patienternes Hjælp; til Anstalten Sachsenberg hører t. Ex. 75 ha. Land, som væsentlig bearbejdes ved Hjælp af de Syge; der var nu kun 2 Gaardsgutter og 1 Fjøskaarl til Betjening. Foruden til Pløining, Saaning og Høstning af alle de Produkter, der kan dyrkes i Tyskland, anvendes Patienterne til Tærskning, Hakkelseskjæring, Arbejde i Fjøs og Stald, Skovdrift og undertiden Teglværks- og Brænderiarbejde; mange Patienter beskæftiges med Tilhaandegaaen i Kjøkken og Vaskeri, med Rengjøring og Brændeskjæring, og desuden findes overalt store Verksteder og Arbejdssale for alslags Haandverksarbejde. Om Sommeren er det dog Udearbejdet, Gaards- og Havearbejdet, som beskæftiger de fleste Patienter.

I Alt-Scherbitz var maaske det hele System mest i Stil, søgt strengest gennemført, men ogsaa i de andre Koloniasyler, Zschadrasz, Emmendingen, Aplerbeck og Gabersee gik Dagen i Arbeide og Travlhed; det sidstnævnte Sted følte jeg mig navnlig tiltalt ved Anlæg og Drift; alt var jevnere og enklere; jeg fik Indtryk af, at der lagdes mindre Vægt paa det ydre, og at man lempede sig mere efter Forholdene, uden at Principet derfor led noget. At det ogsaa i Koloniasylerne kommer meget an paa, hvorledes de administreres, siger jo sig selv; det kan lidet nytte, at der er Anledning til den fri Behandling, naar den ikke benyttes. Jeg saa ogsaa selv Bevis herpaa: etsteds, hvor der til et ældre Asyl var bygget flere nye Villaer, blev Dørene i disse bestandig holdt lukkede, saa Patienterne her længtede tilbage til Centralanstalten, hvor Dørene til den indgjærdede Have ialfald til sine Tider var aabne, og de da kunde gaa ud og ind efter Ønske. — Angaaende Husordenen i Kolonierne skal jeg, foruden hvad jeg før har anført, her gjøre opmærksom paa, at Dørene vistnok hele Dagen staar aabne, men at Patienterne dog derfor ikke ganske kan gaa og komme, gjøre og lade, hvad de vil. I Arbeidstiderne, som almindeligvis var fra Kl. 6 Morgen til 11 Formiddag, med en halv Times Hvil Kl. 9, og fra Kl. 1 til 6 Em., atter med en halv Times Hvil Kl. 4, maa enhver med sin Vogter gaa til Arbeide; man gaar i samlet Trop til og fra Arbeidsfeltet; naar man kommer hjem, gjøres Toilet, og saa hviler man eller gaar om i Haven. Kun de færreste har Lov at færdes, hvor de vil, gaa til Byen o. l.; andre har sit begrænsede Rum at bevæge sig paa, og alle maa naturligvis være tilstede ved Maaltiderne og til Sengetid. I de lukkede og halvaabne Afdelinger er der meget streng Opsigt; der er i Haverne posteret Vagt, der kan overse hele Terrænet. Rømmer en Patient paa Grund af en Vogters Forømmelighed, maa denne i Alt-Scherbitz betale de med Undvigelsen forbundne Omkostninger. Etsteds hørte jeg, at man ikke tog sig synderlig nær af, at Patienter undveg; fra Asyls Side gjorde man ingen Anstrengelser for at hente dem tilbage; man lod dem enten udskrive strax eller ventede, til andre førte dem tilbage til Asylet. — Angaaende Hyppigheden af Rømninger, usedelige Forhold og andre mislige eller farlige Følger af den friere Behandling, faldt Udtalelserne meget forskjelligt; i Alt-Scherbitz tror jeg nok, man fremstillede Sagen vel lyst; andetsteds hørte jeg ialfald omtale Undvigelser, som tildels var efterfulgt af Vold og Brand. At Rømninger er hyppigere, end vi er vant til i vore Asyler, synes at være sikkert; dette indrømmede man ogsaa i Zschadrasz, men man mente, at Systemet havde saa mange Fordele for de Syge, at man fik finde sig i de forholdsvis mindre Ulemper, det medførte. I Gabersee havde Antallet af Rømninger i de 12—13 Aar, Asylet har været i Virksomhed, været fra 5 og i Begyndelsen ligetil 20 pCt. aarlig af Patienternes Antal.

Mellem Centralanstalten og Koloniaafdelingen er der stadig Forbindelse, Lægevisitterne gaar daglig overalt, og Patienterne flyttes, eftersom det trænges af Hensyn til deres Tilstand, fra og til de forskjellige Afdelinger. De tidligere Agrarkolonier er derimod mere stabile og selvstændige; Afstanden er her ofte saa stor, at der ikke kan blive Tale om noget dagligt Tilsyn fra Asylet.

Afstanden mellem dem er almindeligvis flere, 6 indtil 10 Kilometer og derover; i Kolonierne maa da føres egen Husholdning, og her kan kun anbringes ganske paalidelige og ufarlige Patienter.

Hele den gradvise Udvikling til de moderne Koloniasyler kan man endnu studere i Asylet Zschadrasz i Sachsen. Dette var oprindelig en Landeiendom, der hørte til det nærliggende gamle Asyl i Colditz, og her blev først anbragt nogle mandlige Syge i Meieribygningen til Hjælp ved Gaardsdriften. Da Forsøget faldt heldig ud, byggedes der for at skaffe Plads til flere arbejdende Syge almindelige Landsbyhuse, og endelig toges Skridtet fuldt ud: Zschadrasz løstes fra Forbindelsen med Moderasylet, blev selvstændigt Koloniasyl; der byggedes Centralanstalt og Villakoloni, der fremdeles stadig udvides ved Nybygninger, medens de gamle Landsbyhuse efterhaanden nedrives.

De ældre Landbrugskolonier har jeg fundet i sin oprindelige Skikkelse i Einum ved Hildesheim, i Köthenwald ved Ilten, Albrechtshof ved Bendorf, Carolinenburg og Belvedere ved Hildburghausen, Alte Burg ved Pfullingen, Freihof ved Göppingen, i Liptitz og Reckwitz ved Hubertusburg og ved Eichberg og Blankenhain. Det er især mandlige Syge, der her er anbragt i de Bygninger, der fra gammel Tid af har tilhørt Gaardsbedriften. Husene er af den for hvert Sted eiendommelige Type paa Bondehuse; enkelte Steder er de blevet ganske uforandrede: Køkken, Daglig- og Soveværelser, Stald og Fjøs under samme Tag; Husene er noksaa store, men Værelserne sedvanligvis mindre; i Soveværelserne er der almindeligvis kun 4—6 Senge. Andetsteds er Indredningen forandret lidt, og atter andre Steder er der bygget til Fløibygninger eller hele Huse, og her er Værelserne større og lysere, men indredede og udstyrede som i almindelige Vaaningshuse. I Regelen er alt aabent og frit; kun et Par Steder fandt jeg ved mit Besøg Yderdørene gjenlaasede og Gaardsrummet indgjærdet; om Natten er selvfølgelig Yderdørene her som i alle Privathuse tillukkede. Antallet af Patienter i disse Kolonier er forskelligt, men overalt gennemgaaende mindre i Forhold til det hele Asylbelæg end i Koloniasylerne. De Steder, jeg besøgte, varierede Tallet fra 8—10 til 40—50; men saa havde Asylerne ogsaa et Belæg paa flere hundrede Patienter. Foruden Gaardens friske Betjening var her som Regel 1 eller et Par Vogtere; i Forhold til de Syges Antal var der altid faa Vogtere, t. Ex. 3 Vogtere til 40 Syge i Blankenhain og Hildburghausen, 2 til 50 Patienter i Sachsenberg og lign. Som før nævnt er det de allerroligste og paalideligste Syge, som anbringes her; ved Hildburghausen var jeg inde i et Hus, hvor der boede 5 kvindelige Syge ganske alene uden Vogterske, hvad der beviser deres rolige, uforanderlige Tilstand. Patienterne var næsten alle gamle demente Syge, enkelte, der t. Eks. Dag ud og Dag ind sad og pumpede Vand, var rene Maskiner; men alt saa ud til at gaa lunt og roligt og gav Præg af Orden og Velvære. Kun ét Sted saa jeg et Optog, der gjorde et mindre godt Indtryk: Jeg mødte 6 Sindssyge, forspændte to og to i tre Rader og formelig paa-sælede foran en Vogn med Vasketøi og Vogteren spadserende ved Siden af som Kusk. Saavel her som i Koloniasylerne var det sjelden at se de høiere

Grader af psykisk Degeneration, men i flere af de gamle lukkede Asyler, som i Hubertusburg, Colditz, Blankenhain, Hofheim og andre Steder, var dog Billedet omtrent som i vore urolige Afdelinger.

I flere Asyler var enkelte rolige, arbejdende Syge anbragt dels i Vaskeribygningen, dels i Stald- eller Vognhuset under lignende fri Forhold som i Agrarkolonierne. I den store private Anstalt for henved 700 Syge i Ilten i Hannover havde man foruden Centralanstalten og Kolonier ogsaa som hørende til Asylets Belæg anbragt henved 150 Patienter hos private Familier i de nærmeste Landsbyer. Ordningen forekom mig her mønstergyldig; der var stadige Besøg hos disse Syge baade af Lægerne, Forvalteren og Overvogterne; Patienterne blev regelmæssig veiede for at undersøge, om de blev ordentlig ernærede; Gangklæderne, som de Syge fik af Asylet, blev jevnlig efterseede, ligesaa Sengklæderne; disse og Sengestedet blev Forpleieren udleveret af Asylet, men blev efterhaanden betalt ved Fradrag i Forpleiningssummen, der ogsaa udbetaltes enhver Forpleier af Asylets Kasse. Der paasaes, at de Syge fik sit eget Værelse, at alt holdtes rent og pynteligt, at Patienterne deltog i Arbejde osv. Maaltiderne indtog Patienterne sammen med Husets Folk, og de levede idetheletaget som Medlemmer af Familien.

Vil man faa et nøiagtigt og sandt Indtryk af Tysklands Asylforhold, af de Syges Tilstand, af hvordan Patienterne idetheletaget behandles og befinder sig, maa man ogsaa besøge de ældre Anstalter, hvoraf flere væsentlig alene virker som Forpleiningsanstalter. Her finder man flere af de mere insociale Elementer, flere aandelig sløvede og degenererede, urenlige og støiende kroniske Syge. Lokalteterne er tildels mørke og triste, det fængselsagtige er sterkt fremtrædende, tykke Mure, smaa Vinduer, Gittere og lukkede Døre overalt, baade inde og ude, lange og mørke Korridorer osv. Jeg saa ogsaa flere Anordninger, som for mig var mindre tiltalende, t. Eks. at Vogtere, der laa i samme Værelse som Patienterne, laa i smaa aflukkede Gitterbure, og at Patienter sad fastbundne i sine Stole. Det forekom mig dog, at Antallet af dybere sunkne Patienter ogsaa i disse Anstalter, sammenlignet med lignende Asyler her hjemme, var mindre end hos os, og jeg kan nok tænke mig, at vore Patienter med sit tungere Livssyn og sit Anlæg for mere grublende, inde-sluttet Væsen lettere synker hen i Sløvhed. At det friere, arbeidsomme Liv i Kolonierne med sine rigere og sterkere Indtryk har sin store Betydning for Aandslivets Bevarelse hos de uhelbredelige Sindssyge, føler jeg mig overbevist om, og derom fik jeg ogsaa et bestemt Indtryk nu paa min Reise. Selv om Patienterne allerede ved Indkomsten maaske ikke altid staar lige høit, selv om der enkelte Steder, bevidst eller ubevidst, sker et Udvalg til bedste for Koloniasylerne ved Indlæggelsen, er der dog en saadan Forskjel paa de Billeder, man ser i Kolonierne og i de lukkede Anstalter, at meget maa skyldes den forskjellige Behandlingsmaade.

At Fordelene ved denne nyere Behandling er store for de Syge, derom er vistnok ogsaa alle Fagmænd herhjemme enige, og man vil derfor ogsaa gjerne stræbe hen til lignende Arrangementer her; men man har i Alminde-

lighed stillet sig tvilende ligeoverfor Spørsmaalet, om denne Behandlingsmaade vilde passe for vore Forhold. Man har hos os været bange for, at Patienterne — ialfald paa faa Undtagelser nær — ikke kunde gives mere Frihed, end de allerede har, at der ellers kunde resikeres Voldshandlinger dels mod Patienterne selv, dels mod Omgivelserne, at der paa Grund af den friere Omgang mellem begge Kjøen vilde resikeres Usedelighed med dens Følger, at man vilde udsættes for Rømninger, Ulykkestilfælde af forskjellig Art osv., alt Hændelser, hvorfor man heller ikke i de gamle, lukkede Anstalter kan være sikker, men som man har været bange for vilde blive hyppigere ved Kolonisation af de Sindssyge, og man har ment, at der var Faktorer, der andetsteds gjorde sig mere gjældende, naar man der ikke var saa udsat for saadanne Ulemper. At Forholdene ogsaa virkelig i flere og væsentlige Retninger er forskellige i Tyskland og herhjemme, skal jeg efter de Oplysninger, jeg fik paa min Reise, nu søge at paavise.

Man arbejder i Tyskland for det meste mod det Maal at faa alle Sindssyge, der idetheletaget ikke kan leve og stelle sig selv i Familiehjemmet, under Asylforpleining; i enkelte Provinser er man allerede nær dette Maal; andetsteds er ialfald Antallet af asylbehandlede Patienter meget større i Forhold til de Syge, som forpleies privat, end her hos os. Ifølge Prof. Laehr's Opgave behandlede gennemsnitlig i hele Tyskland i 1891 for hver 100 000 Indvaanere 108 paa Sindssygeanstalter, og i de Landsdele, hvor jeg nu specielt har studeret Sindssygeforholdene, endog 147, medens det tilsvarende Tal i Norge bliver omtrent 76. De syge, der først søges indlagt i Asyl, er naturligvis de uroligste, farligste og besværligste af alle, og derfor vil det ikke forundre, om Belægget i vore Asyler alene af den Grund gennemgaaende mindre egner sig for friere Behandling. Kommunerne har desuden i Tyskland sin økonomiske Interesse i, at saamange som muligt af de fattige Syge bliver i Asyl; her betaler nemlig Provinsen en stor Del af Omkostningerne, medens Kommunerne ikke faar nogen Hjælp til Forpleiningen af sine Sindssyge i Privatforpleining. Asylbehandlingen bliver derfor det billigste for dem (den koster t. Eks. i Zschadrasz Fattigvæsenet kun 124 Mk. aarlig, en Sum, hvorfor man ikke kan faa nogen Patient udsat i Privatforpleining), og det er derfor som oftest en Sorg, naar en uhelbredet, omend noksaa rolig og medgjørlig, Sindssyg maa hjemtages. Anderledes hos os. Her betaler Staten og Amtet den samme Andel af Forpleiningsomkostningerne for dem, der idetheletaget tiltrænger en fra sedvanlig Fattigforsørgelse forskjellig Behandling, ligegyldigt enten de er i eller udenfor Asyl, og her er det derfor i Kommunernes Interesse at faa Patienterne snarest muligt ud af Asylerne. Trods Bestemmelsen om, at Spørsmaalet om offentlig behandlede uhelbredede Patienters Udskrivning af Asyl skal afgjøres af Amtet, er det af den Grund mangengang vanskeligt her-tillands at beholde Patienterne, ikke alene saalænge det kan være ønskeligt i deres egen Interesse, men jeg havde nær sagt, saalænge det er nødvendigt; saasnart det uden Resiko for dem selv eller andre kan ske, eller saasnart Forpleiningen ikke er forbundet med for stort Besvær, bliver de Sindssyge ofte

forlangt hjemsendt, og dette er altsaa ogsaa væsentlig de Patienter, der kan sættes til Arbejde eller gives mere Frihed. En større Del af Belægget i Tysklands Koloniafdelinger bestod af saadanne Patienter, som vi vilde sige ikke tiltrængte Asylforpleining, og for fleres Vedkommende vilde der hos os ikke engang kunne blive Tale om Stats- og Amtsbidrag til Forpleiningen udenfor Asylet. De fleste Patienter i de tyske Kolonier beholdes der, saalænge de lever; de føler sig der som hjemme og danner den faste, indøvede Arbeidsstok; de enkelte nyindkomne Patienter følger disses Eksempel, og alt gaar naturligvis lettere, end hvor Belægget oftere skifter. Det blev mig udtrykkelig sagt flere Steder, at Belægget i Kolonierne aldrig skifter, og i hele Asylet er den aarlige Til- og Afgang af Patienter gennemgaaende mindre end hos os. Eksempelvis kan jeg anføre, at der i Blankenhain med ca. 250 Sygepladse aarlig kun optages ca. 35 Patienter, i Emmendingen med et Belæg af henved 900 og i Gabersee med Plads for ca. 500 Syge, og hvor Asylerne hidtil aarlig er blevet udvidede, optages resp. 200 og 130 Patienter, i Hofheim med over 400 Syge optages ca. 60 aarlig, medens der t. Eks. her i Newengaarden med 224 Sengepladse gennemsnitlig hvert Aar indkommer 130 Patienter. Da det første Koloniasyl, Alt-Scherbitz, begyndte sin Virksomhed, blev Belægget særlig udvalgt fra de andre Asyler i Provinsen, saa man straks fik en Kjerne af flinke Arbeidere. Vistnok modtages her senere alleslags Patienter med Undtagelse af sindssyge Forbrydere; men det paastaaes fremdeles, at man her som i andre Kolonianlæg tildels faar de letteste Former til Behandling, og at de haabløseste og umedgørligste Individuer sendes til de lukkede Anstalter. Herom tør jeg intet bestemt sige; i Kolonierne benegtedes dette, og jeg fik den Opfatning, at man ialfald enkelte Steder modtog alle Patienter uden Undtagelse. At man for at faa Systemet til at virke som skeet og forat det skulde se ud, som saa mange Patienter kunde opholde sig i Kolonien, var nødt til at bruge beroligende Midler i større Udstrækning end andetsteds, hvad der fra enkelte Hold blev anført, kunde jeg ikke merke. Ved Gennemgaaelse af Medicinlisterne fik jeg snarere Indtryk af, at den medikamentøse Behandling her som idetheletaget i Tyskland var af liden Betydning; Hovedvægten ved Behandlingen lagdes paa det ordnede Anstaltsliv og Arbejdet. —

Dette er de bestemt paatagelige Forskjelligheder af væsentlig Betydning for Spørsmaalet om Systemets Indførelse hos os; men hertil kommer ogsaa den Forskjel i Nationalkarakter og Temperament, som efter min og andres Mening, med hvem jeg har samtalt derom, viser sig i en større disciplinær Evne, muntre Sind og større Arbejdslyst hos de tyske Patienter. Tildels kan dette vistnok netop skrive sig fra den forskellige Behandlingsmaade; Kolonisystemet skulde skabe mere Tilfredshed og Arbejdslyst; men jeg er særlig bleven forbauset over at se, med hvilken Lyst og i hvilken Udstrækning Patienterne, Mænd og Kvinder, arbejdede i Tyskland; enkelte maatte formelig tvinges til at tage sig Hvilestunder. I vore Asyler anser desværre mange, for ikke at sige de fleste, Arbejdet for en Straf og en Plage, som man helst vil slippe; at tvinge Patienterne til Arbejde kan der naturligvis aldrig være Tale om; men der maa

indtrængende Forestillinger og Anmodninger til for at samle Mænd nok til de nødvendigste Arbeider. Med Kvinderne er det her som andetsteds endogsaa værre, hvad Udearbeidet angaar, og dette er saa meget sørgeligere, som denne Beskæftigelse vel indgaar som det vigtigste Led i Behandlingen. Ved ihærdigt Arbeide fra Funktionærernes Side og ved en forstandig og konduitemæssig Optræden af Vogterpersonalet vil vistnok adskilligt kunne udrettes til Bedring af dette Forhold, og jeg tror, at Systemet trods alle disse ikke smaa Vanskeligheder, som man her har at kæmpe med, ogsaa i vort Land har Fremtiden for sig. Der vil lægges et langt større Ansvar og Arbeide paa Funktionærernes og Betjeningens Skuldre; det vil blive nødvendigt nøiere at studere hver enkelt Syg for at vide, hvad Maal af Frihed der tør gives ham, end før, hvor man tildels kun lukkede en urolig Syg ind i en Celle og lod de andre Syge gaa og drive indenfor sine Mure; men Fordelene for de Syge er saa store og Resultatet af Behandlingen saa god ved Kolonisystemet, om end ikke direkte til Opnaaelse af større Helbredelighed, at dette mere end opveier Vanskelighederne og Ulemperne.

Væsentlig for Forsøgets Skyld, for at samle Erfaring for, om Kolonisystemet passede for vore Forhold, blev der for et Par Aar siden ved Rotvold Asyl indrettet en liden Koloni for 15 Mænd, saavidt jeg ved det eneste Kolonianlæg i Skandinavien. Der blev opført et Træhus, lunt og smukt beliggende nede ved Stranden, i et Par Hundrede Meters Afstand fra Asylet. I første Etage er der tilhøre for Indgangen en større Daglig- og Spisestue, tilvenstre et lidet Kjøkken og to Værelser for den gifte Vogter; paa Loftet er et Soveværelse med 10 og et med 5 Senge, alt tarveligt og enkelt, men lyst og venligt. Her var altsaa beregnet Plads for 15 Mænd; men man havde dog endnu ikke fundet mere end 12, som man turde anbringe i disse fri Forhold, hvor Livet gaar som i de tyske Kolonier. Dørene er aabne hele Dagen, Patienterne gaar med sin Vogter til det anviste Arbeide, og i Hviletimerne kan de gaa omkring, som de vil, men maa indfinde sig til Arbeids- og Spisetiderne. For at gaa til Byen maa de dog have speciel Tilladelse, og hvis de ikke føier sig efter disse Bestemmelser, flyttes de tilbage til Asylet. Belægget i Kolonien varierer derfor ikke lidet; det hænder heller ikke sjelden, at enkelte Patienter under periodevis Forværrelse i sin Tilstand for kortere eller længere Tid atter maa indlægges i Asylet, medens saa til Gjengæld andre forsøges anbragt i Kolonien. Maden bærer Patienterne selv fra Asylets Kjøkken til Kolonien, Spisekar og Spiseredskaber beholder man der; Vasken besørges i Asylets Vaskeri. I Begyndelsen af Koloniens Drift hændte en sørgelig Ulykke; ellers har alt gaaet upaaklageligt, og Direktøren udtalte, at Patienterne befandt sig godt i Kolonien, saa han idetheletaget var fornøiet med Forsøget. —

Jeg kommer nu til Besvarelsen af det sidste og vigtigste Spørsmaal, det, der var Hensigten med min hele Reise: «Er en Udvidelse af Newengaardens Asyl med en eller flere Kolonibygninger at anbefale?» Her kommer atter en Del nye Momenter i Betragtning. Som særlige Vanskeligheder for et Kolonianlæg her ved Newengaarden maa først anføres Asylets Beliggenhed

saa nær Byen med de Fristelser og Tillokkelser for Patienterne, som nødvendigvis heraf medfølger. Direktør Bandorf i Gabersee mente endog, at dette maatte være en afgjørende Hindring, da en større By vil trække de Syge til sig, og man neppe vil finde sig i de Uordener, som vil kunne følge med Patienternes Omfarten. Dette tror jeg dog ikke bør afskrække; der vil ialfald foreløbig vel kun blive Tale om at anbringe et mindre Antal af Patienter i Koloni og det Asyls roligste og paalideligste Syge, saa Ulemperne ikke kan antages at blive generende, og man maa haabe, at Publikum og Autoriteter vilde stille sig velvillige til Forsøget, og, om det behøvedes, vise nogen Overbærenhed. Byens Nærhed tror jeg dog vil være en Hindring for Kolonianlæg i stor Maalestok. Den forholdsvis store Procent af Bybefolkning blandt Asyls Patienter gjør ogsaa Kolonibehandling i større Udstrækning vanskelig; det er den vanskeligste Klasse at beskæftige, og den er ogsaa almindeligvis den fordringsfuldeste. Det øvrige Sygebelæg bestaar desuden for en ikke ringe Del af Søfolk, Fiskere og andre, som er lidet vant til Jordarbejde, og dette er som før nævnt Kolonisystemets Alpha og Omega. Der er her ved Asylet Areal nok, og det mangler aldrig paa Anledning til Gaardsarbejde; men Arbeidet er ensformigt og ikke af det mest opmuntrende Slags. Hvad der vedligeholder Interessen mest, er at se Resultaterne af Arbeidet, at se hvorledes det spirer og udvikler sig, som man har faaet i Jorden, og som tidligere omtalt er ogsaa nogen Afveksling i Arbeidet ønskelig. Forsaavidt har man her lidet at byde paa; de klimatiske Forhold og Jordbundens Art gjør det nødvendigt næsten alene at lægge an paa Høavling; de Arbeider, der fordres, er de samme Dag efter Dag og Aar efter Aar; Veiret gjør det desuden ikke sjelden til en Umulighed at arbejde ude. Hertil er dog Folket almindeligvis vant, saa det ensformigere Arbejde falder naturligare; lidt Havestel har vi ogsaa til Afveksling, og paa Uveirs dage maa Patienterne forsøges beskæftigede med Haandverksarbeider og huslige Sysler. Terrænet er her heller ikke særlig skikket til Anlæg af Koloni; denne bør ikke ligge for langt fra Asylet, forat Tilsyn og Forbindelse ikke skal falde for tungt, navnlig Hentning af Mad i alslags Veir; jeg har dog fundet Plads for et Par mindre Huse i Nærheden af Asylet. Vokser Anlægget sig senere større, vil man sandsynligvis maatte kjøre Maden om, og da vil der kunne bygges længere borte, t. Eks. i Stemmemyren.

Jeg har her forsøgt at fremstille de forskellige Sider ved Sagen saa objektivt og nøgternt som muligt. Vanskelighederne ved et Kolonianlæg her er store og mange, og dette har jeg maattet fremholde, saa man maaske har faaet det Indtryk, at jeg vil fraaraade Anlæg af nogen Koloni. Dette er dog ikke Tilfældet; jeg tror som sagt, at Kolonisystemet ogsaa her i Landet vil trænge igjennem, og at det, navnlig naar hele Asylanlægget fra først af sker med dette for Øie, naar Stedet vælges dertil osv., og naar Funktionærer og Betjening bliver opdraget dertil, vil gaa over Forventning, om man end efter min Formening ikke kan vente Systemet gennemført i den Udstrækning som i Tyskland. Om det ogsaa i Tyskland har vist sig vanskeligere at udvide et

gammelt Asyl med Kolonianlæg end at styre et nyanlagt Koloniasyl efter samme frie Principer, tror jeg ikke Vanskelighederne her heller er saa store, at de ikke kan overvindes, og jeg tror, det vil være den bedste Maade at udvide Asylet paa. Man bør dog gaa gradvis og forsigtig frem med Opførelse af mindre Bygninger, efterhaanden som det viser sig ønskeligt. Foreløbig bør man antageligvis kunne opføre en Bolig for 15—16 Mænd, udstyret tarveligt, men saa venligt og hyggeligt som muligt. Omkostningerne hermed vilde ikke blive afskrækkende, og en saadan Udvidelse vilde vistnok ogsaa vise sig økonomisk heldig, hvis ikke enhver Udvidelse udover det nuværende Patientantal nødvendigvis maa trække betydeligere Udgifter med sig væsentlig paa Grund af Økonomibygningens indskrænkede Rum, saa Vaskeriet maa om- eller tilbygges, og andre Forandringer foretages. Bergens Kommune har ved Opførelse af sit nye og efter vore Forhold tidsmæssige Asyl sørget for tilstrækkelig Plads for alle sine Sindssyge, og nogen rimelig Grund til at skaffe yderligere Plads for de omliggende Distrikters Patienter kan der vel ikke være, medmindre en Udvidelse kan gjøre Asylet selv heldigere stillet i økonomisk Henseende; dette mener jeg altsaa maa være det afgjørende med Hensyn til, om Asylet overhovedet skal tænkes udvidet, om en saadan Plan vil vise sig at svare økonomisk Regning. Da der stadig vil stilles nye Krav til Asylet, til hvilke der fordres større og større Udtællinger, da der sikkert fremdeles maa lægges paa Lønninger, da de aarlige Udgifter til Vedligehold vistnok, eftersom Asylet bliver ældre, vil stige, da Levnetsmidlerne antageligvis efterhaanden vil blive dyrere osv., vil det, forat Asylet selv skal kunne bestride sine Udgifter, være ønskeligt at finde nye Indtægtskilder, og dette tror jeg vil opnaaes ved en saadan Udvidelse, hvis Asylet samtidig kan blive autoriseret til at optage et større Antal Patienter end hidtil, eller hvis Kolonianlægget kombineres med den før planlagte Udvidelse af Asylet. Efter en nøiagtig Udregning af Kubikrummet i Asylets forskellige Sengeværelser og efter en Beregning af 20 m.³ Luft i de Rum, hvor Patienter skal opholde sig Dag og Nat — i Syge- og Vagtværelser — og 16 m.³ pr. persona i de almindelige Soveværelser, hvad der antages at være fuldt tilstrækkeligt, naar der sørges for Renlighed og god Ventilation, vil Asylet i sin nuværende Skikkelse kunne rumme 266 Personer i Sygeafdelingerne. Her findes nemlig paa hver Side 19 Eneværelser, store nok til, om det behøves, at rumme baade 2 og 3 Patienter, desuden i A-Afdelingen et Værelse paa vel 121 m.³, altsaa til 4 Patienter, i B-Afdelingen 3 Værelser paa tilsammen 435 m.³, som med 20 m.³ pr. persona, giver Plads omtrent til 22 Personer, og i de øvrige Værelser 859 m.³, som beregnet efter 16 m.³ for hver vil rumme ca. 54 Mennesker; i C-Afdelingen er der endelig, foruden Eneværelserne, ca. 549 m.³ Luft i Soveværelserne, som altsaa vil rumme 34 Personer. Fraregnes nu Plads i B-Afdelingen til 6 Vogtere paa hver Side, vil der endnu være Plads for over 250 Patienter i hele Asylet. For Øieblikket rummer Mandsafdelingen, uden at det volder nogen Vanskelighed, 127 Patienter, saa jeg tror, man kan søge Asylet udvidet til 250 Patienter, hvad jeg har Grund til at tro, at Asylets Kontrolkommission

ogsaa vil anbefale. At faa alle disse Sygepladse belagte, tror jeg ikke vil falde vanskeligt; her er nu næsten stadig Overbelæg, og mange Anmodninger om Optagelse maa stadig afslaaes.

Jeg tror, det vil være rettest at fremstille den økonomiske Side af Spørsmaalet paa samme Maade, som jeg har gjort i den tidligere Plan for Udvidelse af Asylet i Skrivelse af 16de Marts 1895, som jeg ogsaa for Sammenligningens Skyld med den der fremstillede Plan tør henvise til, og jeg vil derfor her beregne samme Priser og medtage alle de der beregnede Poster, uagtet nogle af disse, som Ansættelse af Assistentlæge og Opførelse af Direktørbolig, maaske alligevel efter Asylets Udvikling i de senere Aar vil blive nødvendige. Efter mundtlig Konferance med Bygningsinspektøren vil alle Ny- og Ombygninger, der antageligvis helst bør opføres af Sten, kunne faaes for omtrent Kr. 40 000,00, og Inventar til det øgede Belæg vil antageligvis komme paa Kr. 3 700,00. Jeg gaar ogsaa her ud fra, at alle disse Udgifter skal forrentes og afbetales i 10 Aar, og antager, at Budgettet for Udvidelsen da bliver at opsætte paa følgende Maade:

I n d t æ g t:

34 Patienter à Kr. 1,33 daglig	Kr. 16 505,30
Beklædning til 30 Patienter à Kr. 0,17 daglig	« 1 861,50
	Kr. 18 366,80

U d g i f t:

Forrentning og Afbetaling af Anlægskapitalen	Kr. 6 000,00
Do. « Do. « Inventarieudgifter	« 555,00
Løn til Assistentlæge	« 1 200,00
Do. « Vogter (gift)	« 360,00
Do. « Do.	« 330,00
Do. « Vogterske	« 210,00
Do. « 1 Køkkenpige og 1 Vaskepige	« 280,00
Lønstillæg til Overvogter, Oldfrue og Husholderske	« 200,00
Brændsel, Lys og Renhold til Kolonien	« 500,00
Til Bygningers og Inventars Vedligehold og Assurance	« 500,00
Bespisning af 34 Patienter og 6 Tjenere à Kr. 0,45 pr. Dag ..	« 6 570,00
Beklædning af 30 Patienter à Kr. 28,00 aarlig	« 840,00
Til Selskabelighed og Adspredelser	« 200,00
Til medicinske Fornødenheder	« 150,00
	Kr. 17 895,00

Jeg har ogsaa her for Sikkerheds Skyld regnet Udgifterne rundelig: Forrentning efter 5 pCt., Bespisning efter Kr. 0,45 pr. Dag for anden Forpleining, medens den gennemsnitlige Udgift for begge Forpleiningsklasser i de sidste

Aar ikke gaar synderlig over Kr. 0,40; jeg har heller ikke beregnet fuldt Belæg hverken i Asylet eller i Kolonien, og alligevel vil der antageligvis endog det første Aar blive et Overskud paa flere hundrede Kroner. Eftersom Anlægssummen afbetales, vil Overskuddet stige, og man kan da, hvad jeg ikke synes er nødvendigt straks, ogsaa tilstaa enkelte andre Funktionærer noget Lønstillæg.

I Henhold til ovenstaaende Fremstilling tillader jeg mig derfor at anbefale, at Asylet søges autoriseret til at optage 250 Patienter eller udvidet paa før planlagte Maade, at der opføres en Kolonibolig for 15—16 Mænd, og at de øvrige for Asylets Udvidelse nødvendige Om- og Tilbygninger væsentlig efter de tidligere Planer besluttet udført.

Bergen den 17de Juli 1897.

Ærbødigst

Langberg.

Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.

Tabeller vedkommende Skibsfartsbevægelsen 1872—1894 og Handelsflaaderne 1886—1896. Kristiania 1897.

Statistisk Aarvog for Kongeriget Norge. Senest udkommet: Syttende Aargang, 1897. Kristiania 1897. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Femtende Bind, 1897. Kristiania 1898. (*Journal du Bureau central de Statistique.*)

Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 31 Januar 1893. Kristiania 1893.

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889.

Do. for Tidsrummet 1 Juli 1889—31 December 1891, for Tidsrummet 1 Januar 1892—31 December 1894 og for Tidsrummet 1 Januar 1895—31 December 1897, trykte som Tillæg til Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau, Niende Bind, Tolvte Bind og Femtende Bind.

Angaaende andre statistiske Værker henvises til ovennævnte Fortegnelser.

Samtlige Værker er at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

25 August 1898.

